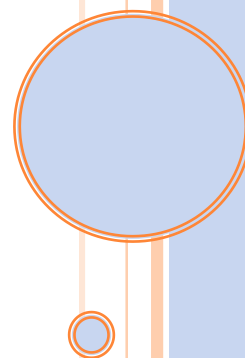

RAPPORT OM DE SIKREDE INSTITUTIONER TIL BØRN OG UNGE I DANMARK

*Gennemsigtighed i prisfastsættelsen af sikrede
døgnpladser til unge i Danmark*

Rapport om de sikrede institutioner til børn og unge i Danmark

Gennemsigthed i prisfastsættelsen af sikrede døgnpladser til unge i Danmark

Indholdsfortegnelse

1 Indledning	3
1.1 Opbygning af rapporten.....	4
1.2 Tilgang til dataindsamling.....	4
1.3 Rapportens samlede opmærksomhedspunkter.....	5
2 De sikrede institutioner	8
3 Kvantitative data vedrørende økonomi og ressourceforbrug	12
3.1 Metode.....	12
3.2 Det økonomiske grundlag for de sikrede institutioner	12
3.3 Økonomiske nøgletal for de sikrede institutioner	14
3.4 De sikrede døgnpladser	16
3.4.1 Personaleressourcer til sikrede døgnpladser.....	17
3.4.2 Personaleressourcerne institutionsfordelt.....	18
3.4.3 Opmærksomhedspunkter vedr. personaleressourcer.....	22
3.4.4 Nattevagtdækning	22
3.4.5 Opmærksomhedspunkter vedr. nattevagter	24
3.5 Øvrige omkostninger	25
3.5.1 Opmærksomhedspunkter vedr. øvrige omkostninger på de sikrede døgnpladser.....	28
3.6 De særligt sikrede pladser.....	28
3.6.1 Personaleressourcer på de særligt sikrede døgnpladser.....	29
3.6.2 Opmærksomhedspunkter vedrørende særligt sikrede døgnpladser	30
3.7 Skoletilbud ved de sikrede institutioner	31
3.7.1 Ressourcer på skolepladser	32
3.7.2 Opmærksomhedspunkter vedr. skoletilbud	35
4 Beskrivende data vedrørende tilgange, indsatser og aktiviteter på de sikrede institutioner	36
4.1 Metode.....	36
4.2 Pædagogiske tilgange og indsatser - Hovedområde 1	39
4.2.1 Spørgsmål til institutionerne vedr. pædagogiske tilgange og indsatser.....	39
4.2.2 Gennemgang af institutionernes besvarelser vedr. pædagogiske tilgange og indsatser	39
4.2.3 Opmærksomhedspunkter vedr. pædagogiske tilgange og indsatser	46
4.3 Vedrørende indhold i grundydelsen - Hovedområde 2	47
4.3.1 Spørgsmål til institutionerne vedr. indhold i grundydelsen	47
4.3.2 Gennemgang af institutionernes besvarelser vedr. indhold i grundydelsen	48
4.3.3 Opmærksomhedspunkter vedr. indhold i grundydelsen.....	54
4.4 Samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne - Hovedområde 3.....	55

4.4.1 Spørgsmål vedrørende samarbejde mellem kommunerne og institutionerne	55
4.4.2 Gennemgang af institutionernes besvarelser vedr. samarbejdet med kommunerne	56
4.4.3 Opmærksomhedspunkter vedr. samarbejdet mellem institutionerne og kommunerne	60
4.5 Ugeplaner	62
4.5.1 Opsummering vedr. ugeplaner	62
5 Monitorering af undervisningstilbud	64
5.1 Metode	64
5.2 Resultater af skolemonitoreringen	65
5.3 Spørgsmål til institutionerne vedrørende undervisning	70
5.3.1 Opmærksomhedspunkter vedrørende monitorering af skoletilbud	71
Bilagsliste	72

1 INDLEDNING

Driftsherrerne af de sikrede institutioner til unge i Danmark og ”Det kommunale Koordinationsforum for lands- og landsdelsdækkende tilbud samt de sikrede institutioner” (herefter Det Kommunale Koordinationsforum) besluttede ultimo 2014 at igangsætte dette projekt. Udgangspunktet for projektet var driftsherrernes fælles fokus på effektivisering og benchmarking af indsatsen til målgruppen samt rammeaftalernes udviklingsstrategi, der foreskriver, at der sikres gennemsigthed i indsatserne ved institutionerne¹.

Målsætningen for projektet var at skabe gennemsigthed i ressourceforbruget ved de sikrede institutioner. På baggrund af det kendte ressourceforbrug skabes herved indsigt i økonomisk praksis for de betalende kommuner samt et grundlag for opstilling af best practice for driftsherrerne, da der leveres indsatser til identiske målgrupper og på det samme lovgrundlag.

På baggrund af ovenstående blev der udarbejdet et kommissorium, som definerede rammerne for projektet. Disse rammer var særligt med sigte på belysning af det økonomiske grundlag for de enkelte sikrede institutioner samt en overordnet beskrivelse af de ydelser, som leveres af institutionerne – på såvel døgn- som skolepladser.

Projektanalysen skal på denne baggrund skabe en reelt oplevet gennemsigthed i driften af institutionerne, identificere eventuelle væsentlige forskelle institutionerne imellem, og give anbefalinger til hvor der efterfølgende bør rettes et særligt fokus.

På baggrund af kommissoriet blev der nedsat en styregruppe bestående af KL (Kommunernes Landsforening), Region Syddanmark og Region Nordjylland, sekretariatsbetjent af Region Nordjylland ved planlægger Helle Bielefelt Søndergaard og specialkonsulent Anders Rønne Jørgensen.

Styregruppens medlemmer var:

Specialkonsulent Maria Pilegaard	KL
Driftsdirektør Christian Schacht-Magnussen	Region Syddanmark
Sektorchef Ole Bjerre Jacobsen	Region Nordjylland
Afdelingschef Peter Dalsgaard Karlsen	Region Syddanmark
Kontorchef Martin Bjørn Jensen	Region Nordjylland

Herunder blev dannet en arbejdsgruppe bestående af en repræsentant fra KL, repræsentanter for driftsherrerne og to repræsentanter for danske kommuner.

Nærværende analyse er udkommet af det arbejde, der er udarbejdet af ovennævnte repræsentanter samt den nedsatte arbejdsgruppe bag projektet.

¹ Det fulde kommissorium for projektet fremgår af bilag 1.

Analysen forventes at danne grundlag for en efterfølgende forpligtende dialog driftsherrerne imellem og mellem driftsherrerne og Det Kommunale Koordinationsforum.

Det er vigtigt at påpege, at analyseområderne, på baggrund af datamaterialet, er udvalgt af deltagerne i projektet med baggrund i målene i kommissoriet.

1.1 Opbygning af rapporten

Første del af rapporten indeholder en kort beskrivelse af, hvad en sikret institution er samt oplysninger om blandt andet anbringelsesgrundlag, kapacitet og målgruppen for de sikrede institutioner.

Anden del indeholder specificerede data omkring institutionernes økonomi, der beskrives på både et overordnet niveau samt opdelt i forhold til de tre driftsområder; døgnpladser, særligt sikrede døgnpladser og undervisningstilbud.

Tredje del indeholder beskrivende data om den direkte og indirekte indsats til de unge, hvor opmærksomheden ligger på følgende tre analyseområder:

Hovedområde 1: Pædagogiske tilgange og socialpædagogiske indsatser

Hovedområde 2: Hvad indgår som en del af grundydelsen

Hovedområde 3: Samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne

Fjerde del omhandler en monitorering af aktiviteten i de sikrede institutioners undervisningstilbud, og hvor sigtet primært har været at kortlægge, i hvilken grad de unge har benyttet og modtaget et undervisningstilbud og vægtningen af den fagopdelte undervisning og understøttende undervisning.

Metodikken i relation til hvert af ovenstående hovedområder beskrives forud for selve afsnittene.

1.2 Tilgang til dataindsamling

Der er udarbejdet et analysedesign forud for indsamlingen af data². Designet beskriver hvilke data der skal indsamles – dette gælder såvel dataområde som detaljeringsgrad.

Ud over beskrivelse af hvilke data, der skal indsamles, fastsætter analysedesignet også en nærmere specificering af de rammer, der er beskrevet i kommissoriet for projektet.

Økonomiske data opgøres som budgettal 2015 ved fuld aktivitet.

Øvrige data er indsamlet som enten lukkede spørgsmål om specifikke emner, såsom levering af en bestemt ydelse, eller åbne spørgsmål til beskrivelse af ydelser eller pædagogiske tilgange.

Analysen har til formål at skabe gennemsigtighed om den økonomi, der danner grundlag for indsatsen og indhold af samme på et overordnet niveau.

Baggrunden for valget af de indsamlede data er arbejds- samt styregruppens udtrykte interesseområder i relation til driften af de sikrede institutioner.

² Analysedesignet fremgår som bilag 2 til denne rapport

1.3 Rapportens samlede opmærksomhedspunkter

Denne rapport bygger på et omfattende datamateriale. På dette grundlag er der fastlagt en række relevante analyseområder, som er behandlet i rapporten. I forlængelse af hvert analyseområde har projektets styregruppe identificeret et antal opmærksomhedspunkter, der med fordel kan arbejdes videre med. Det drejer sig om områder, hvor der er konstateret væsentlige forskelle institutionerne imellem, og hvor der derfor er potentiale for læring og effektivisering via best practice.

Som det fremgik i afsnit 1.2 har opgaven ikke været at vurdere kvaliteten af de ydelser, som leveres af de sikrede institutioner. Rapporten forholder sig derfor ikke til en eventuel sammenhæng mellem nedenstående opmærksomhedspunkter og institutionernes kvalitet.

Økonomi og ressourceforbrug

Der er konstateret betydelige forskelle institutionerne imellem i ressourceforbruget til personale; herunder:

- S sammensætning af personalegrupperne – se figur 5 – 7
 - *Budgettede årsværk pr. døgnplads spænder fra 3,56 til 4,48 og personaleandel der ikke deltager i vagtdækning spænder fra 17 % til 25 %*
- Personaleforbrug til direkte vagtdækning – se figur 8
 - *De budgettede pædagogårsværk pr. plads spænder fra 2,73 til 3,51 og fordelingen mellem socialpædagoger og andet pædagogisk personale i vagtdækningen spænder fra 15 % til 64 %*
- Organisering af nattevagt – se figur 10 – 12
 - *De budgettede nattevagter pr. plads spænder fra 0,1 til 0,25. Flere institutioner bruger sovende nattevagter, flere bruger en kombination af sovende og vågne og en enkelt benytter udelukkende vågne nattevagter. Én institution benytter kun socialpædagoger i nattevagt og én benytter andre personalegrupper – øvrige benytter en kombination.*

Det er konstateret, at der ikke er nogen entydig sammenhæng mellem pris og forudsat personalenormering – se figur 7

Der er konstateret forskelle i det øvrige budgetterede ressourceforbrug til særligt:

- Overhead – se figur 13 og 14
 - *Overheadprocenten spænder fra 4,45 % til 8 %.*
- Omkostningsposter vedrørende afskrivning og forrentning af aktiver – se figur 15
 - *Omkostningsposten opgjort pr. plads årligt spænder fra at udgøre 39.859 kr. til 396.629 kr.*
- Kompetenceudvikling – se figur 16 og 17
 - *Opgjort pr. medarbejder spænder budgettet til kompetenceudvikling fra 1.388 kr. til 13.772 kr. pr. medarbejder.*

Der er konstateret betydelige forskelle i relation til den økonomiske håndtering af de interne skoletilbud – se tabel 1

Det grundlæggende problem i den økonomiske håndtering af skoletilbuddet er, at skoletilbuddet også tilbydes unge over den skolepligtige alder, men der

kan ikke opkræves herfor. Derfor afdækkes udgiften delvist ved statsligt tilskud (forstærket uddannelsesindsats) og ved forskellige brug af normeret pladsantal, belægningsforudsætning samt budgettering.

Der er konstateret betydelige forskelle i ressourceforbruget til personale ved de interne skoletilbud – se figur 24 og 25

De samlede personaleressourcer pr. skoleplads spænder fra 0,44 til 1,47 årsværk.

Indsatser og aktiviteter

Hovedområde 1 – Pædagogiske tilgange og indsatser

- Forskellige tilgange til brug af det kognitive behandlingsprogram ART (Aggression Replacement Treatment) – se afsnit 4.2.2.2 herunder figur 26
 - *Blandt de institutioner der har benyttet ART spænder procentdelen af indskrevne unge der har deltaget i 2014 fra 6 % til 65 %*
- Forskellige tilgange til brug af misbrugsforbehandlingsprogrammet PAV (Projekt Andre Valg) – se afsnit 4.2.2.2 herunder figur 27
 - *Blandt de institutioner der har benyttet PAV spænder procentdelen af indskrevne unge der har deltaget i 2014 fra 16 % til 50 %*
- Forskelle i tilgangen til screening for psykiatriske problemstillinger – se afsnit 4.2.2.2 herunder figur 28 - 29
 - *Procentdelen af unge der blev screenet frem til fase 3 spænder fra 8 % til 80 %*

Hovedområde 2 – Indhold i grundydelsen

- Det er forskelligt, om der er indeholdt psykologbistand i grundydelsen – se afsnit 4.3.2.1 herunder tabel 2
 - *4 institutioner svarer ja og 4 nej*
- Det er forskelligt i hvilket omfang, samtale med psykiater indgår i grundydelsen – se afsnit 4.3.2.2 herunder tabel 4
 - *3 institutioner svarer ja og 5 svarer nej*
- Det er forskelligt, hvorvidt der tilbydes mulighed for ledsagelse til eventuelt nyt opholdssted, herunder hvorvidt ydelsen indgår som en del af taksten – se afsnit 4.3.2.3 herunder tabel 5 og 6
 - *4 institutioner svarer ja og 3 svarer nej – én svarer delvist*

Hovedområde 3 – Samarbejde mellem kommunerne og institutionerne

- Der er konstateret variation i omfanget af gennemførte indskrivningsmøder – se afsnit 4.4.2.1 herunder tabel 8
 - *3 institutioner svarer ja og 5 nej*
- Der er konstateret uensartet praksis i den skriftlige dokumentation, der leveres i forbindelse med udskrivelse – se afsnit 4.4.2.2 herunder tabel 10
 - *Alle institutioner svarer, at der leveres forskelligt skriftligt materiale alt efter grundlag for anbringelse*

Monitorering af skoletilbud

- Der er store forskelle i antallet af planlagte undervisningstimer - se figur 31
 - *Antallet af planlagte undervisningstimer spænder fra 2,97 til 6,02 i monitoreringsperioden*
- Der er store forskelle i antallet af gennemførte undervisningstimer – se figur 32
 - *Antallet af gennemførte undervisningstimer spænder fra 2,82 til 6,91 i monitoreringsperioden*
- Der er forskelle i sammensætning af elevernes skoletilbud – se figur 32 - 34
 - *Den understøttende undervisning spænder fra at udgøre 19 % af det samlede undervisningstilbud til 65 % i monitoreringsperioden*
- Der er betydelige forskelle i omfanget af fravær mellem de enkelte skoletilbud – se figur 35
 - *Fraværet spænder fra at udgøre 0,3 time pr. dag til 2,27 i monitoreringsperioden*

2 DE SIKREDE INSTITUTIONER

Der findes otte landsdækkende sikrede døgninstitutioner for børn og unge i Danmark. En er drevet af Københavns Kommune og de øvrige af de fem regioner. Institutionerne udbyder i alt 126 pladser.

I nedenstående redegøres der for de sikrede institutioners grundlag, anbringelseskriterier, kapacitet, anbringelsestid og kort om målgruppen.

De sikrede institutioners grundlag

De sikrede institutioner er etableret som et alternativ til fængselsstraf til unge kriminelle under 18 år. Danmark tiltrådte i 1991 FN's Børnekonvention, som forpligter Danmark til ikke at fængsle børn under 18 år sammen med voksne, og at indsatsen skal bygge på rehabilitering i stedet for straf.

Der er dermed tale om en socialpædagogisk foranstaltning, der i overensstemmelse med FN's Børnekonvention har et klart udviklingsorienteret og rehabiliterende sigte samtidig med, at det er en retslig foranstaltning.

De sikrede institutioner drives i henhold til den sociale lovgivning³ og varetager socialpædagogiske opgaver over for unge, der er blevet sigtet eller dømt for alvorlige kriminelle handlinger, eller hvor det på grund af den unges farlighed, eller vanskeligheder med at fastholde den unge, er absolut påkrævet, at den unge får ophold på en sikret institution.

De sikrede institutioner tilrettelægger deres indsats ud fra den overordnede formålsparagraf i servicelovens kapitel 11 om "Særlig støtte til børn og unge". Loven indebærer blandt andet, at de sikrede institutioner skal skabe de bedst mulige opvækstvilkår for børnene og de unge, så de kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende, for at sikre barnets/den unges bedste.

En sikret institution adskiller sig fra øvrige institutioner ved:

- Det er tilladt at have yderdøre og vinduer konstant aflåst
- Der er udvidede magtbeføjelser – for eksempel er der mulighed for at begrænse besøg, telefonkontakt og brevveksling, mulighed for at undersøge opholdsrum og værelser, mulighed for at anvende isolationsrum og låse den unges værelse af om natten.

Udover almindelige sikrede afdelinger er der også særlige sikrede afdelinger, der er godkendt til at modtage unge med en særlig voldsom adfærd eller unge med diagnosticeret psykiske lidelser. De særlige sikrede pladser kan anvendes, når der foreligger grundlag for anbringelse i en sikret afdeling og anbringelsen i en almindelig sikret afdeling ikke vurderes tilstrækkelig, idet den unge ved en forudgående særlig voldelig eller psykisk afvigende adfærd har gjort opholdet i en sikret afdeling uforsvarlig.⁴ Disse afdelinger afskiller sig fra de almindelige sikrede afdelinger ved blandt andet en højere personale normering.

³ Servicelovens § 67, stk. 3, jf. § 66 stk. 1, nr. 6.

⁴ Bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge anbragt uden for hjemmet § 40 og 41

Målgruppen på de sikrede institutioner

For samtlige sikrede institutioner gælder det, at målgruppen primært er børn og unge mellem 14-17 år. Dog kan der anbringes børn ned til 12 år. Unge der anbringes på en sikret institution, inden de fylder 18 år, kan blive på den sikrede institution, efter de er blevet 18 år. Ligeledes kan unge, der får en dom til en ungdomssanktion, tilbageføres til en sikret institution efter de er fyldt 18 år.

Langt de fleste børn og unge der kommer på en sikret institution er anbragt i varetægtssurrogat eller som led i en ungdomssanktion. I 2014 udgjorde de **68** procent af anbringelserne. Herunder er også unge udlændinge uden lovligt ophold i Danmark.

Derudover sker **12** procent af anbringelserne som led i ungdomssanktion. De resterende anbringelser er primært begrundet med henholdsvis farlighedskriteriet, pædagogisk observation og længerevarende behandling, som sammenlagt udgør **20** procent.

Børn og unge der anbringes på sikrede institutioner har ofte svære sociale problemstillinger og misbrugsproblematikker. Nogle har desuden særlige psykiske problemstillinger, der ikke altid er udredt, inden de kommer på en sikret institution. Ofte har de levet en marginaliseret tilværelse i isolerede subkulturer, hvor der er andre normer og værdier end i resten af samfundet. Det er derfor ofte yderst sårbare børn og unge, der anbringes på de sikrede institutioner. De unge, der anbringes på de sikrede institutioner, har ofte et eller flere af følgende kendetegn:

- Alvorligt omsorgssvigt, overgreb eller traumer
- Baggrund i socialt belastede miljøer
- Marginalisering
- Manglende skolegang (dårlige erfaringer med skolen og faglige problemer)
- Mangel på beskæftigelse
- Få eller ingen fritidsinteresser
- Ingen eller ringe voksenkontakt
- Misbrug
- Psykiske problemer
- Døgnrytme præget af manglende søvn og omvendt døgnrytme
- Uregelmæssige og usunde spisevaner⁵.

Anbringelsesgrundlag

Man kan blive anbragt på en sikret institution på et socialt (1-3) eller retsligt (4-7) grundlag⁶:

1. Farlighedskriteriet
2. Pædagogisk observation
3. Længerevarende behandling
4. Varetægtssurrogat
5. Afsoning og straf
6. Ophold som led i ungdomssanktion

⁵ Pjece fra Danske Regioner om sikrede institutioner for børn og unge

⁶ Bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge anbragt uden for hjemmet § 30

7. Ophold for udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark

Formålet med et ophold på en sikret institution kan således være meget forskellig alt efter anbringelsesgrundlag, og betingelserne for indsatsen er således heller ikke ensartede på tværs af de anbragte unge.

Fordeling af pladser

Institutionerne udbyder i alt 126 pladser, der fordeler sig som følger:

Driftsherre	Tilbud	Antal pladser 2015
Københavns Kommune	Sønderbro	18
Region Midtjylland	Grenen	15 (Heraf 5 særligt sikrede)
	Koglen	10
Region Sjælland	Stevnsfortet	15
	Bakkegården	20
Region Hovedstaden	Sølager	21
Region Syddanmark	Egely	19 (Heraf 5 særligt sikrede)
Region Nordjylland	Kompasset	8
Antal pladser i alt		126

Udvikling i pladsantal

Det arbejdes efter et aktivitetsmål på 90%, der er vurderet til at være det niveau der sikrer, at der på den ene side ikke er unødige udgifter til tomme pladser – samtidig med, at ingen unge må afvises på grund af pladsmangel.

Gennem årene er kapaciteten og pladserne på de sikrede institutioner løbende blevet justeret i forhold til efterspørgslen.

Det er vanskeligt at forudse efterspørgslen og mange faktorer spiller ind på hvor mange pladser, der er behov for. Politiske beslutninger og tiltag, såsom nedsættelse af den kriminelle lavalder eller en øget indsats over for bestemte kriminalitetsformer kan have betydning, ligesom et generelt fald i ungdomskriminaliteten kan mærkes i efterspørgslen.

I årene 2008-2010 var der stigende efterspørgsel og ikke pladser nok. Derfor blev der planlagt at oprette ekstra pladser. Inden alle de planlagte pladser var etableret ændrede efterspørgslen sig igen – og en del af de planlagte kapacitetsudvidelser blev aflyst samtidig med, at der blev nedlagt pladser.

Oversigt over udvikling i antal pladser 2008-2015	
År	Pladser
2008	121
2009	121
2010	145 pladser (Op til 177 pladser planlagt)
2011	Mellem 145 og 155 pladser i løbet af året
2012	147
2013	126
2014	126
2015	126

Antallet af pladser har således varieret gennem årene i henhold til efterspørgslen, og der har i perioden 2008-2015 været et spænd fra 121 til 155 pladser.

Antal anbringelser og anbringelsestid

I 2014 var der i alt 573 anbringelser på de sikrede institutioner. Til sammenligning har antallet af anbringelser i tidligere år ligget på:

2012: 654

2010: 740

2008: 843

Den gennemsnitlige anbringelsestid var i 2014 på 64 dage, hvilket er en smule højere end de foregående år. Den gennemsnitlige anbringelsestid i perioden 2008 – 2014 ligger på ca. 58 dage.⁷ Den endelige belægningsprocent totalt for institutionerne svinger i perioden fra i 2008 at ligge på 102 %, i 2010 på 74 %, i 2012 på 79% og i 2014 på 77%.

⁷ <http://www.regioner.dk/social/ungdomskriminalitet/-/media/28E09548426642BD9F75FB6F00D506FC.ashx>

3 KVANTITATIVE DATA VEDRØRENDE ØKONOMI OG RESSOURCEFORBRUG

Hvad er det økonomiske grundlag for en sikret institution til unge i Danmark? I dette afsnit vil det økonomiske grundlag for de sikrede institutioner kort blive opridset. Indledningsvist vil metoden for indsamling af data til denne undersøgelse blive forklaret.

3.1 Metode

Der er – til den økonomiske analyse - indsamlet data vedrørende institutionernes budgetterede økonomiske rammer 2015, og det budgetterede ressourceforbrug indeholdt heri. Indsamlingen af data har fulgt projektets besluttede analysedesign⁸.

I følgende afsnit er det hensigten at rette opmærksomhed mod de områder af den gennemførte økonomiske analyse, der kan medvirke til at understøtte hensigten med analysen. På denne baggrund er der ud af den omfattende dataanalyse udvalgt særlige interesseområder, der kan være med til enten at understøtte ønsket om gennemsigthed i ressourceforbruget og/eller giver anledning til undren over forskelle i den anvendte driftspraksis på de sikrede institutioner.

Analysen vil indledningsvis forklare det økonomiske grundlag for driften af de sikrede institutioner og den totale økonomiske ramme. Herefter vil analysen være opdelt i de tre driftsområder, som de sikrede institutioner varetager; døgnpladser, særligt sikrede døgnpladser og skolepladser.

Det er ikke alle interesseområder, der afdækkes på alle tre driftsområder. Da døgninstitutionspladserne dækker størstedelen af ressourceforbruget vil meget specificerede analyser begrænse sig til dette område.

3.2 Det økonomiske grundlag for de sikrede institutioner

Som tidligere anført er der otte sikrede institutioner i Danmark. Disse institutioner er pr. 1. januar 2015 samlet normeret til 126 døgnpladser fordelt på 116 døgnpladser samt 10 særligt sikrede døgnpladser.

Indtægterne til afholdelsen af de budgetterede udgifter til de normerede pladser opkræves via den fælles opkrævningsmodel for de sikrede institutioner med grundlag i ”Bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet” BEK nr. 186 af 20/02/2015.

Grundtakst

Opkrævningen sker i to dele, henholdsvis en objektiv andel og en grundtakst. Grundtaksten er defineret af Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold til 1,25 mio. kr. pr. plads årligt (p/l 2010) og justeres årligt i ministeriets reguleringsvejledning. Grundtaksten opkræves ved borgerens hjemkommune pr. anbragte dag. Dermed er prisen for hjemkommunen den samme for en sikret plads ved anbringelse ved varetægt eller domsafsoning efter bekendtgørelsens § 30 stk. 4 – 7 lige meget hvilken sikret institution, der benyttes.

⁸ Fremgår af bilag 2 til denne rapport

Objektiv finansiering

Opkrævningsmodellen definerer opkrævningsprocessen, der overordnet er todelt i form af en a conto opkrævning i 1. kvartal af driftsåret og en efterregulering inden 15. januar efter afslutningen af det respektive driftsår.

Opkrævningsmodellen definerer desuden beregningsforudsætningerne for opkrævningerne. Overordnet er disse forudsætninger at:

- Der i á conto opkrævningen indregnes en forventning om 90 % belægning på de sikrede institutioner (2015 – rammeaftaler). Belægningsforudsætningen indregnes udelukkende for i videst muligt omfang at sikre kommunerne mod større efterreguleringer på baggrund af manglende grundtakstindtægter ved mindre aktivitet⁹.
- De sikrede institutioner skal sikre rationel drift. Dette betyder, at der ved mindre aktivitet på en institution forventes, at der iværksættes omkostningsdæmpende tiltag med en formindsket udgift for kommunerne til følge.
- De sikrede institutioner indgår i et økonomisk étårs kredsløb, hvilket betyder, at et driftsårs regnskabsresultat opgøres ved afslutningen af driftsåret. Dermed kan overskud ikke hensættes til konsolidering (opsparing), men skal tilbagebetales til kommunerne og underskud kan ikke hensættes til takstkorrektur, men skal afholdes inden for næste driftsårs omkostningsbudget¹⁰.
- De sikrede institutioner ikke indgår i regnskabskredsløb med driftsherrernes øvrige tilbud. Dermed kan under- eller overskud på en sikret institution ikke påvirke økonomien ved andre tilbud.

Håndteringen af opkrævningen er beskrevet i driftsherrernes Fælles Opkrævningsmodel, der fremgår af www.regioner.dk¹¹.

Pædagogisk observation

Der kan desuden henvises til plads til pædagogisk observation efter farlighedskriteriet eller i forbindelse med længerevarende behandling efter bekendtgørelsens § 30 stk. 1 – 3. I disse tilfælde opkræves der fuld dagtakst opgjort for hvert tilbud efter præmisserne i ”Bekendtgørelse om beregning af takster og betaling for visse ydelser og tilbud efter serviceloven” BEK nr. 9 af 12/01/2015 og som mestendels håndteres efter aftalerne i den lokale Rammeaftale.

Når der efterfølgende benyttes betegnelsen ”takst” for en døgn- eller skoleplads ved de sikrede institutioner, omhandler betegnelsen den fulde pris for ét døgn i pladsen. ”Taksten” på døgnpladser er lig den takst, der opkræves for en plads til pædagogisk observation. Taksten for en sådan plads indeholder ikke en belægningsforudsætning, som kendt i beregningen af andre rammeaftaleomfattede tilbud, og er dermed et udmærket udtryk for de budgetterede indtægter, som hver institution har til at drive én plads i ét døgn.

⁹ Selve taksten for de sikrede pladser er beregnet på en 100 % belægningsforudsætning, som forstået i rammeaftaleregi.

¹⁰ En sikret institution må kun lade omkostningerne overstige det budgetterede indtægtsbudget, hvis der har været afholdt omkostninger på institutionens skoletilbud til uledsagede flygtninge – en omkostning som ikke afdækkes på skoletilbuddet, da der ikke er en hjemkommune at opkræve takstbetalingen hos. Omkostningen tillægges den objektive finansiering af døgnpladser

¹¹ <http://www.regioner.dk/social/ungdomskriminalitet/opkrævningsmodel>

Nedenfor fremgår en samlet oversigt over takster og døgnpladser i relation til de enkelte institutioner. Ligeledes fremgår antallet af skolepladser med tilhørende takst. Skoletaksterne er dog ikke udtryk for den fulde takst, som på døgnpladserne, da belægningsforudsætninger er indregnet i disse. Der henvises til afsnit 3.7.1 for uddybning heraf.

Driftsherre	Institution	Antal pladser sikrede / særligt sikrede	Takst sikrede/særligt sikrede	Antal skolepladser	Takst skoletilbud
Københavns Kommune	Sønderbro	18	6.083	18	944
Region Hovedstaden	Sølager	21	6.556	21	617
Region Midtjylland	Grenen	10 / 5	6.571 / 7.290	13	577
	Koglen	10	6.192	8	598
Region Nordjylland	Kompasset	8	7.359	4	858
Region Sjælland	Bakkegården	20	6.571	16	716
	Stevnsfortet	15	6.121	11	591
Region Syddanmark	Egely	14 / 5	5.611 / 6.555	8	924

I alt 126 døgnpladser og 99 skolepladser.

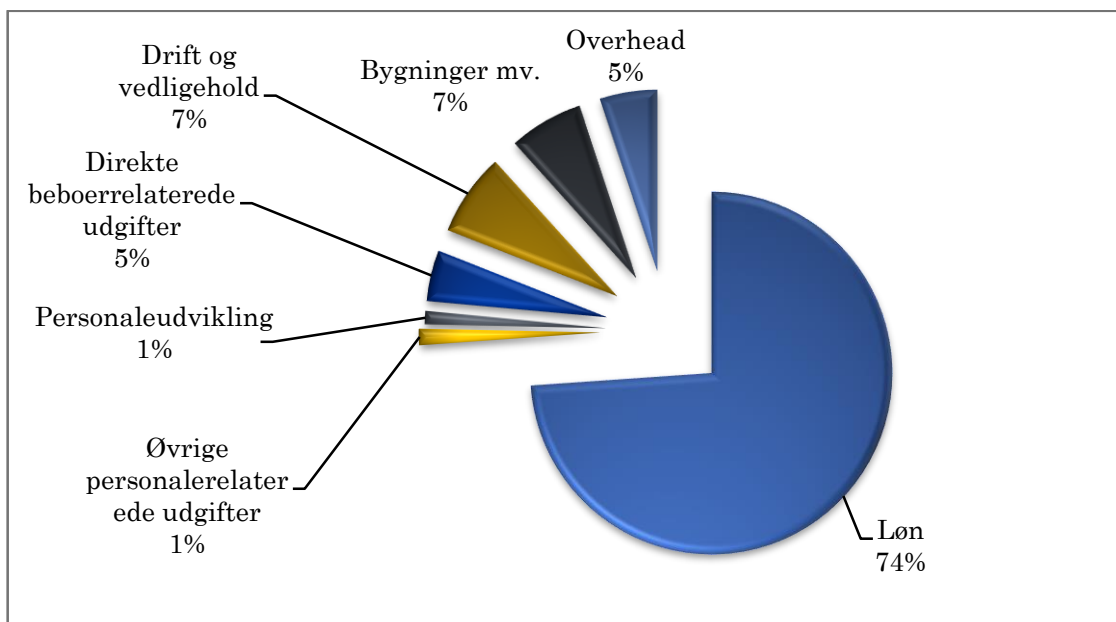
3.3 Økonomiske nøgletal for de sikrede institutioner

Der er – som tidligere beskrevet – indsamlet data bredt inden for økonomiske nøgletal for de sikrede institutioners virke. I kommissoriet til dette projekt, er det formuleret, at fokus for data er gennemsigtighed i ressourceanvendelsen og sammenholden af data på tværs af driftsherrerne. Denne dataanalyse vil på baggrund af de indsamlede data forsøge at møde disse mål – opdelt i de tre områder, som de sikrede institutioner beskæftiger sig med; døgnpladser, særligt sikrede døgnpladser og skoletilbud. De indsamlede data er – som tidligere beskrevet - niveauopdelte – og indledningsvist vil fokus være på det helt overordnede niveau, med intention om at skabe klarhed på de overordnede økonomiske rammer for de sikrede institutioner og hvordan de enkelte institutioner forholder sig til hinanden på disse udvalgte overordnede parametre.

Først opgøres den fulde budgetterede omsætning for de sikrede institutioners virke og dermed den budgetterede ramme, som kommunerne fra årets start (2015) forventes at udfylde.

Det samlede omkostningsbudget for de sikrede institutioner i 2015 var på 316,087 mio. kr. Udgifter samt omkostninger fordeler sig på et aggregeret niveau i budget 2015 således:

Figur 1 – Budget 2015 sikrede døgnpladser, særligt sikrede døgnpladser samt skoletilbud procentvis fordelt

Af budgetterne til de sikrede institutioner er **løn** den klart største udgiftspost på 74 % af det samlede omkostningsbudget. Der er dog stor forskel på institutionsniveau, hvor variationen er mellem 64 % (Kompasset) og 79 % (Koglen). Forskellene institutionerne imellem vil senere blive analyseret.

Herudover antager **Drift og vedligehold** 7 % (anskaffelser, bygningsdrift samt forsyning), **Bygninger mv.** 7 % (vedligeholdelsesudgifter samt omkostninger til afdrag og forrentning af bygningsmassen) og **Overhead** 5 % (centrale administrative omkostninger). De øvrige driftsudgifter udgør de resterende ca. 7 % af omkostningsbudgettet.

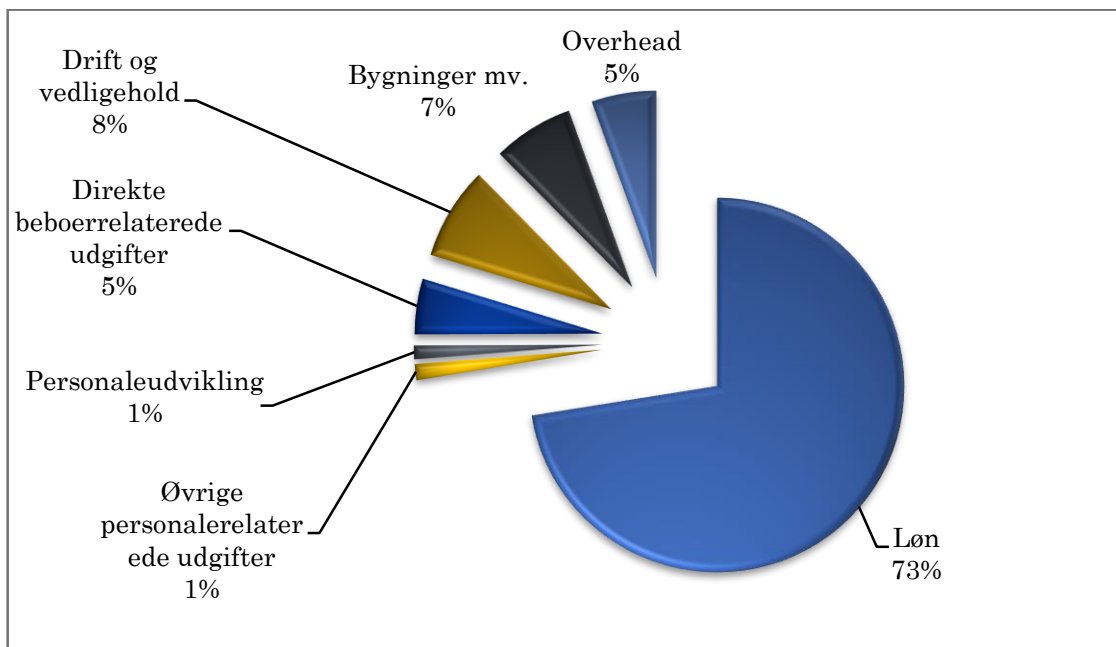
Det er vigtigt at pointere, at der omkostningsbudgetteres for sikrede institutioner¹² på linje med øvrige rammeaftaleomfattede tilbud på social- og specialundervisningsområdet, og dermed indregnes investeringer på baggrund af investeringers levetid samt fremtidige forpligtelser i driftsbudgetterne for institutionerne i form af et omkostningsbudget.

¹² Der indarbejdes dog ikke over- eller underskud fra tidligere år, da opkrævningsmodellen ikke giver mulighed for at der sker hensættelser til takstkorrektion ved institutionerne.

3.4 De sikrede døgnpladser

Omkostningerne fordeler sig således, hvis der udelukkende er fokus på de sikrede døgnpladser:

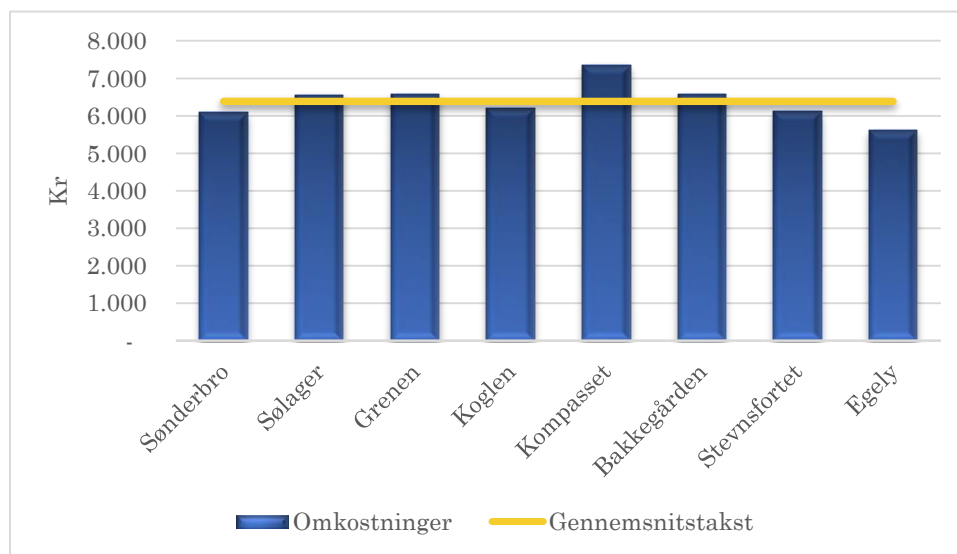
Figur 2 - Budget 2015 sikrede døgnpladser procentvis fordelt

Den procentvise fordeling mellem omkostningstyperne er meget lig fordelingen i figur 1, hvilket er naturligt, da omkostningerne til de sikrede døgnpladser udgør 81 % af driftsomkostningerne opgjort i figur 1. Eneste ændring der observeres i figur 2 er, at lønprocenten af omkostningerne er på 73 % - et fald på 1 % - og drift og vedligehold på 8 % - en stigning på 1 %.

Der er i alt – som tidligere nævnt - budgetteret 116 sikrede døgnpladser på de sikrede institutioner i 2015. Omkostningerne pr. plads pr. dag fremgår nedenfor:

Figur 3 – Omkostninger pr. plads pr. dag på sikrede døgnpladser

Der er en forskel i omkostningerne pr. plads gående fra 5.611 kr. for en plads ved Egely til 7.359 kr. ved Kompasset. Den gennemsnitlige omkostning pr. plads er på 6.383 kr. Der er dermed en forskel mellem billigste og dyreste plads på 1.748 kr. pr. dag eller 638.020 kr. årligt.

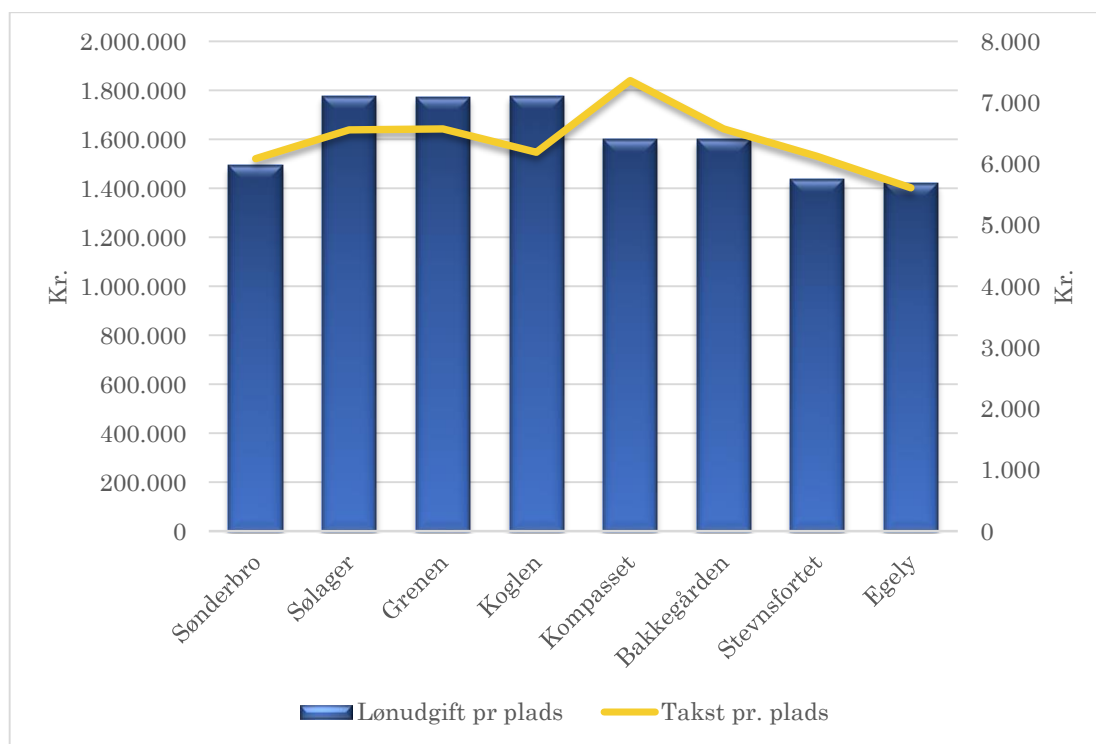
Figur 3 viser tydeligt, at højeste og laveste omkostningsniveau er særlige, og at de øvrige institutioner ligger tæt på omkostningsgennemsnittet.

3.4.1 Personaleressourcer til sikrede døgnpladser

I figur 2 fremgik det tydeligt, at den væsentligste budgetpost i 2015 på døgnpladser er til afholdelse af udgifter til personaleressourcer (73 %). Løn omfatter i denne henseende mange væsentlige informationer, som er interessante i forhold til grundlaget for denne analyse. Derfor rettes fokus i første omgang herpå.

Lønposten knytter sig selvfølgelig til den enkelte institution, men særligt til den enkelte plads på den enkelte institution. Hvis lønudgifterne opgøres pr. plads. pr. institution er det budgetterede årlige lønforbrug således pr. plads:

Figur 4 – Budgetterede lønudgifter samt takst pr. sikrede døgnplads

Særligt Egely og Stevnsfortet falder i øjnene i denne oversigt med de laveste lønbudgetter på 1,420 mio. kr. pr. plads ved Egely og 1,438 mio. kr. ved Stevnsfortet årligt, mens gennemsnittet ligger på 1,637 mio. kr. Det højeste lønbudget pr. plads er på Sølager og er på 1,778 mio. kr. pr. plads årligt og Grenen og Koglen følger ganske tæt herpå med henholdsvis 1,776 mio. kr. (Koglen) og 1,774 mio. kr. (Grenen) pr. plads.

Da der er tale om de budgetterede lønudgifter kan budgetstørrelserne være påvirket af budgetteringspraksis samt praksis omkring blandt andet brugen af vikarer – hvorvidt institutionen har en størrelse, der gør, at der er ansat personale til at afdække sygdom, kursus mv., eller om der benyttes et eksternt vikarbureau eller –korps. Et eksternt vikarkorps vil kunne være budgetteret andetsteds end under lønposten.

Tallene kan endvidere være væsentligt påvirket af, at alle ressourcer der vedrører understøttende undervisning i denne analyse er placeret ved budgettet for institutionernes skoletilbud, mens der er varierende praksis driftsherrerne imellem for om udgifterne hertil helt eller delvist budgetteres ved døgntilbuddet. Dette kan ske, da det er svært at adskille understøttende undervisning og aktivitetstilbud fra hinanden. Der er dermed indlejret visse usikkerhedspunkter i ovenstående opstilling.

3.4.2 Personaleressourcerne institutionsfordelt

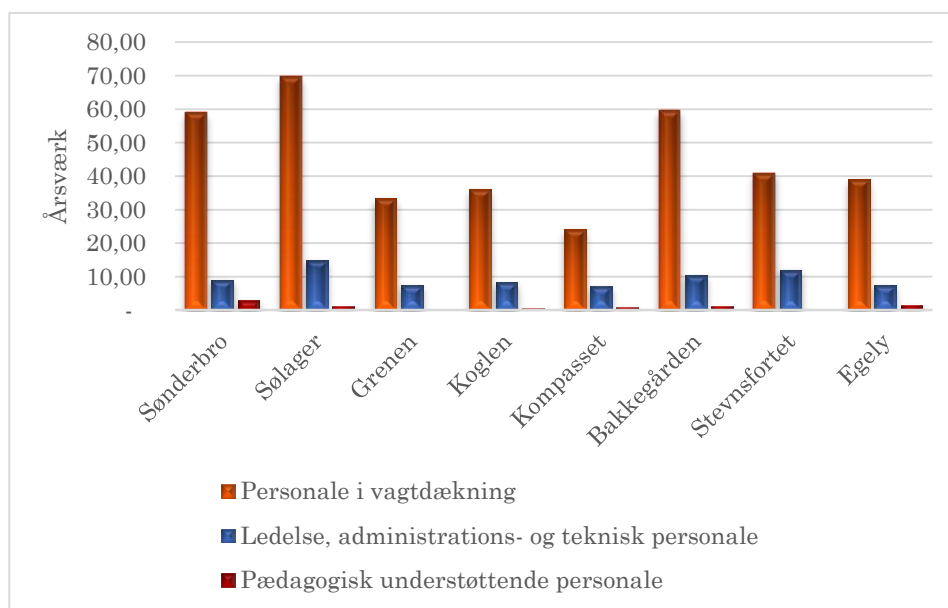
De indsamlede data viser, hvordan de til rådighed stående ressourcer benyttes opdelt i en overordnet tredeling af personalet pr. institution. Tredelingen er:

Personale i vagtdækning: Socialpædagoger, omsorgs- og pædagogmedhjælper og pædagogiske assistenter samt ”øvrige” personaler i vagtdækning.

Ledelse, administration og teknisk personale: Forstandere, afdelingsledere, socialrådgivere, administrative assistenter, rengøringsassistenter og pedeller mv.

Pædagogisk understøttende personale: Psykologer, akademikere mv.

Figur 5 – Personaleressourcer opgjort i årsværk pr. institution

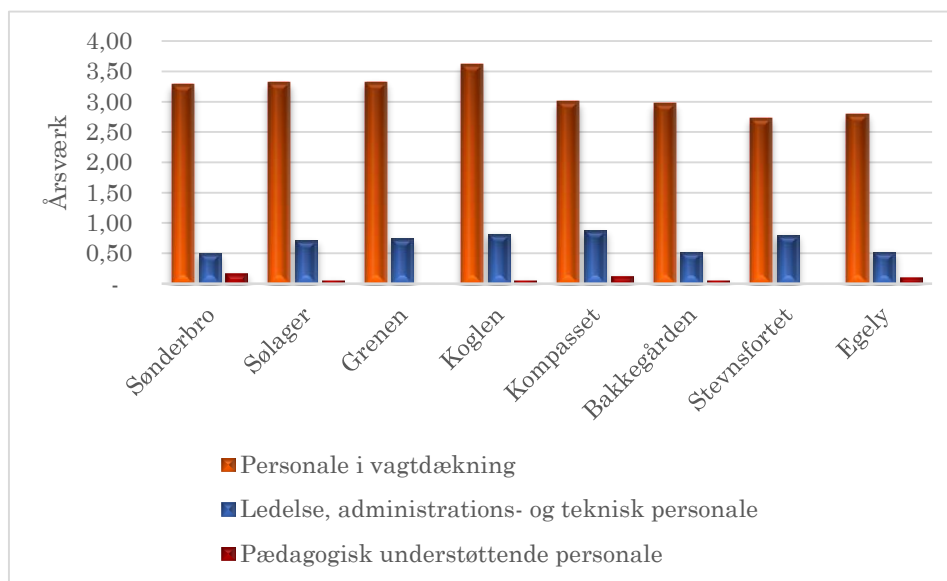

Figur 5 viser de normeringer, der forventes at være på den enkelte institution på baggrund af de budgetterede lønressourcer.

Opgjort i antal normeringer på den enkelte institution, viser der sig en væsentlig forskel institutionerne imellem, hvilket afspejler forskellene i normerede antal pladser. Men samtidig fremgår der også en væsentlig forskel i fordelingen af personale i de tre personalegrupper.

Opgøres disse tre personalegrupper pr. plads ser fordelingen således ud pr. institution:

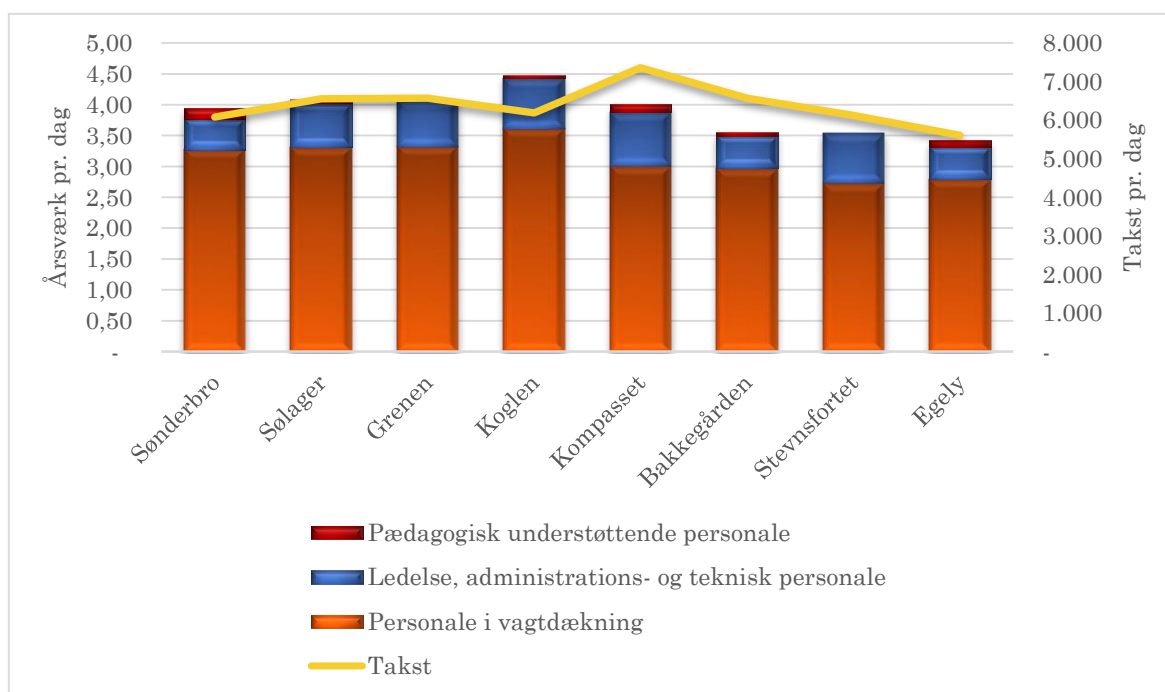
Figur 6 – Årsværk pr. døgnplads

Figuren viser en forskel i forholdet mellem de opgjorte personalegrupper. Særligt Kompasset har budgetteret en anderledes personalesammensætning end de øvrige. Et væsentligt forklaringsparameter herfor er institutionens størrelse, da den kun er normeret til 8 pladser, mens gennemsnittet på landsplan er 15,4 pladser pr. institution. Dermed "vejer" ledelse og administrativt personale ekstra tungt her.

For de øvrige institutioner er antallet af personale i vagtdækning mellem 2,7 og 3,6 normeringer pr. plads. Samles den budgetterede normering pr. plads fremkommer denne figur:

Figur 7 – Samlet årsværk pr. døgnplads samt takst pr. døgnplads

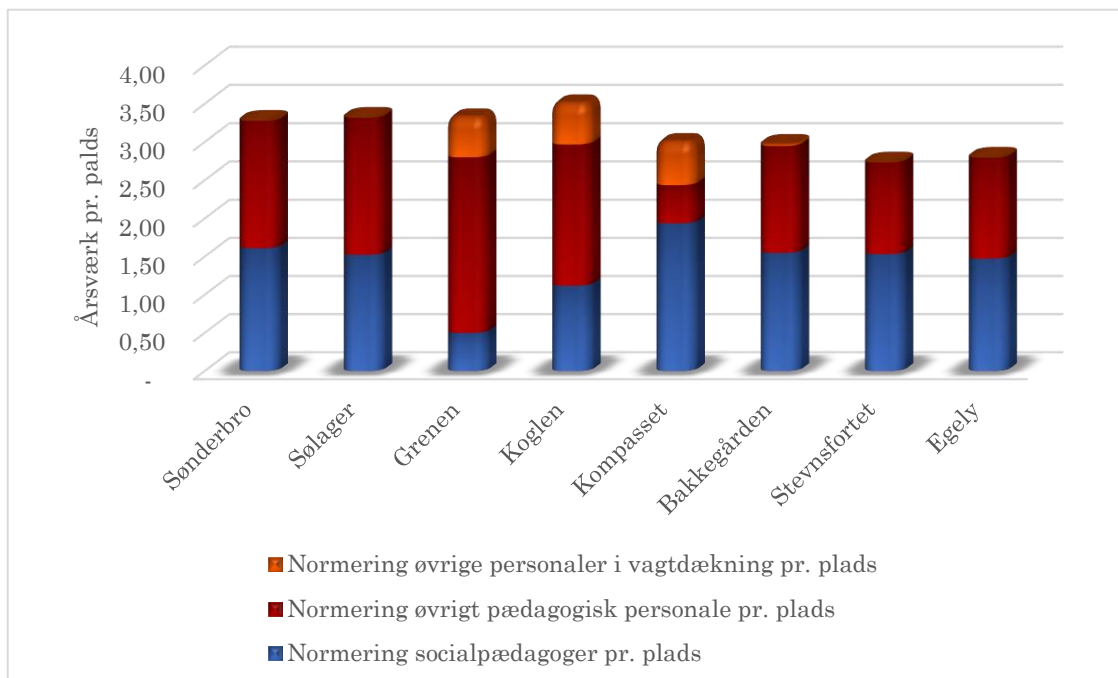
Samlet set ligger Egely lavest i denne figur med i alt 3,43 budgetterede årsværk pr. plads, mens Koglen ligger højest med 4,48 budgetterede årsværk. Der er medtaget takst for døgnpladserne ved de enkelte institutioner for at sammenholde takstniveau med de samlede normeringer. Vurderes denne information i figur 7 bliver det tydeligt, at niveauet på taksten ikke bestemmer, hvor mange personaleressourcer, som kan forventes tilgår den enkelte plads.

Det kan være interessant, hvad der påvirker vagtdækningen, da der særligt på dette punkt kan være rationaler at indhente. Så et videre opmærksomhedspunkt kan udledes af de to foregående figurer, da spørgsmålet bør fremkomme om, hvordan en sammenhængende vagtplan kan sammensættes med færre pædagogiske ressourcer hos enkelte af driftsherrerne i forhold til de næste.

For pædagogisk understøttende personale er der også foretaget forskellige prioriteringer samt ført forskellig budgetteringspraksis. Det er ikke alle tilbud, der har en psykolog ansat og der er meget forskellig praksis af antal ansatte værkstedsassistenter. Forholdene mellem personalegrupperne påvirkes dermed af de valg af ydelser, pædagogiske tilgange mv., der er truffet på den enkelte institution.

Umiddelbart viste figur 4, at der var en vis variation på det lønbudget, der er budgetteret pr. plads institutionerne imellem. Dermed er det naturligt, at vurdere hvordan personalet fordeler sig mellem de relevante personalegrupper. Forholdet mellem personalegrupper i vagtdækning afdækkes i første omgang i form af forholdet mellem socialpædagogisk personale, øvrige pædagogiske personalegrupper og øvrige ikke-definerede personaler i vagtdækning¹³:

Figur 8 – Forholdet mellem normerede personalegrupper i vagtdækning pr. plads

¹³ Ikke-definerede personalegrupper dækker over et restbudget efter optælling af budgetterede normerede personaler og den gennemsnitlige lønsum herfor på den enkelte institution. Budgettet vedrører personale i vagtdækning, men er ikke specifikt defineret ud fra definitionerne i Kommunernes og Regionernes Løn- og Takstnævns definitioner.

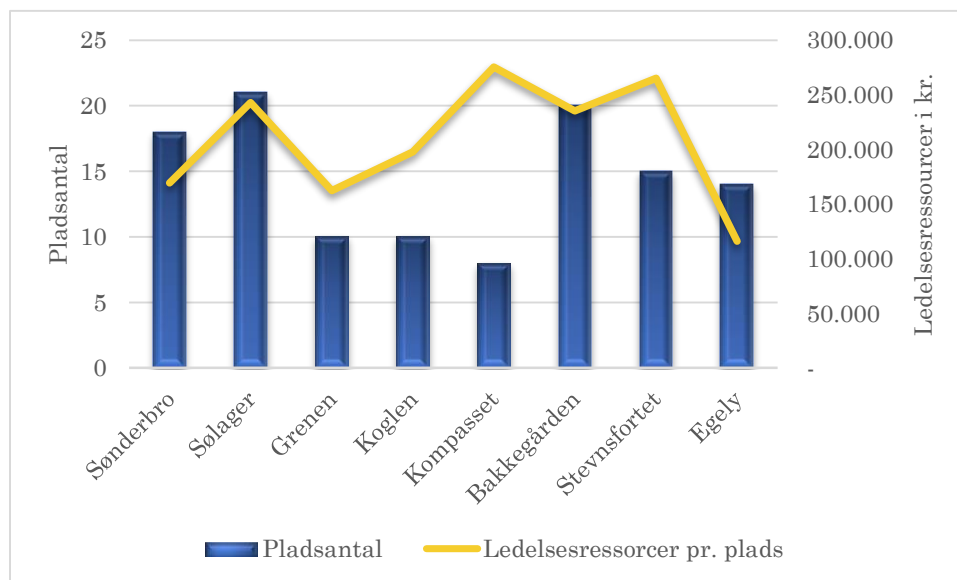
Figuren viser et spænd i normeret personale i vagtdækning fra 2,73 normering (Stevnsfortet) til 3,58 (Kompasset) og et gennemsnit på 3,19 normering pr. plads. Dermed har institutionen med højest normeret personale pr. plads 31 % mere personale i vagtdækning end institutionen med lavest budgetteret normering.

Figuren viser, at der er stor forskel i valget af sammensætning af det pædagogiske personale mellem institutionerne. Fokuseres der på socialpædagogisk personale på de sikrede institutioner har særligt Region Midtjyllands to institutioner Grenen og Koglen få normerede socialpædagoger pr. plads, mens Kompasset har en væsentlig højere andel af denne personalegruppe. For øvrigt pædagogisk personale er fortegnet omvendt, men som det fremgår af figuren, har hovedparten af institutionerne en relativt ligelig fordeling mellem de to personalegrupper.

Analysen af ressourcerne, der stilles til rådighed i taksten, viser endvidere, at der er visse forskelle i lønniveauerne i forhold til, hvorvidt der benyttes socialpædagogisk personale eller andre personalegrupper – undtaget praktikanter. Det gennemsnitlige budgetterede lønniveau for én socialpædagogisk normering er på 417.288 kr. mens det for én omsorgs- og pædagogmedhjælper er på 372.542 kr.¹⁴ Der er dog væsentlige forskelle mellem de enkelte driftsherrer på størrelsen af de enkelte personalekategorier, som lige så vel kan bero på forskelle i budgetteringspraksis som i egentlige forskelle i aflønningsniveauerne.

Ledelse, administrations- og teknisk personale påvirkes ligeledes af størrelsen af den enkelte institution. Det er vurderet særligt interessant at betragte brugen af ledelsesressourcer på den enkelte institution – i denne analyse defineret som forstandere og afdelingsledere.

Figur 9 – Ledelsesressourcer (forstandere og afdelingsledere) pr. sikret institution i kroner over for pladsantal

Som det fremgår af figuren er der væsentlige forskelle på, hvor høje udgifter der er til ledelse fordelt pr. plads. Særligt Kompasset og Stevnsfortet har høje udgifter til ledelse i forhold til pladsantal, mens Grenen og Egely har lave udgifter. Der kan være flere

¹⁴ Der er ikke medtaget pædagogiske assistenter, da der i alt er normeret én pædagogisk assistent på tværs af alle institutionerne.

forklaringer herpå, såsom størrelse af institutionerne og strukturelle forhold da flere institutioners sikrede pladser er en del af et større kompleks.

3.4.3 Opmærksomhedspunkter vedr. personaleressourcer

De oversigter, der er blevet præsenteret i dette afsnit, har visse usikkerhedselementer. Særligt er budgetteringspraksissen ved driftsherrerne forskellig kommuner og regioner imellem, men der er også væsentlige indikationer på forskellig budgetteringspraksis de regionale driftsherrer imellem. Dette kombineret med, at tallene i flere tilfælde ikke fortæller "den fulde historie" betyder dermed, at oversigterne skal tages som et udtryk for tendenser nærmere end for virkelighed.

Analysen har vist tendenser i forhold til:

- Store forskelle i sammensætningen af de budgetterede personalegrupper
 - I forholdet mellem pædagogisk personale og øvrige personalegrupper
 - I forholdet mellem socialpædagoger og andet pædagogisk personale
- Forskelle i den budgetterede forventede personalenormering på institutionerne.

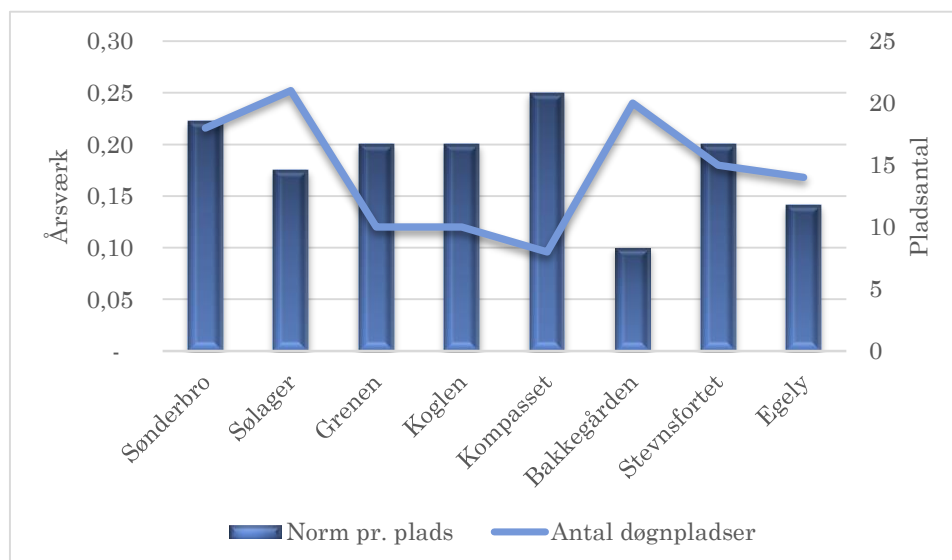
3.4.4 Nattevagtdækning

Som en tilføjelse til ovenstående afsnit har der været interesse for organiseringen af institutionernes nattevagtdækning. Opgørelsen af nattevagter dækker desuden også de særligt sikrede pladser. Området er forsøgt afdækket og behandles nedenfor med interesse for:

- Normering
- Sovende nattevagter >< Vågne nattevagter
- Personalegrupper i nattevagt

Der er på de sikrede institutioner normeret følgende antal nattevagter:

Figur 10 – Normerede nattevagter pr. plads i forhold til institutionsstørrelse

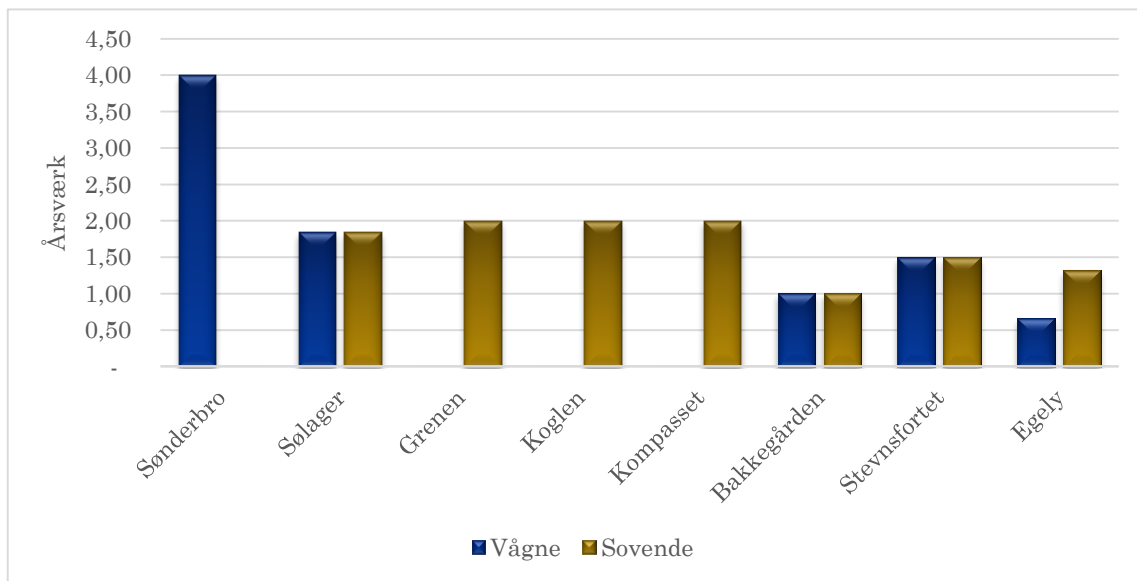
Figuren viser, hvor mange normerede nattevagter der er pr. institution i forhold til institutionsstørrelsen. Den naturlige sammenhæng ville kunne formodes at være, at jo større institution, jo flere normerede nattevagter. Der er ikke i ovenstående figur en sådan

sammenhæng, hvor særligt Bakkegården og til dels Egely har relativt få nattevagter i forhold til institutionernes størrelse, mens institutioner som Kompasset, Grenen og Koglen har relativt mange nattevagter.

Flere forhold kan gøre sig gældende omkring forholdet mellem institutionsstørrelse og antal nattevagter. Driftsherrernes begrundelser for en relativ høj normering vedrører bygningsrammer og afgørelser fra Arbejdstilsynet omkring sikkerhedsnormering (Sønderbro). Desuden kan der formodes effektiviseringsgevinster ved større institutioner.

Der er endvidere en relativt stor forskel på, om der benyttes vågne eller sovende nattevagter. Sovende nattevagter er mindre omkostningstunge end vågne nattevagter, men kan i sagens natur ikke indgå i andre sammenhænge i vagten:

Figur 11 – Fordeling vågne/sovende nattevagter på døgnpladser

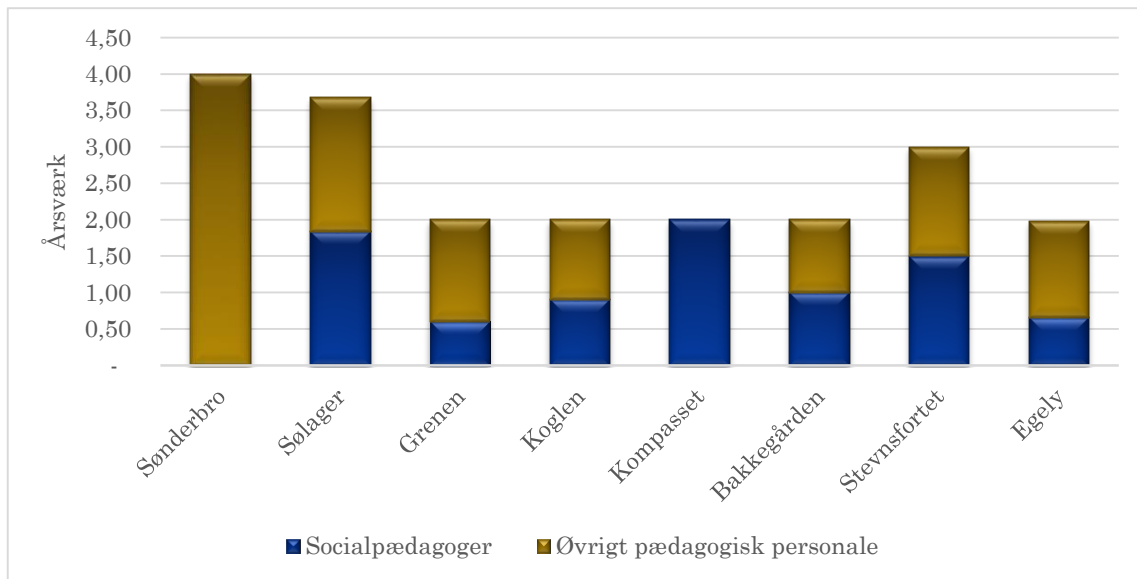

Figuren viser, at der er store forskelle på, om der bruges sovende eller vågne nattevagter.

Det fremgik af dataindberetningerne fra driftsherrerne, at vågne nattevagter benyttes til rengøring, klargøring af morgenmad, diverse administrative opgaver mv.

Det har endvidere været vurderet interessant at få skabt overblik over hvilke personalegrupper, der benyttes til nattevagterne. Nedenstående figur illustrerer fordelingen mellem socialpædagoger og øvrige pædagogiske personalegrupper:

Figur 12 – Fordeling personalegrupper i nattevagt på døgnpladser

Som figuren viser, er der også stor forskel på, hvilken personalegruppe der benyttes. Der kan være tale om pædagogiske overvejelser, men også rent økonomiske, da tillæggene for nattevagter er meget forskellige i de forskellige overenskomster.

3.4.5 Opmærksomhedspunkter vedr. nattevagter

Der er konstateret forskelle i forhold til nattevagtdækning på særligt:

- Den normerede nattevagtsdækning
- Forholdet mellem/valget af vågne og/eller sovende nattevagter
- Det personale som benyttes til dækning af nattevagter

De umiddelbare grunde til at skelne mellem vågne og sovende nattevagter er henholdsvis økonomiske – i og med at vågne nattevagt er dyrere end sovende – og sikkerhedsmæssige, da vågne nattevagter i sagens natur kan reagere hurtigere, hvis nødvendigt.

Det økonomiske aspekt af valgene i forhold til nattevagter kompliceres endvidere af valget af, hvilken personalegruppe der varetager nattevagterne, hvor overenskomstspørgsmål om tillæg mv. kan gøre valget ganske kompliceret. Endvidere kan vågne nattevagter aflaste eller overtage funktioner, der normalt er placeret i dagtimerne, såsom visse rengørings- og administrative opgaver.

På det sikkerhedsmæssige aspekt af valgene har Arbejdstilsynet indskærpet vågne nattevagter ved én driftsherre netop på baggrund af sikkerhed.

Det kan overvejes, hvorvidt området bør have ekstra opmærksomhed, særligt set i lyset af, at det er meget præget af fysiske rammer og ledelsesmæssige valg i forhold til fordeling af arbejdsopgaver mv. Dermed kan én institutions løsninger ikke nødvendigvis implementeres på de øvrige institutioner med succes.

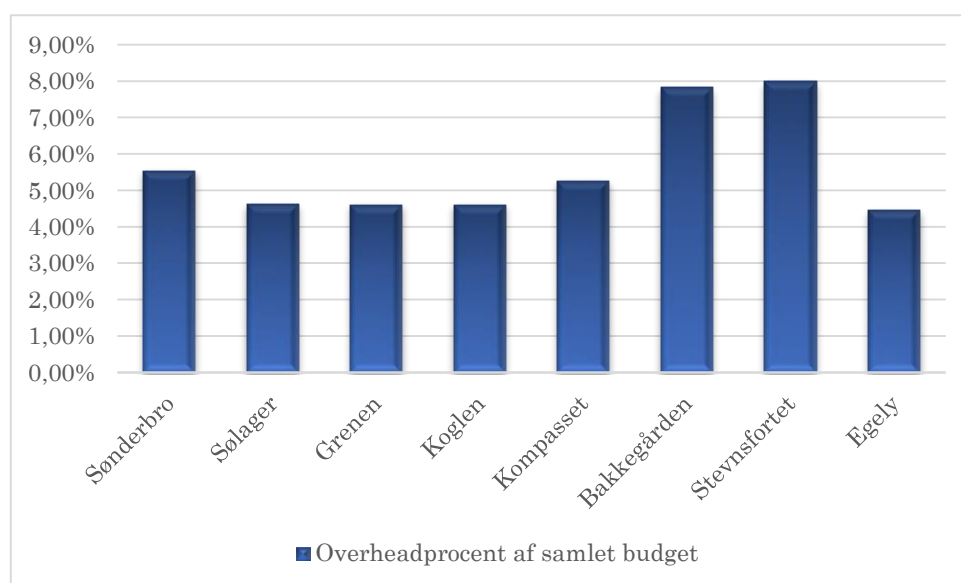
3.5 Øvrige omkostninger

Rettes opmærksomheden på andre udgifts- og omkostningsposter end løn på de sikrede institutioner, viser der sig et uensartet billede. De analyseområder der beskrives er:

- Overhead
- Afskrivning og forrentning
- Kompetenceudvikling

Første analyseområde - graden af overhead på de sikrede institutioner – er et eksempel herpå:

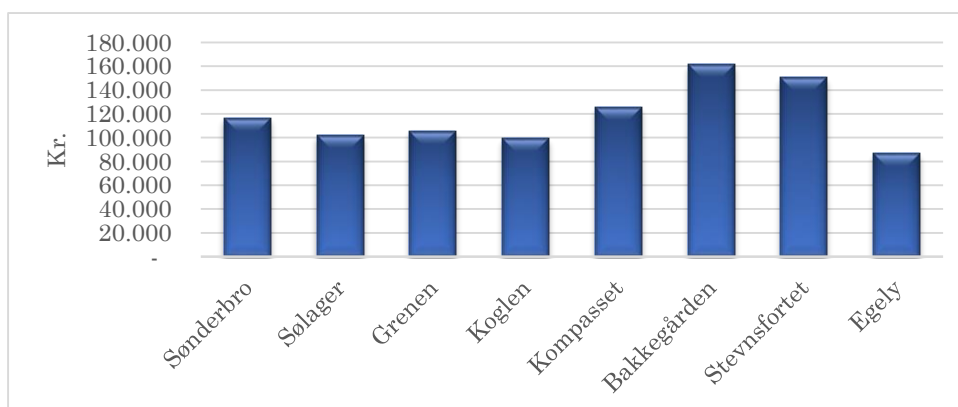
Figur 13 – Overheadprocent af samlet omkostningsbudget

Laveste overheadprocent er opgjort ved Grenen og Koglen med 4,45 %, mens Bakkegården og Stevnsfortet på 7,83 % og 8,00 % har de højeste omkostningsprocenter. Forskellen er dermed på 58 % mellem laveste og højeste procentsats. Beregningsforudsætningerne for overheadprocenten er forskellig fra driftsherre til driftsherre og er særligt påvirket af, hvorvidt der hos den enkelte driftsherre arbejdes med centralisering eller decentralisering af de administrative ressourcer og dernæst aftalerne i den stedlige rammeaftale herom.

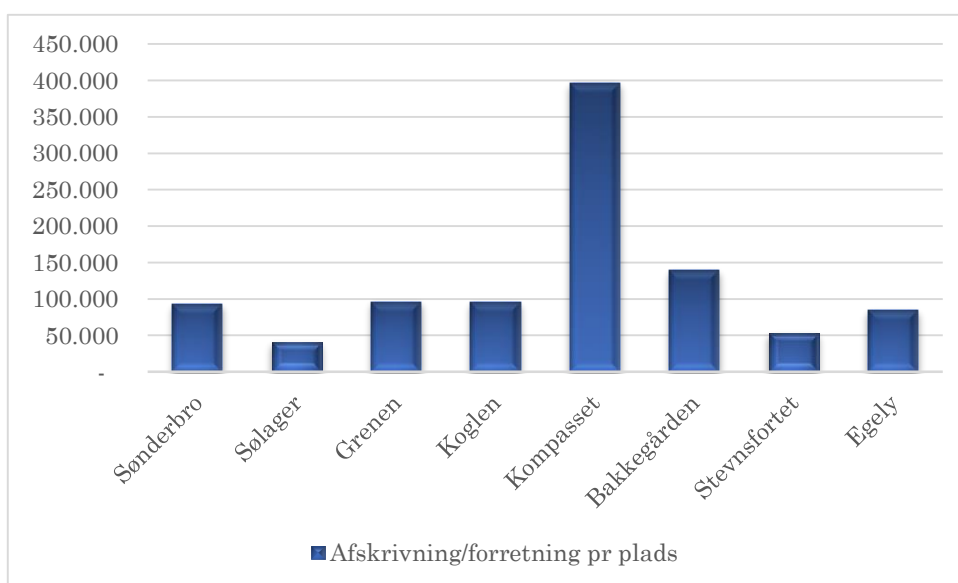
Overheaden opgjort i kroner pr. plads udgør:

Figur 14 – Overhead pr. plads i kroner

Yderligere store forskel mellem de enkelte institutioner findes ved at kigge på omkostningselementer, der er indbygget i taksten på tilbuddenes afskrivninger og forrentninger af aktiver:

Figur 15 – Omkostninger til afskrivning og forrentning pr. plads

Kompasset har på dette område en væsentlig større omkostningspost indarbejdet i budgettet pr. plads end de øvrige institutioner¹⁵. Kompasset blev bygget i 2012.

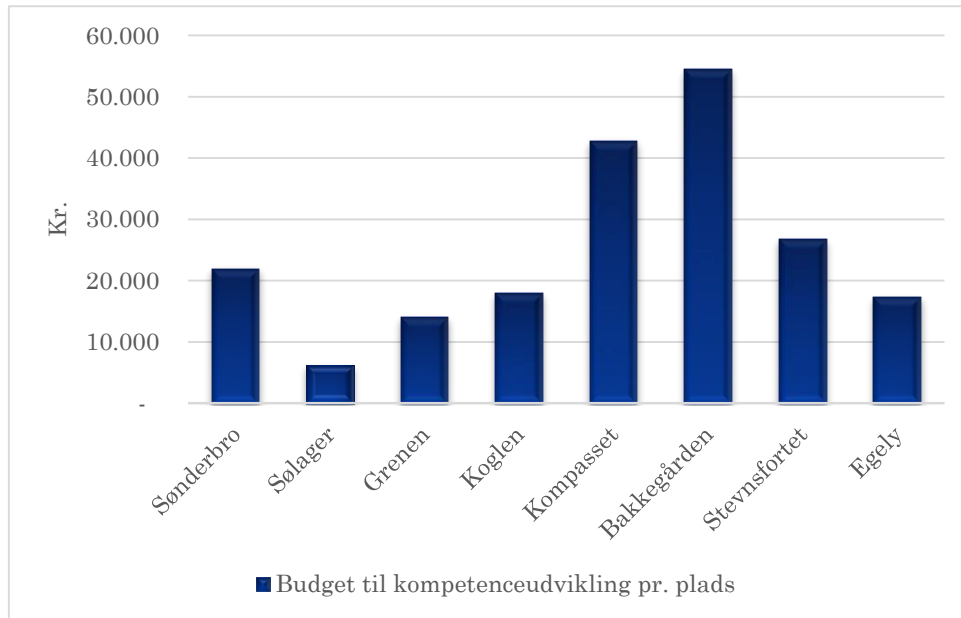
Nybyggeri er meget omkostningstungt i takstforstand. Da de øvrige institutioner udover Kompasset har en anden afskrivningstid defineret ved kommunalreformen, påvirkes Kompasset særligt heraf. Ses der bort fra denne præmis er der væsentlige forskelle i, hvor meget omkostningsposten fylder i budgettet på institutionerne.

Det syntes tydeligt, at der er forskelle i, hvordan området rent metodisk håndteres fra driftsherre til driftsherre.

¹⁵ Sammenholdes figur 15 med figur 3 fremgår det, at omkostningselementet afskrivning og forrentning udgør 1.087 kr. pr. plads pr. dag ved Kompasset.

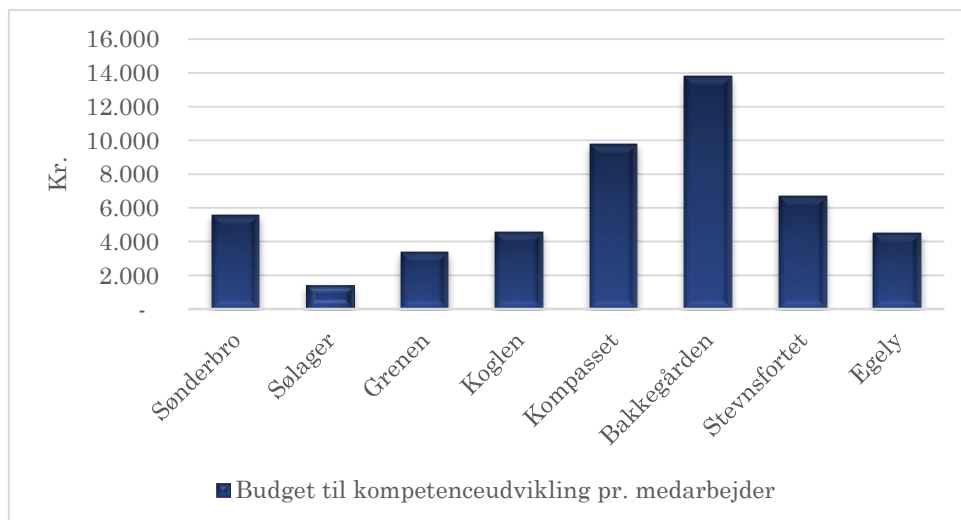
På samme vis er der væsentlige forskelle på, hvor meget der er afsat i budgettet på de enkelte institutioner til kompetenceudvikling af personalet. Budgetandelen pr. plads udgør:

Figur 16 – Budget til kompetenceudvikling pr. plads

De store forskelle fra institution til institution fremkommer også, hvis der rettes opmærksomhed på, hvor meget budget der er afsat pr. medarbejder:

Figur 17 – Budget til kompetenceudvikling pr. medarbejder

Der fremgår en stor forskel i budget til kompetenceudvikling pr. medarbejder gående fra 1.388 kr. (Solager) til 13.772 kr. (Bakkegården) og med et gennemsnit på tværs af driftsherrerne på 6.197 kr. pr. plads.

3.5.1 Opmærksomhedspunkter vedr. øvrige omkostninger på de sikrede døgnpladser

På de valgte undersøgelsesområder vedrørende øvrige omkostninger ved de sikrede institutioner har alle områder vist store forskelle driftsherrerne imellem.

Overheadprocenten har 70 % forskel fra laveste til højeste procent. Området er dog underlagt aftalerne i de lokale rammeaftaler og forventes at overholde disse. Der forventes dermed ikke at være mulighed for at ændre på disse forhold ved at skabe større grad af sammenlignelighed driftsherrerne imellem.

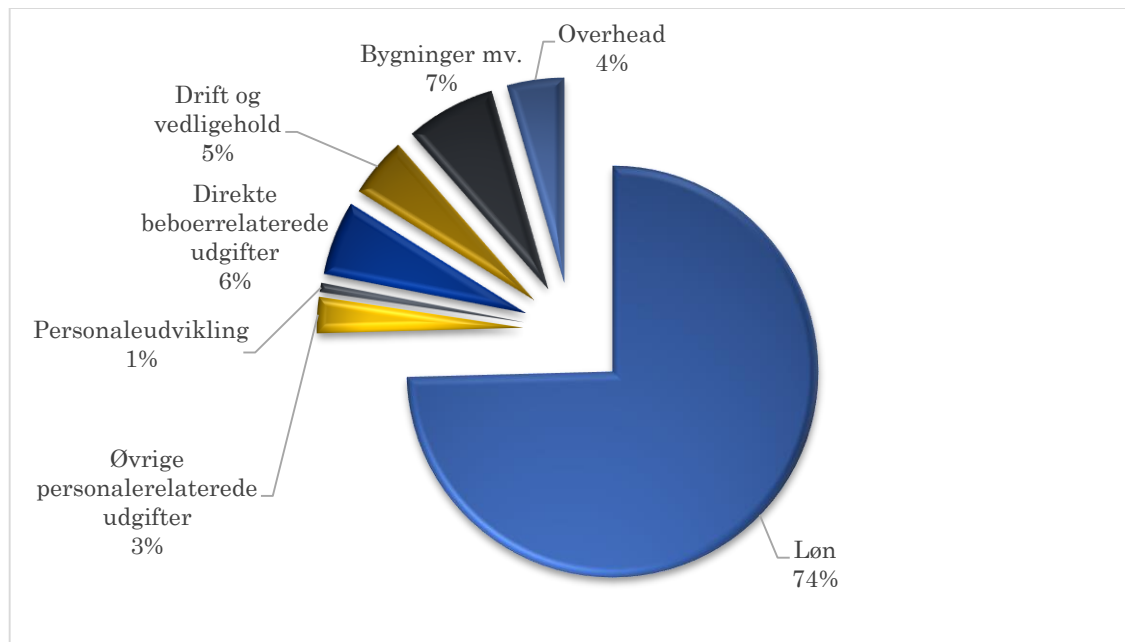
På samme vis er der store forskelle på, hvor meget afskrivning og forrentning fylder i taksten institutionerne imellem. Og på samme vis forventes der ikke at kunne skabes yderligere sammenlignelighed på dette område, da området er underlagt driftsherrernes valgte metodikker til håndtering af disse omkostningsposter, og disse metodikker må forventes at være revisionsgodkendte. Dog fremgår det klart, at aktivering af nye aktiver er bekosteligt og har en væsentlig taksteffekt.

Endelig er der stor forskel i de budgetterede omkostninger til kompetenceudvikling. Et område, der kunne skabes større sammenlignelighed på. Dog kan området være præget af forskellig budgetteringspraksis, da der ikke behøver være en direkte sammenhæng mellem det budgetterede beløb hertil og det endelige regnskab.

3.6 De særligt sikrede pladser

To af driftsherrerne varetager – ud over de sikrede døgnpladser – 10 særligt sikrede døgnpladser til unge, der ikke kan indeholdes i de sikrede døgnpladser. Budgettet fordelt på overordnede poster, fordeler sig for disse pladser således:

Figur 18 – Budget 2015 for de særligt sikrede døgnpladser

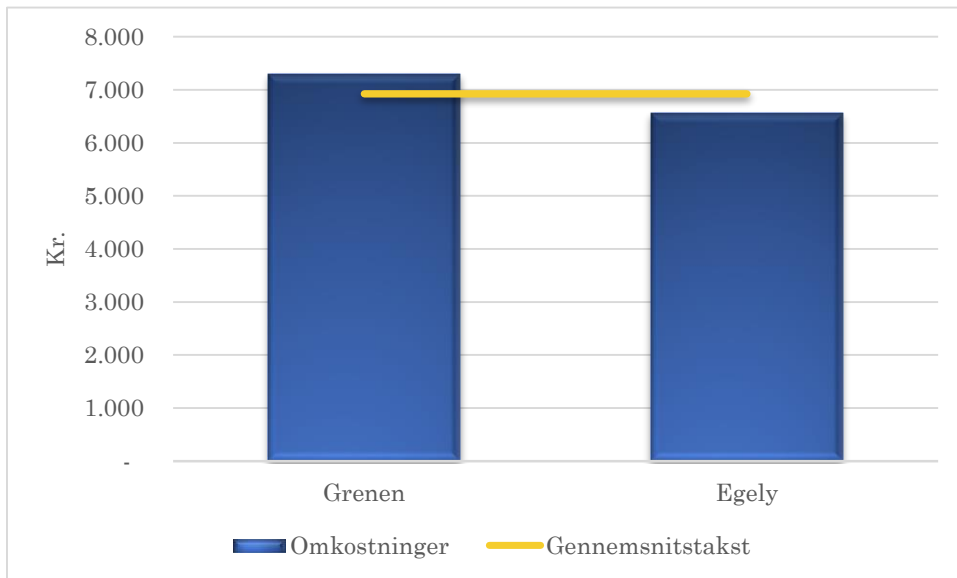

De særligt sikrede døgnpladser har en særlig takst. Dette på baggrund af det øgede antal ressourcer, der nødvendigvis er brug for, for at kunne håndtere de unge, som placeres her.

Fordelingen af de enkelte poster i figur 18 varierer dog ikke synderligt fra fordelingen i figur 2. Dette afstedkommes af, at fordelingen af omkostningsposter i takstberegningen for de enkelte institutioner sker objektivt på baggrund af lønsum. Dermed stiger andelen af omkostningsposterne, når lønsummen stiger og dermed er den procentvise fordeling enkeltposterne imellem tilnærmelsesvist ens.

Taksterne for de særligt sikrede pladser er:

Figur 19 – Omkostning pr. plads for de særligt sikrede pladser

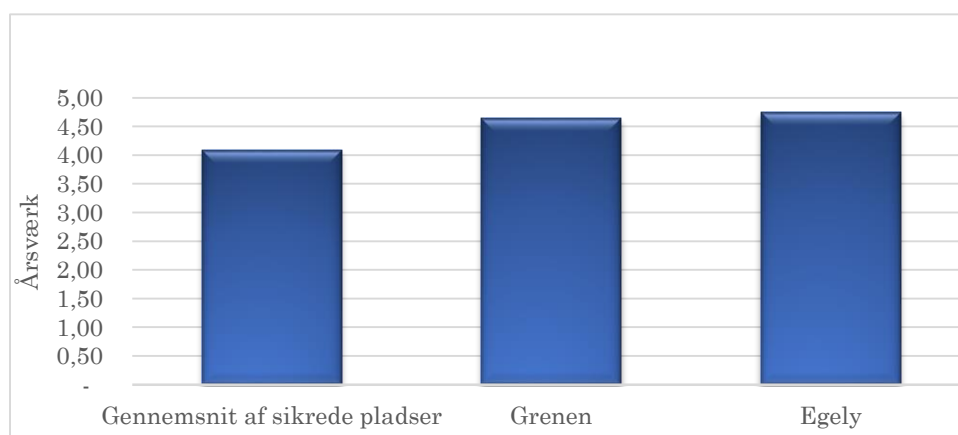

Taksterne for de særligt sikrede pladser ved Grenen og Egely adskiller sig med 735 kr. i døgnet eller 10 %.

3.6.1 Personaleressourcer på de særligt sikrede døgnpladser

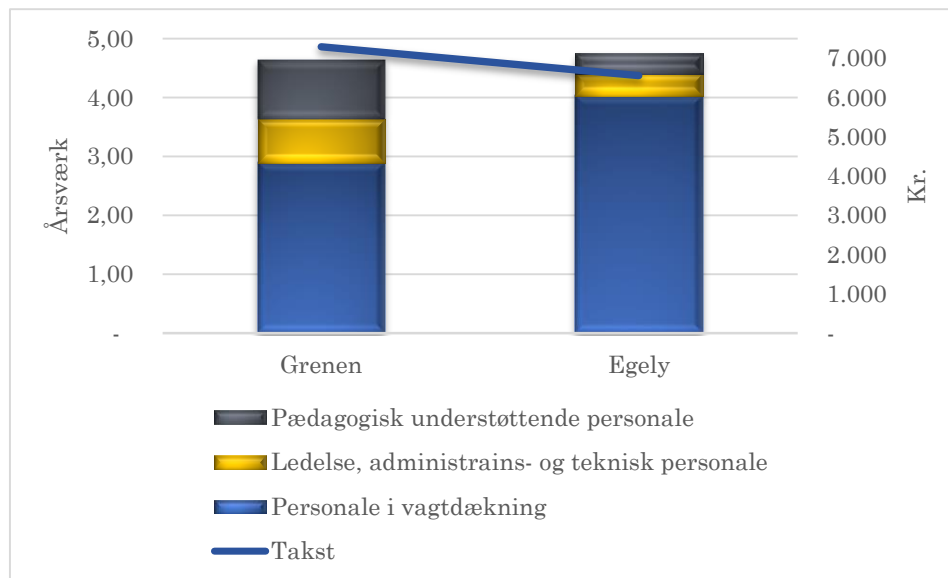
Som det fremgår af betegnelsen for de særligt sikrede pladser, leveres der en særlig ydelse i tilknytning til pladserne – en særlig ydelse der må forventes at give udslag i ressourceforbruget, hvilket også træder tydeligt frem når de budgetterede personaleressourcer opgøres:

Figur 20 – Personalenormering pr. særligt sikrede døgnplads

Denne figur viser, at der tilgår yderligere personale til en særligt sikret plads i forhold til de sikrede pladser. De to institutioner med særligt sikrede pladser ligger i budgetterede ressourcer pr. plads ret tæt på hinanden. Rettes opmærksomheden på, hvilke personalegrupper der benyttes på de særligt sikrede pladser, viser der sig dog dette billede:

Figur 21 – Personaleressourcer pr. plads særligt sikrede døgnpladser

Der er relativt stor forskel i valget af personale til at levere ydelsen og sammenholdes de budgetterede ressourcer med taksten for ydelserne viser det sig, at Egely budgetterer med flere ressourcer til en lavere takst. Dette skal ses i forhold til, at lønomkostningerne ved Grenen udgør ca. 72 % af taksten, mens den udgør ca. 78 % af taksten ved Egely særligt sikrede pladser.

Et eksempel herpå er, at der ved Grenen er budgetteret 1,049 mio. kr. til 'Materialer og aktivitetsudgifter', mens denne post kun udgør 0,391 mio. kr. ved Egely. Dermed "vejer" andre omkostninger tungere på Grenen end på Egely, hvilket igen kan være udtryk for ledelsesmæssige prioriteringer og/eller budgetteringspraksis, men ændrer dog ikke ved, at der er budgetteret færre personaleressourcer ved Grenen end ved Egely.

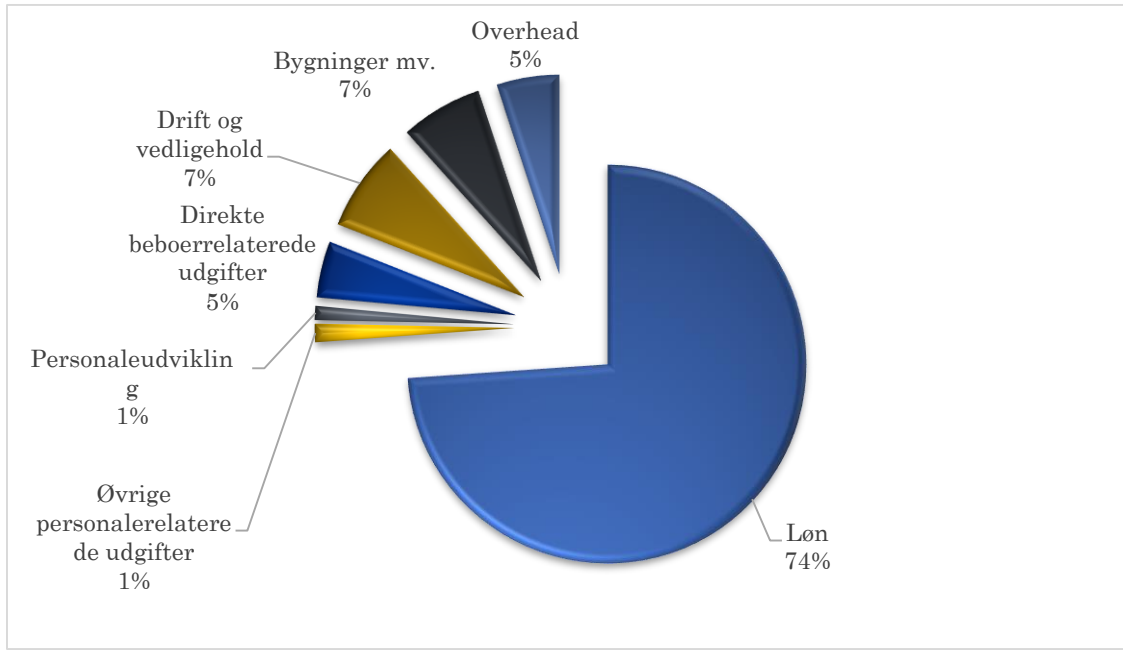
3.6.2 Opmærksomhedspunkter vedrørende særligt sikrede døgnpladser

De særligt sikrede døgnpladser udfylder en yderligere specialiseret rolle end den, som udfyldes af de sikrede døgnpladser. Dette betyder naturligvis, at taksten herfor er højere. Der er dog påvist forskel i forholdet mellem taksterne på de to institutioner, der har særligt sikrede døgnpladser, og de personaleressourcer, der budgetteres stillet til rådighed. Taksten for en særligt sikret døgnplads ved Grenen er højest, men i forhold til Egely stilles der færre personaleressourcer til rådighed. Dette kan der være flere forklaringer på, men disse er ikke indhentet til denne analyse.

3.7 Skoletilbud ved de sikrede institutioner

Der er et skoletilbud til de unge ved alle institutionerne. Skoletilbuddene håndteres økonomisk inden for de regionale rammeaftaler, og er dermed ikke omfattet af den delvist objektive finansiering som på døgnpladserne. De budgetterede omkostninger til skoletilbuddene fordeler sig i hovedgrupper således:

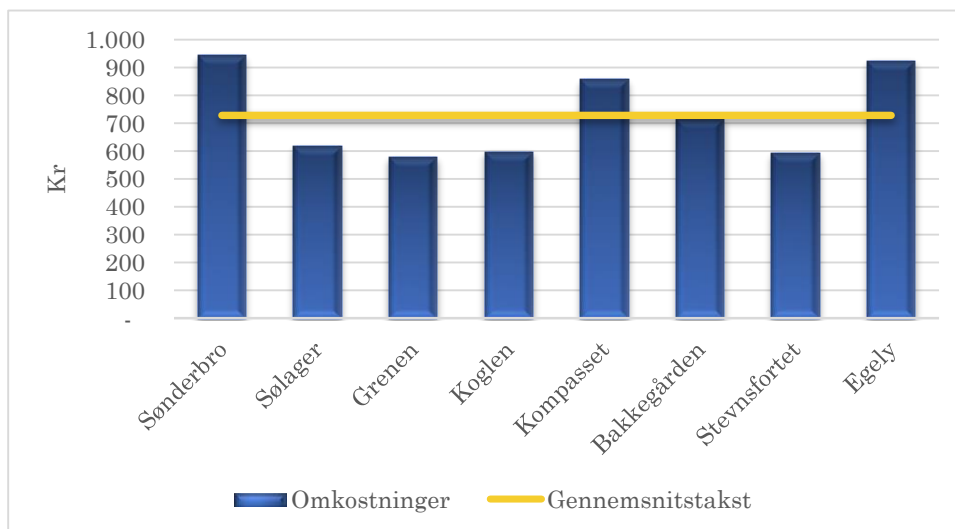
Figur 22 - Budget 2015 for skoletilbud ved de sikrede institutioner

De sikrede institutioner stiller et skoletilbud til rådighed for såvel unge i som uden for den skolepligtige alder. Der opkræves dog kun takst for skoletilbuddet ved hjemkommunen for unge i den skolepligtige alder. Det er forskelligt, hvorvidt taksten opkræves af den enkelte driftsherre eller skolemyndigheden i den kommune, hvor institutionen er placeret.

Taksten for skoletilbuddene er:

Figur 23 – Omkostning pr. plads ved skoletilbud

Som det fremgår af figur 23 er der en væsentlig forskel i takstniveauerne mellem de enkelte skoletilbud. Eksempelvis er der 367 kr. pr. døgn til forskel på Sønderbros skoletakst (944 kr.) og taksten ved Grenens skoletilbud (577 kr.).

De tre skoletilbud på Sønderbro, Kompasset og Egely ligger væsentligt over gennemsnittet, Bakkegården tæt på gennemsnittet, mens de øvrige skoletilbud ligger væsentligt under gennemsnittet.

3.7.1 Ressourcer på skolepladser

Der er blandt driftsherrerne forskellige tilgange til brugen af de økonomiske faktorer omkring institutionernes skoletilbud, såsom belægningsforudsætninger og pladsantal i forhold til pladsantal på ”moderinstitutionerne”. Baggrunden er, at skolernes budget og regnskab er reguleret fuldt ud under rammeaftalerne i de respektive beliggenhedsregioner. Dette giver i udgangspunktet visse muligheder for forskelle i og med, at rammeaftalerne ikke er fuldstændig enslydende på landsplan.

De forskellige tilgange er dog særligt præget af det forhold, at der kun kan opkræves takst for skoletilbuddet for unge i den skolepligtige alder. De sikrede institutioner leverer et skoletilbud til alle unge på institutionerne i erkendelse af, at en væsentlig del af de unge ikke har deltaget i et skoletilbud i flere år forud for anbringelsen på den sikrede institution, og desuden er skoletilbuddet en del af aktiveringen af den unge i en dagligdag med et konstruktivt indhold. Det betyder, at en institution med 20 døgnpladser maksimalt også har 20 undervisningspladser.

Da der kun kan opkræves for unge i den undervisningspligtige alder – hvilket udgør ca. halvdelen af de indskrevne på de sikrede institutioner - mangler der en væsentlig del af finansieringen af driften af undervisningspladserne. Der er en delvis finansiering af pladserne til de unge over den undervisningspligtige alder via SATS-puljemidler¹⁶, men det fjerner ikke ubalancen.

Driftsherrerne har på forskellig vis forholdt sig til denne ubalance for at undgå konsekvenserne heraf, hvilket ville være gentagne overførsler af større underskud med stigende takster og takstusikkerhed til følge¹⁷. Prisen for driftsherrernes skoletilbud fremgår af figur 23, og det fremgår, at der er væsentlige forskelle i taksterne.

Hvad der er indeholdt i taksterne for skoletilbuddene behandles senere, men det er særligt påvirket af, at nogle driftsherrer har placeret udgiftsposter vedrørende de unge over den undervisningspligtige alder på døgntilbuddet, da der til dels kan argumenteres for, at der er tale om et dagtilbud med undervisningsindhold for denne gruppe. Sammenholdes dette videre med de øvrige muligheder der er for at justere skoletilbuddene, bliver billedet endnu mere broget:

¹⁶ Benævnt Styrket Uddannelsesindsats. Sigtet med SATS-pulje-tilskuddet er at styrke uddannelsesindsatsen for unge, der har opfyldt undervisningspligten. Ønsket er at motivere de unge til fortsat undervisning og uddannelse, når opholdet på den sikrede afdeling ophører. Spørgsmål til Styrket Uddannelsesindsats kan rettes til Socialstyrelsen.

¹⁷ Baggrunden herfor er reglen om overførsel af over- og underskud defineret i Takstbekendtgørelsens §4

Tabel 1 – Oversigt over forholdet mellem budgetterede belægningsprocenter, antal skolepladser og antal døgnpladser

	Forudsat belægningsprocent i takst	Pladsantal skole	Pladsantal døgn (sikrede og særligt sikrede)	Procentforhold skolepladser/døgnpladser
Gennemsnit	87%			77%
Sønderbro	75%	18	18	100%
Sølager	76%	21	21	100%
Grenen	98%	13	15	87%
Koglen	98%	8	10	80%
Kompasset	90%	4	8	50%
Bakkegården	80%	16	20	80%
Stevnsfortet	80%	11	15	73%
Egely	95%	8	19	42%
Samlet		99	126	

Flere driftsherrer har benyttet de aftalte styringspræmier i de stedlige rammeaftaler for at regulere taksten ved hjælp af en lav belægningsprocent. På denne vis sænkes risikoen for underskud ved manglende aktivitet (tomgang) eller aktivitet, der ikke kan opkræves takst for.

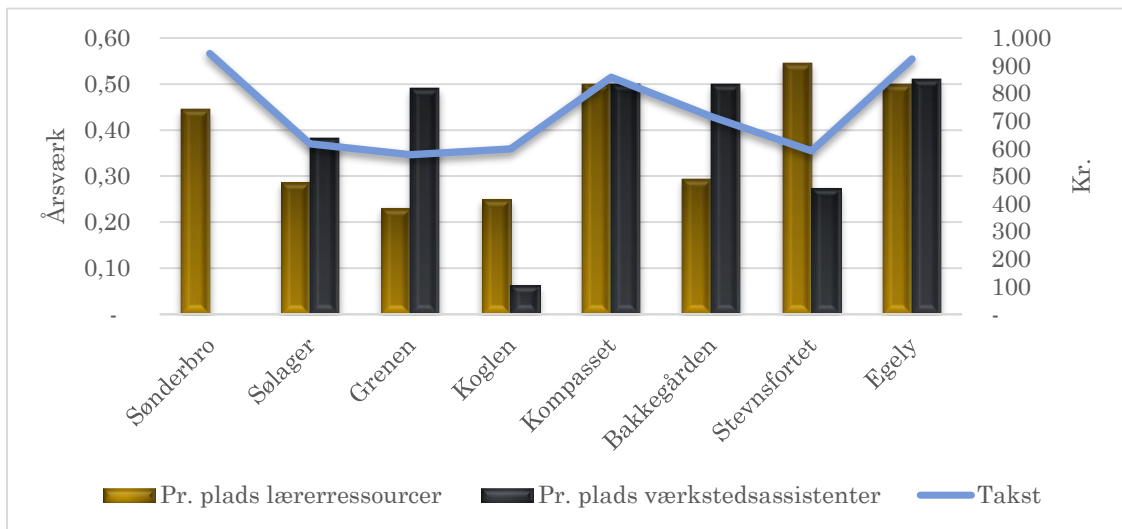
Der ses en sammenhæng i tabel 1 mellem lave belægningsprocenter, og at antallet af døgnpladser og antal af skolepladser stemmer helt eller tilnærmelsesvist overens på den enkelte institution. To eksempler herpå er Sønderbro og Sølager, som har lave belægningsprocenter i takstberegningen, og hvor pladsantal på døgninstitutionen og skoletilbuddet stemmer overens.

Modsat har tilbud som Kompasset og Egely relativt høje belægningsforudsætninger i takstberegningen, men en lav grad af sammenhæng mellem pladsantal på døgninstitutionen og skoletilbuddet.

Man bør holde disse tekniske reguleringer in mente, når der rettes opmærksomhed på de ressourcer, der stilles til rådighed på driftsherrerens skoletilbud. Det skyldes, at visse udgiftsposter kan være placeret på døgninstitutionen, mens ressourcerne reelt anvendes på skoletilbuddet. Der er i de følgende data taget hensyn til dette forhold ved, at alle de personaleressourcer, der benyttes på skoletilbuddet – men ikke er budgetteret økonomisk – er medtaget.

De personaleressourcer som budgetteres på institutionernes skoletilbud er:

Figur 24 – Undervisningspersonale – årsværk pr. undervisningsplads

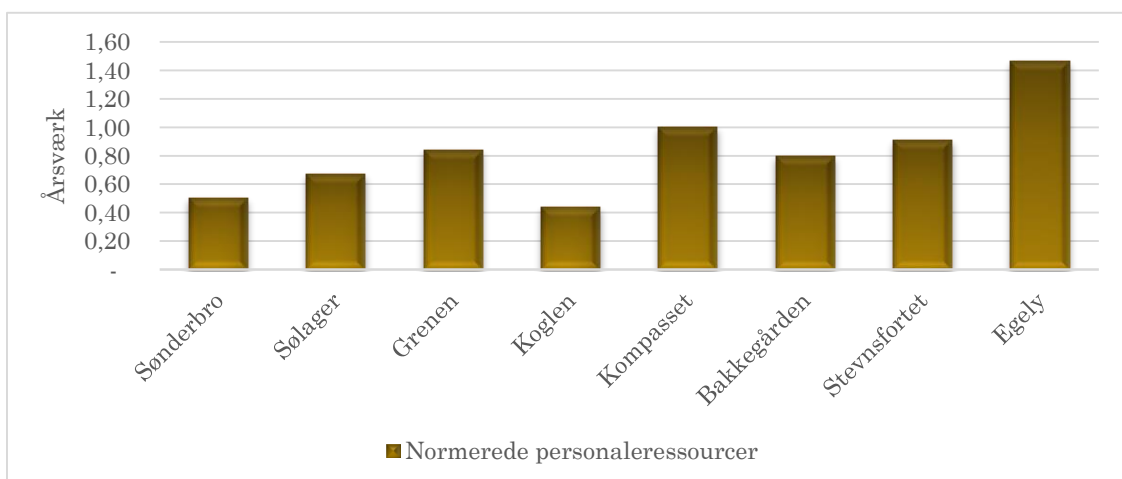

Der er en forskel mellem det laveste budgetterede antal personaleressourcer på 0,31 (Koglen) til 1,01 (Egely) på i alt 0,70 personaleressource pr. plads. En væsentlig forskel, der vurderes at have grundlag i forskellig opgørelsesmetodik.

Dette betyder dog ikke, at der kan ses bort fra figur 23 vedrørende omkostning pr. plads ved skoletilbud, da der må formodes at være væsentlige forskelle i budgetteret normering af skoletilbuddene, og at denne budgetterede normering ikke svarer overens med takstniveauerne på tilbuddene. Dette formodes igen at kunne henføres til valgene illustreret i tabel 1.

Endvidere har enkelte af skoletilbuddene tilknyttet egne ledelsesressourcer (Sønderbro og Stevnsfortet) samt i mindre grad andre personalegrupper. De budgetterede årsværk ved undervisningstilbuddene er totalt:

Figur 25 – Årsværk pr. undervisningsplads totalt¹⁸

¹⁸ Egely fremgår med en særligt høj normering i denne figur, som ikke går igen i foregående figur. Baggrunden er, at der er budgetteret yderligere personalegrupper ved Egely end de, som fremgår af foregående figur, og dermed stiger normeringen pr. plads yderligere i denne figur.

Figur 25 illustrerer tydeligt de store forskelle skoletilbuddene imellem, og som forklaret ovenfor, er det ikke gennemslagskraftigt, hvorfor der syntes at være disse forskelle. Der er ikke medtaget lederressourcer i figuren for de institutioner, hvor skoletilbuddet har egen ledelse.

3.7.2 Opmærksomhedspunkter vedr. skoletilbud

Analysen har givet anledning til særlig opmærksomhed omkring:

- Uigennemslagskraftighed i budgettering og prissætning af skoletilbuddene
- Stor budgetteret forskel i personalesammensætning og normering pr. plads
 - Manglende sammenhæng mellem takstniveau og de budgetterede personaleressourcer

4 BESKRIVENDE DATA VEDRØRENDE TILGANGE, INDSATSER OG AKTIVITETER PÅ DE SIKREDE INSTITUTIONER

Som en del af Projekt Effektivisering og Benchmarking er der som supplement til talmaterialet indhentet en række beskrivende data om de indsatser og aktiviteter, der foregår på institutionerne. Formålet med denne del af undersøgelsen er ligeledes at bidrage til en øget generel gennemsigtighed af de sikrede institutioners virke, men her med fokus på de direkte socialpædagogiske indsatser i arbejdet med de unge og de indirekte indsatser, så som forældresamarbejde, møder, dokumentation o.l.

Resultaterne af de beskrivende data gennemgås i de efterfølgende kapitler. Forinden redegøres for metode til indsamling af data, behandling af disse, samt hvilke emner der er udvalgt til gennemgang i afrapporteringen.

4.1 Metode

For at understøtte projektets formål om øget gennemsigtighed er der i perioden april – juni 2015 gennemført en spørgeskemaundersøgelse, og udarbejdet ugeskemaer der viser et gennemsnitsbillede af dagligdagen på institutionerne.

Spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaerne er udarbejdet af projektets styregruppe og arbejdsgruppe. Emnerne er udvalgt med afsæt i en intention om at give bredest mulige indblik i institutionernes daglige virke, herunder hvorledes opgaven med de unge anskues og løses.

Emnerne og de konkrete spørgsmål kan i nogen grad syntes fragmenterede og tilfældigt udvalgt. Som beskrevet i projektets indledning hænger det sammen med, at spørgeskemaets indhold også dækker over specifikke interesseområder, der er defineret af projektets styre- og arbejdsgruppe.

Der er blevet opstillet spørgsmål under følgende hovedoverskrifter:

1. Om institutionen (Beskrivelse af antal pladser, målgruppe mv.)
2. Pædagogisk tilgang
3. Faglig kvalitet/kompetenceudvikling
4. Socialpædagogisk indsats
5. Fritidsaktiviteter
6. Medinddragelse af den unge
7. Screening for psykiatriske problemer
8. Samarbejde med handlekommune, netværk og nyt opholdssted
9. Det skriftlige materiale til kommunerne
10. Magtanvendelser
11. Antal rømninger
12. Tiltag ved vigende belægning

Spørgeskemaet indeholder både åbne og lukkede spørgsmål. Til de åbne spørgsmål har institutionerne fået et forhåndsdefineret antal linjer til rådighed til deres besvarelser for

at søge et ensartet detaljeringsniveau. Der kan dog trods dette konstateres en forholdsvis stor variation i besvarelsens omfang og detaljeringsgrad, hvilket har betydet, at det i forhold til nogle emner har været nødvendigt at bede institutioner om at uddybe deres beskrivelser. Fokus har været at sikre, at spørgsmålene i videst muligt omfang er blevet forstået ens.

Alle institutionernes besvarelser er blevet gennemgået og kommenteret i arbejdsgruppen.

I bearbejdningen af besvarelserne har styregruppen udpeget tre hovedområder til behandling i afrapporteringen. Således indeholder afrapporteringen ikke en slavisk og detaljeret gennemgang af samtlige besvarelser. De tre hovedområder er:

- **Hovedområde 1:** Pædagogiske tilgange og socialpædagogiske indsatser
- **Hovedområde 2:** Hvad indgår som en del af grundydelsen
- **Hovedområde 3:** Samarbejdet med kommunerne og institutionerne

Overordnet i forhold til de tre hovedområder gælder, at de har pådraget sig særlig opmærksomhed, fordi der enten er en formodning om eller en konstatering af en divergerende praksis, - eller fordi emnet af anden årsag er vurderet relevant af styregruppen.

Emnerne er interessante, da der er tale om ydelser, der leveres til en målgruppe anbragt på de samme grundlag, og dermed kunne forventes at være relativt ens.

Hovedområde 1 omhandler ”Pædagogiske tilgange og socialpædagogiske indsatser”. Emnet ”Pædagogiske tilgange” er udvalgt på baggrund af en interesse i, at få afdækket, hvorvidt der er forskelle i de faglige tilgange og indsatser, der praktiseres på de sikrede institutioner.

Emnet ”Socialpædagogiske indsatser” er udvalgt på baggrund af, at der inden for særlige indsatser - som intentionen er, at samtlige unge skal tilbydes - er tegn på forholdsvis lav deltagelse, samt stor variation institutionerne imellem i forhold til, hvor mange unge som deltager i disse særlige indsatser.

Hovedområde 2 omhandler ”Hvad indgår som en del af grundydelsen” og er udvalgt, da materialet viser en forholdsvis stor forskel i praksis i forhold til, hvilke indsatser der falder inden for eller uden for ydelsen. Der er således ikke et ensartet serviceniveau i forhold til udvalgte indsatser.

Det er dog vigtigt at nævne, at det ikke har været undersøgelsens formål at afdække de sikrede institutioners samlede ydelsesindhold eller serviceniveau. Derimod har målet været at få et overordnet indblik i de indsatser og aktiviteter der foregår – med nedslag på enkelte konkrete indsatsområder. Det er med baggrund i resultaterne af dette, at der sættes fokus på hvilke indsatser, der falder inden for eller uden for grundydelsen på institutionerne.

Hovedområde 3 omhandler samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne. Fokus ligger på de sikrede institutioners tilgang til og oplevelse af samarbejdet. Emnet har påkaldt sig en del opmærksomhed i arbejdsgruppen, hvilket er helt i tråd med de drøftelser der i forvejen er i gang mellem rammeaftalens parter, og hvor det som en del af udviklingsstrategi 2015 er indskrevet, ”at *det gode samarbejde mellem kommuner og de*

sikrede institutioner om den enkelte unge skal bevares og udvikles. Idet de unge i gennemsnit kun opholder sig 55 dage på en sikret institution, er det væsentligt at have fokus på ”den gode overgang”.

Hensigten med hovedområde 3 er at belyse hvilket grundlag samarbejdet giver for tilrettelæggelse af indsatsen til de unge, hvorledes der informationsudveksles/deles undervejs i forløbet, samt hvilket skriftligt materiale man kan forvente sig efter et ophold på en sikret institution.

Spørgeskemaet, de supplerende spørgsmål og de samlede besvarelser kan ses i deres fulde længde i de vedlagte bilag.

Ugeskemaer

Udover at institutionerne er blevet bedt om at besvare en række spørgsmål vedr. det daglige arbejde med de unge, er der også udarbejdet ugeskemaer, hvoraf man kan se hvorledes en dagligdag i gennemsnit ser ud for en ung.

Disse ugeskemaer er vedlagt som bilag og opsummeres kort i nedenstående.

4.2 Pædagogiske tilgange og indsatser - Hovedområde 1

Nærværende kapitel handler om pædagogiske tilgange og socialpædagogiske indsatser på de sikrede institutioner. Der redegøres indledningsvist for, hvilke spørgsmål der er sat fokus på i forbindelse med de to emner. Dernæst følger et afsnit, hvor resultaterne beskrives, og afslutningsvist trækkes opmærksomhedspunkter frem i relation til de to emner.

4.2.1 Spørgsmål til institutionerne vedr. pædagogiske tilgange og indsatser

Følgende hovedoverskrifter beskæftiger sig med spørgsmål i relation til pædagogiske tilgange og socialpædagogiske indsatser:

2. *Pædagogisk tilgang:* I relation til dette emne er institutionerne blandt andet blevet bedt om at beskrive deres tilgang, og der spørges ind til, om den enkelte institution har procedurer/vejledninger, der sikrer at medarbejderne har kendskab til institutionens værdigrundlag og valg af pædagogiske tilgange.
4. *De socialpædagogiske indsatser:* I relation til dette emne er institutionerne blandt andet blevet stillet følgende spørgsmål:
 - a) Hvor stor en procentdel af det samlede antal unge på jeres institution i 2014 har deltaget i ART?
 - b) Hvor stor en procentdel af det samlede antal unge på jeres institution i 2014 har deltaget i PAV?
 - c) Har I procedurer/vejledninger der sikrer ensartet gennemførelse af ART?
 - d) Har I procedurer/vejledninger der sikrer ensartet gennemførelse af PAV?

En af de indsatser som de sikrede institutioner skal tilbyde er screening for psykiatriske problemer. Opgørelsen af hvor mange screeninger, der er gennemført, fremgår også under dette afsnit. Spørgsmål vedr. screening fremgår under hovedoverskrift 7, hvor der blandt andet er spurgt ind til:

- e) Ved hvor stor en procentdel af det samlede antal unge blev der i 2014 gennemført screening på institutionen?

4.2.2 Gennemgang af institutionernes besvarelser vedr. pædagogiske tilgange og indsatser

4.2.2.1 Pædagogiske tilgange

Ud over en række fælles konkrete tiltag som forbehandling af misbrugsproblemer og kognitive behandlingsprogrammer synes de respektive institutioner at anvende et bredt udbud af socialpædagogiske tilgange.

Da detaljeringsniveauet i institutionernes besvarelser er meget forskelligt, har der i denne analyse også været skelet til tilbudsportalen, hvor billedet af, at der er et bredt udbud af specifikke pædagogiske tilgange (strukturpædagogisk, adfærds/miljøterapeutisk, social lærings tilgang o.l.) og metoder (ART, PAV, MI o.l.) bekræftes.

Det vidner om, at institutionerne bevæger sig inden for et bredt felt af socialpædagogiske tilgange og metoder, - måske som naturlig konsekvens af målgruppen, der rummer stor divergens i forhold til kognitivt niveau, diagnoser af helt forskelligrettet art m.v..

Dette vil forventeligt afspejle sig i det anvendte metodeapparat, idet en ung med kognitivt lavt funktionsniveau, og måske endda en autismspektrumforstyrrelse, naturligt vil have et andet pædagogisk behov end en ung med en IQ i normalområdet, der har en borderlineforstyrrelse.

De sikrede institutioner vil således optimalt set skulle råde over en meget bredspektret faglig indsigt og heraf afledte metoder, således at der skabes individualiserede faglige tilbud.

Det kan ikke konkluderes, at de socialpædagogiske tilgange og metoder, der anvendes på de sikrede institutioner, er identiske, men dog matchende i forhold til målgruppens behov.

Gældende for samtlige besvarelser er, at alle institutioner har procedurer, der sikrer, at nye medarbejderne introduceres til værdigrundlag og valg af pædagogiske tilgange. Af besvarelserne fremgår det, at hovedparten af tilbuddene gennemfører et introduktionsprogram for nyansatte, ligesom der også for hovedparten af tilbuddene eksisterer en håndbog/arbejdsgrundlag, der beskriver procedurer for arbejdet.

Det fremgår ikke, hvorledes disse håndbøger/arbejdsgrundlag anvendes aktivt i daglig praksis som et specifikt arbejdsredskab til at understøtte viden om værdigrundlag og pædagogiske tilgange, men fælles for besvarelserne er, at der er bevidsthed om introduktion af nye medarbejdere, og at det har høj prioritet.

4.2.2.2 Socialpædagogiske indsatser

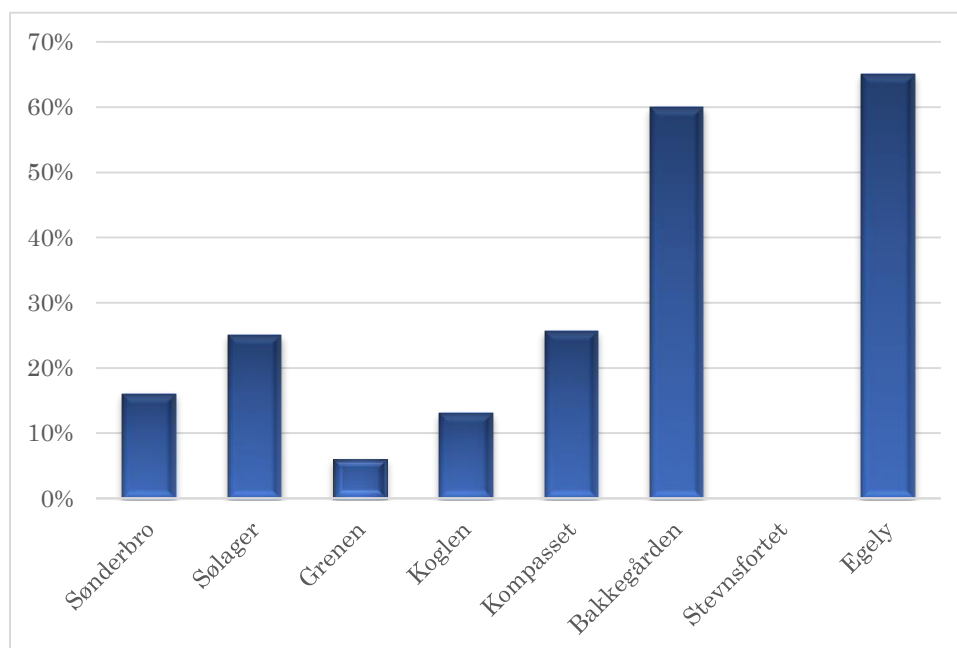
ART – Aggression replacement training

I forbindelse med satspuljeaftalen for 2010 og aftalen om "Forebyggelse af ungdomskriminalitet og helhedsorienteret gadeplansindsats" er der afsat midler til anvendelse af kognitive behandlingsprogrammer på de sikrede institutioner. Midlerne er afsat i årene 2010-2015. Det er forudsat, at programmerne herefter er så integrerede i praksis, at de kan fortsættes uden fortsat ekstra finansiering.

De fleste af institutionerne har valgt at anvende det evidensbaserede kognitive behandlingsprogram ART. ART er en forkortelse for Aggression Replacement Training og hensigten er, at deltagerne får en øget bevidsthed samt kompetencer til at vurdere situationer, tænke mere modent, regulere følelser og fysisk tilstand samt tilpasse adfærden, så den bliver mere selvunderstøttende i situationen.

Institutionerne er blevet bedt om at angive, hvor stor en procentdel af det samlede antal unge på institutionerne, der i 2014 har deltaget i ART. Besvarelserne fordeler sig således:

Figur 26 - Hvor stor en procentdel af det samlede antal unge på jeres institution har i 2014 deltaget i ART?

Ud fra besvarelserne er der et spænd fra 0 til 65 procent. Der er således stor variation i hvor mange unge, der opnår at deltage i ART-forløb på de enkelte institutioner.

I stedet for ART tilbydes der på Bakkegården et andet kognitivt behandlingsforløb "Vejen frem", hvilket indgår i besvarelsen på lige fod med ART. På Stevnsfortet benyttes ikke ART-forløb.

På baggrund af den store forskellighed blev der udarbejdet en række supplerende spørgsmål til institutionerne, for at finde frem til eventuelle årsager. Følgende spørgsmål blev stillet:

- Hvordan er jeres registreringspraksis?
- Hvordan er jeres forløb organiseret, herunder er der løbende optag?
- Hvilke unge tilbydes deltagelse i ART?

Særligt spørgsmålet om hvorledes ART-forløbene er organiseret, herunder om der er løbende optag, viste sig at være interessant. Konceptet hviler reelt på, at der er tale om lukkede gruppeforløb, der gennemføres over en ti ugers periode. Det giver naturligvis institutionerne en række udfordringer, da en stor del af de unge er anbragt i forholdsvis kort tid.

Grundet de særlige vilkår med korte anbringelsestider og hurtige ind- og udskrivninger er der således nogle af institutionerne, der har valgt at praktisere løbende optag, mens andre holder fast i det manualiserede udgangspunkt om, at ART skal praktiseres som lukkede gruppeforløb. Dette kan være en del af forklaringen på den store variation institutionerne imellem.

Besvarelserne tyder også på, at der på enkelte institutioner sker en vurdering af, hvorvidt den unge vil profitere af deltagelse i et ART-forløb.

Udover ovenstående vilkår skal det i relation til den forholdsvis lave deltagelse tages med i betragtning, at procentdelen er opgjort på baggrund af det samlede antal unge på

institutionerne, hvilket også inkluderer de ikke dansktalende unge, samt unge med så korte ophold, at deltagelse – løbende optag eller ej – ikke er mulig.

Herudover kommer, at ikke alle institutionerne havde uddannede instruktører ved årets start, og derfor først er gået i gang med forløb senere på året. Det vil sige, at der (i forhold til nogen af institutionerne) kan forventes en stigning af antallet af unge, som har opnået deltagelse, hvis lignende undersøgelse udarbejdes for 2015.

PAV – Projekt Andre Valg – forbehandling af misbrug

På samme vis som med ART er der afsat midler til at implementere et forbehandlingsprogram til unge med misbrugsproblemer. Midlerne er ligeledes afsat i årene 2010-2015. Herefter forventes det, at programmet er fuldt implementeret på landets sikrede institutioner, således at unge med misbrug, som eventuelt overflyttes fra en sikret institution til en anden, kan fortsætte i et igangsat forbehandlingsprogram.

Det overordnede formål med Projekt Andre Valg (PAV) - som er den ramme de sikrede institutioner planlægger deres forløb ud fra - er at motivere misbrugsplagede unge, anbragt i varetægtssurrogat, til at modtage egentlig misbrugsbehandling. Tanken bag dette er, at en sådan behandling vil bidrage til at mindske risikoen for tilbagevenden til kriminalitet efter løsladelse.

PAV er baseret på erfaringerne med indsatsen Projekt Over Muren, som anvendes til voksne indsatte i Københavns fængsler. Behandlingen i PAV er i samarbejde med Projekt Over Muren, deltagere fra de sikrede institutioner og fagfolk fra misbrugsområdet tilpasset målgruppen.

Der er tre vigtige elementer i PAV:

- At få den unge motiveret til at deltage.
- At få skabt brobygning til et behandlingstilbud efter løsladelse eller evt. anbringelse andetsteds.
- At følge op på om den unge efter endt varetægt reelt også er mødt op til behandlingen.

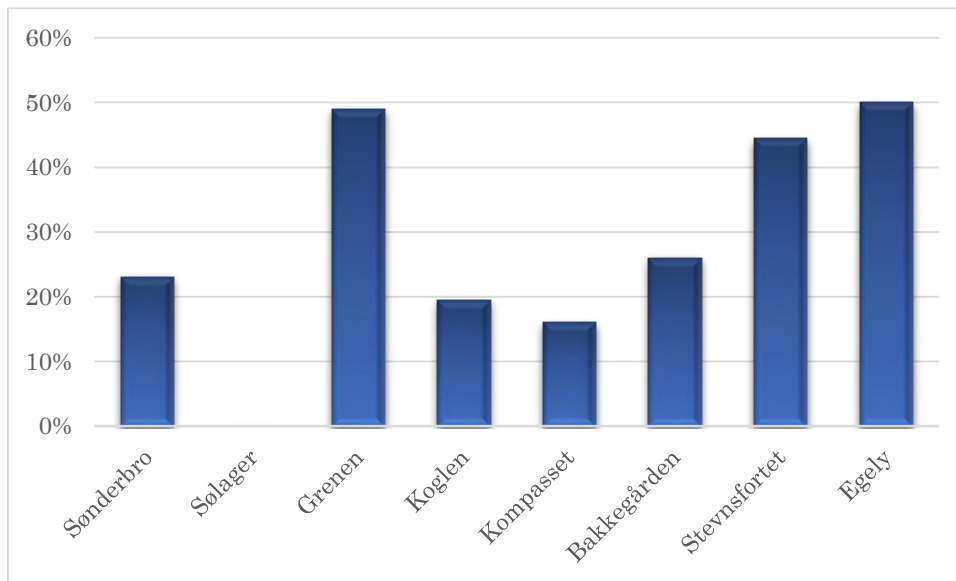
Foruden at skabe motivation hos den unge misbruger er det bl.a. målet med projektet, at:

- De unge får kendskab til deres behandlingsmuligheder
- Der foreligger et konkret tilbud om videre behandling umiddelbart efter opholdet på den sikrede institution¹⁹. (Vidensportal.dk)

Institutionerne er blevet bedt om at angive, hvor stor en procentdel af det samlede antal unge, som i 2014 har deltaget i PAV. Besvarelserne fordeler sig således:

¹⁹ <http://vidensportal.dk/temaer/misbrug/projekt-andre-valg>

Figur 27 - Hvor stor en procentdel af det samlede antal unge på jeres institution har i 2014 deltaget i PAV?

Som det fremgår af besvarelserne svinger deltagelseskoefficienten fra 16 til ca. 50 procent.

På Sølager og Bakkegården beskrives det, at der gennemføres misbrugsafklarende forløb med de unge. Sølager har ikke udarbejdet systematiske opgørelser over antallet af unge, som har deltaget i forløb. Bakkegårdens opgørelser indgår på lige fod med de øvrige institutioner, der beskriver at praktisere PAV-forløb.

På samme vis som med ART kan der konstateres et forholdsvis stort spænd mellem, hvor mange forløb der procentvis gennemføres på de enkelte institutioner.

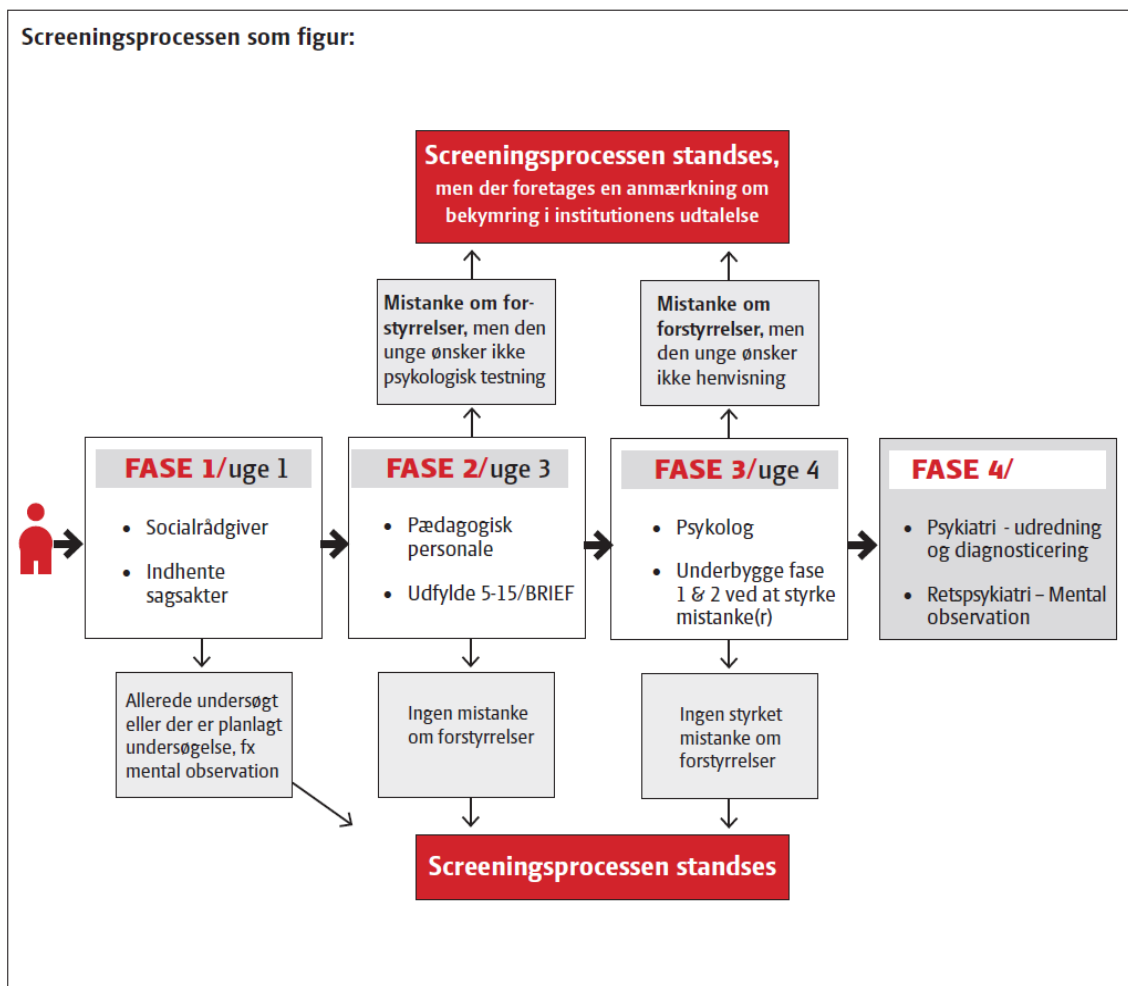
Besvarelserne syntes ligeledes at indikere, at der er en forskellig tilgang til "optagelse" af de unge på et PAV-forløb. Således beskriver nogle institutioner, at alle unge tilbydes deltagelse i PAV, mens det andre steder sker på baggrund af en individuel vurdering.

Også her skal der gøres opmærksom på, at procentdelen er opgjort på baggrund af det samlede antal unge på institutionerne, hvilket også inkluderer de ikke dansktalende unge samt unge med korte ophold. Ligeledes er det på samme vis som i forbindelse med ART heller ikke alle institutioner, der har haft uddannede instruktører ved årets start, hvorfor forløb først er startet op senere på året.

Screening for psykiatiske problemer

Jf. § 34 i magtbekendtgørelse over for børn og unge anbragt uden for hjemmet skal alle anbragte børn og unge på sikrede og særlige sikrede afdelinger, der ikke allerede har fået foretaget en psykiatrisk udredning, tilbydes screening med henblik på at få afdækket et eventuelt behov for psykiatrisk udredning.

Danske Regioner har udarbejdet fælles retningslinjer for, hvorledes screeningen skal gennemføres, herunder følgende fasemodel:

Institutionerne er blevet bedt om at udfolde, hvorledes de arbejder med screening af psykiatiske problemstillinger. Besvarelserne heraf kan ses i bilagsmaterialet. Ligeledes henvises til retningslinjerne fra Danske Regioner²⁰.

I nedenstående beskrives alene forhold, der vedrører opgørelsen over antallet af unge, som er screenet.

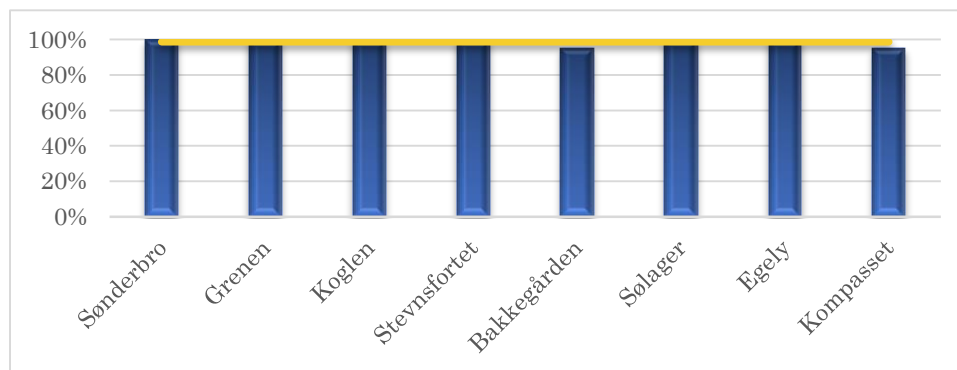
Som det fremgår af ovenstående model kan en screening bestå af fire faser. For at sikre et validt sammenligningsgrundlag er der spurgt ind til to områder i forbindelse med screeningen. Institutionerne er således blevet bedt om at svare på:

1. Ved hvor stor en procentandel af det samlede antal unge blev der i 2014 lavet en vurdering af om en screening er relevant (Fase 1)
2. Hvor stor en procentandel af det samlede antal unge blev i 2014 screenet frem til fase 3 – hvor der som minimum delvist er gennemført psykologisk screening og udarbejdet screeningsrapport

I forhold til spørgsmål 1 ser institutionernes besvarelser således ud:

²⁰ Der henvises til Danske Regioners hjemmeside: <http://www.regioner.dk/~media/Sundheds-%20og%20socialpolitisk%20kontor/Retningslinjer%20for%20screening%20for%20psykiatiske%20problemstillinger%20på%20de%20ikrede%20institutioner.ashx>

Figur 28 - Ved hvor stor en procentandel af det samlede antal unge blev der i 2014 lavet en vurdering af om en screening er relevant?

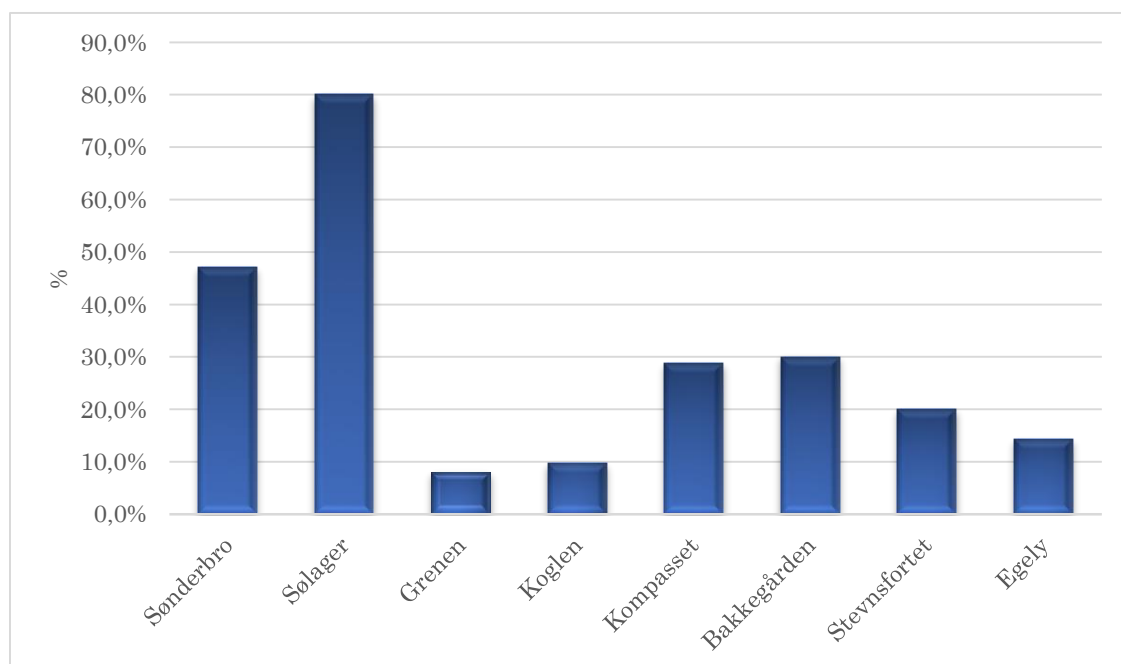

Institutionerne scorer stort set alle højt på spørgsmålet om, hvorvidt der bliver lavet en vurdering af, om en screening er relevant for den enkelte unge.

Dog tilføjer flere institutioner med angivet 100 %, at gruppen af unge uledsagede flygtninge skal trækkes fra, hvorved tallet vil være lidt lavere de fleste steder. Institutionernes udgangspunktet er således, at alle unge vurderes i forhold til behov for screening, med undtagelse af de unge uledsagede flygtninge.

I forhold til spørgsmål 2 - Hvor stor en procentandel af det samlede antal unge blev i 2014 screenet frem til fase 3, hvor der som minimum delvist er gennemført psykologisk screening og udarbejdet screeningsrapport – viser besvarelserne stor variation institutionerne imellem:

Figur 29 - Hvor stor en procentandel af det samlede antal unge blev i 2014 screenet frem til fase 3, hvor der som minimum delvist er gennemført psykologisk screening og udarbejdet screeningsrapport?

Tabellen viser, er man på Grenen foretager det færreste antal screeninger, vurderet på antallet af forløb der fortsætter til fase 3 og med udarbejdelse af screeningsrapport, mens Sølager er den institution, der markant skiller sig ud med et meget højt antal gennemførte screeningsforløb frem til fase 3 inklusiv udarbejdelse af screeningsrapport.

Årsagen til den store variation institutionerne imellem er ikke undersøgt nærmere, men det kan være en indikation på, at der ikke er et ens niveau for, hvilke unge der vurderes at have behov for at gennemgå det længere screeningsforløb frem til udarbejdelsen af en endelig screeningsrapport.

Nogle af institutionerne har tilføjet til deres besvarelser, at såfremt en ung ikke screenes, så handler det som oftest om, at den unge har afvist tilbuddet om screening, at opholdet er så kort at det ikke kan lade sig gøre, at den unge allerede er tilknyttet psykiatrien, at der er tale om unge uledsagede flygtninge, eller at retten har truffet beslutning om, at den unge skal mentalundersøges.

Disse begrundelser kan dog ikke alene forklare de meget lave screeningsprocenter hos flere af institutionerne, hvor andre kriterier må gøre sig gældende. Der syntes således at være tegn på, at der er en forskellig praksis på området.

4.2.3 Opmærksomhedspunkter vedr. pædagogiske tilgange og indsatser

Pædagogiske tilgange

I forbindelse med gennemgang af institutionernes besvarelser og tilbudsportalen omhandlende pædagogiske tilgange ses det, at de sikrede institutioner anvender et varieret udbud af socialpædagogiske tilgange, ligesom der er et bredt udbud af metoder. De kognitive, anerkendende, miljøterapeutiske m.v. tilgange praktiseres således ud fra forskellige metoder.

Pædagogiske indsatser - ART, PAV og screening

Det fremgår af materialet, at syv ud af otte institutioner tilbyder en kognitiv behandlingsform – for de flestes vedkommende ART- og at alle otte institutioner tilbyder forbehandling af misbrug - for de flestes vedkommende PAV. Besvarelserne viser, at der både i forbindelse med ART og PAV er meget store forskelle institutionerne imellem i forhold til, hvor mange unge der opnår deltagelse i forløbene.

Årsagerne til dette kan være:

ART i sin ”reneste form” består af 10-ugers lukkede gruppeforløb, hvilket ikke harmonerer med det forhold, at de unge i gennemsnittet er på de sikrede institutioner i ca. 60 dage. De korte anbringelser udfordrer således konceptet i og med, at der reelt er tale om lukkede gruppeforløb, hvor løbende optag ikke er indtænkt.

Nogle af institutionerne har grundet de særlige vilkår med korte anbringelsestider og hurtige ind- og udskrivninger alligevel valgt at praktisere løbende optag, mens andre holder fast i det manualiserede udgangspunkt om, at ART skal praktiseres som lukkede gruppeforløb. Dette kan være en del af forklaringen på den store variation institutionerne imellem.

I forhold til PAV har det også været undersøgt nærmere, om der er forhold omkring organiseringen af forløbene, som kunne give anledning til variation og eventuel lav deltagelse. Dette har ikke været tilfældet i samme grad som i forbindelse med ART. Dog er der i forhold til både ART og PAV indikationer på, at institutionerne ser forskelligt på, hvilke unge der skal tilbydes forløb, hvilket kan være en yderligere forklaring på variationen institutionerne imellem.

Undersøgelsen viser ligeledes, at der er stor forskel institutionerne imellem i forhold til antallet af gennemførte screeninger, der resulterer i udarbejdelse af screeningsrapporter (Fase 3). Det kan være et tegn på, at der er en forskellig praksis på området, og at institutionerne har forskellige billeder af, hvilke unge der bør blive screenet frem til og med at der foreligger en screeningsrapport (fase 3)

Opsamlende i forhold til hovedområde 1 kan der peges på:

- Et forholdsvis varieret udbud af tilgange og metoder
- Stor forskel institutionerne imellem i forhold til, hvor mange unge der deltager i ART
- Der er forskel på om man praktiserer ART i sin reneste form eller i en tilpasset udgave
- Der er indikationer på, at institutionerne ser forskelligt på, hvilke unge der skal tilbydes et ART-forløb
- Stor forskel institutionerne imellem i forhold til, hvor mange unge der deltager i PAV
- Der er indikationer på, at institutionerne ser forskelligt på hvilke unge der skal tilbydes et PAV-forløb
- Stor forskel institutionerne imellem i forhold til, hvor mange unge der screenes frem til og med der foreligger en screeningsrapport (Fase 3)

4.3 Vedrørende indhold i grundydelsen - Hovedområde 2

I hvilket omfang en indsats falder inden for eller uden for grundydelsen på institutionen, berøres flere af hovedoverskrifterne. I nedenstående er der hovedsageligt fokus på, at få et overblik over, hvorledes der er forskel i dette på tværs af institutionerne.

Der vil først blive redegjort for, hvilke hovedoverskrifter der indeholder spørgsmål om, hvorvidt noget falder inden for eller uden for ydelsen. Dernæst følger et afsnit, hvor besvarelserne beskrives og vurderes, hvorefter opmærksomhedspunkter trækkes frem.

4.3.1 Spørgsmål til institutionerne vedr. indhold i grundydelsen

Som nævnt indgår spørgsmålet om, hvorvidt en indsats skal tilkøbes eller indgår i ydelsen som et delelement i flere af hovedoverskrifterne. Følgende hovedoverskrifter beskæftiger sig med dette:

4. *Socialpædagogisk indsats*. Herunder er der bl.a. blevet spurgt til:
 - a. Har institutionen tilknyttet fast psykolog?
 - b. Er forløb/samtaler med psykologen en del af ydelsen på institutionen?

- c. Hvor stor en procentdel af det samlede antal unge modtog i 2014 psykologsamtaler/forløb på institutionen?
 - d. Hvilke opgaver har psykologen i forhold til de unge?
7. *Screening for psykiatriske problemer.* Herunder er der bl.a. blevet spurgt til:
- a. Har institutionen tilknyttet psykiatrisk speciallægekonsulent?
 - b. Er forløb/samtaler med psykiatrisk speciallægekonsulent en del af ydelsen på institutionen?
 - c. Kan kommunen bestille udredning/forløb ved psykiater under den unges ophold på institutionen?

Antallet af unge som screenes for psykiatriske problemstillinger er gennemgået i ovenstående under afsnittet, der omhandler de socialpædagogiske indsatser på de sikrede institutioner.

8. *Samarbejde med handlekommune, netværk og nyt opholdssted.* Herunder er institutionerne blevet bedt om at beskrive, hvilke tiltag og ressourcer der stilles til rådighed inden for/uden for taksten i forbindelse med evt. samarbejde med nyt opholdssted.

4.3.2 Gennemgang af institutionernes besvarelser vedr. indhold i grundydelsen

4.3.2.1 Psykolog på de sikrede institutioner

Samtlige institutioner har svaret bekræftende på, at de har en eller flere faste psykologer tilknyttet institutionen.

Der er ikke spurgt nærmere ind til, om psykologen er fastansat eller om pågældende er ansat på konsulentbasis.

Mens 100 % af institutionerne har svaret bekræftende på, at de har en psykolog fast tilknyttet institutionen forholder det sig anderledes, når der spørges til om psykologforløb/samtaler er en del af institutionens grundydelse. Således svarer 50 % af institutionerne NEJ til dette spørgsmål, mens de øvrige svarer JA. Besvarelserne fordeler sig således på de enkelte institutioner:

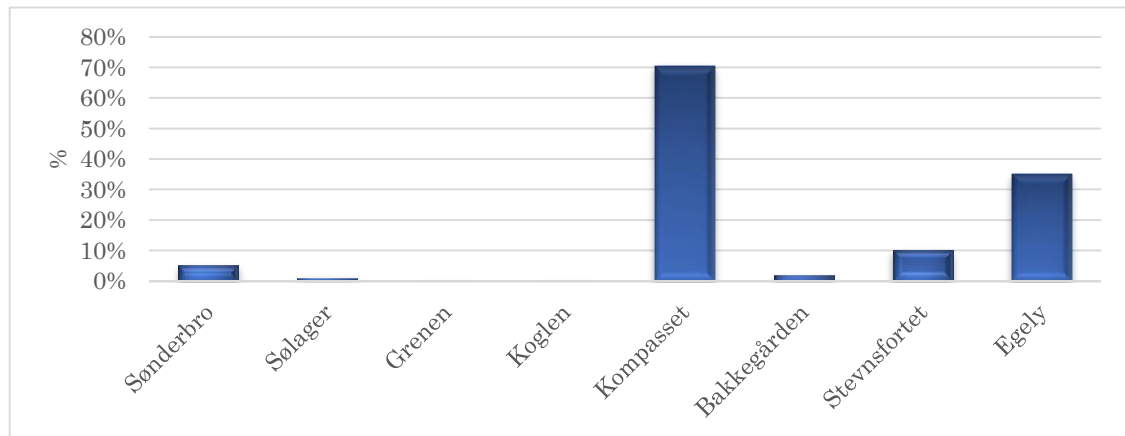
Tabel 2

Er forløb/samtaler med psykologen en del af ydelsen på institutionen?							
Sønderbro	Grenen	Koglen	Stevnsfortet	Bakkegården	Sølager	Egely	Kompasset
JA	NEJ	NEJ	NEJ	JA	NEJ	JA	JA

Det skal bemærkes, at der ikke er et krav om, at de sikrede institutioner skal have en psykolog ansat til samtaler/forløb med de unge. Spørgsmålet er dog alligevel stillet, for at få afdækket, i hvilket omfang de sikrede institutioner anvender psykologsamtaler/forløb som en del af indsatsen til de unge, da det vides at være almindelig praksis på nogle af institutionerne.

Institutionerne er ligeledes blevet bedt om at vurdere, hvor stor en procentdel af det samlede antal unge, som i 2014 modtog psykologsamtaler/forløb.

Figur 30 - Hvor stor en procentdel af det samlede antal unge modtog i 2014 psykologsamtaler / forløb på institutionen?*

* Institutionerne Grenen og Koglen har ikke data på dette område

Som det ses af grafen, er der meget stor variation i brugen af psykologsamtaler/forløb, og det vurderes, at der kun kan konkluderes på tallene med meget stor varsomhed.

Årsagen til den store variation skal sandsynligvis/delvis findes i, at der kan være forskel på hvad der forstås ved psykologforløb/samtaler. Således kan man have en formodning om, at nogle institutioner også betragter eksempelvis sagssupervision og screeninger som egentlige psykologforløb.

Derudover gør sig gældende, at der for fleres vedkommende er tale om opgørelser udarbejdet på baggrund af sagsgennemgang. Opgørelsen er således ikke udarbejdet med afsæt i en systematisk registrering, hvilket også kan påvirke resultatet.

Spredningen vurderes dog at afspejle, at der er en meget stor variation i hvilke funktioner og arbejdsopgaver psykologerne har på de sikrede institutioner. Dette understøttes også af institutionernes egne beskrivelser af, hvilke opgaver institutionens psykolog har i forhold til de unge. Heraf fremgår blandt andet at:

"Psykologen er dagligt tilstede på afdelingerne, fx ved de unges frokost. Dette for at mindske den barriere, de unge ofte har i forhold til at tale med en psykolog. Tilstedeværelsen i de unges hverdag indebærer ofte uformelle samtaler med de enkelte unge."

En anden beskriver:

"Alle unge tilbydes samtaler med psykologen. For de, der tager imod dette, er der tale om meget individuelle forløb, der tager afsæt i de unges behov/ønsker."

De fleste beskriver dog, at psykologens primære opgave er at foretage udredning, testning og/eller sagssupervision og rådgivning af personalet.

Opsamling vedr. psykolog og psykologydelse på de sikrede institutioner

Som beskrevet ovenfor er der ikke krav om, at de sikrede institutioner skal have en psykolog ansat til at gennemføre forløb/samtaler med de unge, og undersøgelsen viser også, at der er en meget uensartet brug af psykologer på institutionerne. Enkelte steder benyttes psykologen i høj grad til at gennemføre samtaler med de unge på institutionen, mens der andre steder hovedsageligt er fokus på sagssupervision, udredning og screening.

Ligeledes tyder besvarelsene på, at der er stor forskel på, i hvilket omfang institutionerne anvender psykologsamtaler/forløb som et tilbud til de unge, herunder hvorvidt sådanne samtaler/forløb indgår som en del af grundydelsen.

4.3.2.2 Psykiater på de sikrede institutioner

I forhold til brug af psykiater skal det også her bemærkes, at der ikke er krav om, at de sikrede institutioner har en psykiater ansat. Som det fremgår af nedenstående, er der heller ikke ansat psykiater på nogle af institutionerne, men der er derimod indgået aftaler med enten ekstern psykiatrisk speciallæge eller etableret samarbejde med den stedlige behandlingspsykiatri.

På spørgsmålet om, hvorvidt institutionen har tilknyttet psykiatrisk speciallæge, ser besvarelsen således ud:

Tabel 3

Har institutionen tilknyttet psykiatrisk speciallægekonsulent?							
Sønderbro	Grenen	Koglen	Stevnsfortet	Bakkegården	Sølager	Egely	Kompasset
JA	JA	JA	NEJ	JA	NEJ	JA	JA

Alle institutioner undtagen Stevnsfortet og Sølager svarer ja til, at der er tilknyttet psykiatrisk speciallæge. Dykker man længere ned i data, bliver det dog tydeligt, at der ikke er skelnet mellem, hvorvidt der er tale om samarbejde med behandlingspsykiatri eller en ekstern tilknyttet psykiatrisk speciallægekonsulent. Besvarelsene afklarer således ikke spørgsmålet om, i hvilket omfang institutionerne har en ekstern psykiatrisk speciallæge tilknyttet.

Der kan dog trods dette konstateres at være en forskellig tilgang og adgang til samarbejdet med psykiatere på institutionerne, da nogle tydeligt beskriver at have et samarbejde med ekstern konsulent, mens andre benytter behandlingspsykiatrien.

Undersøgelsen har ikke haft fokus på, hvilke konsekvenser det har for serviceniveauet, om man har tilknyttet ekstern konsulent, eller om alt samarbejde om psykiatrinære problemer sker via behandlingspsykiatrien. Der kan dog være en formodning om, at det kan være en del af forklaringen på, at der - som det fremgår nedenfor - er et forskelligartet serviceniveau på institutionerne i forhold til muligheden for at få forløb/samtaler med psykiater.

Institutionerne er blandt andet blevet bedt om at beskrive, hvorvidt forløb/samtaler med psykiatrisk speciallægekonsulent er en del af ydelsen:

Tabel 4

Er forløb/samtaler med psykiatrisk speciallægekonsulent en del af ydelsen?		
Sønderbro	JA	Samtaler med psykiatrisk speciallægekonsulent er en mulighed til de unge, hvor det vurderes relevant. Det er dog ikke en ydelse, der som udgangspunkt tilbydes alle unge.
Grenen og Koglen	JA	Forløb/samtaler med psykiatrisk speciallægekonsulent er en del af ydelsen.
Stevnsfortet	NEJ	Forløb/samtaler med psykiatrisk speciallægekonsulent er ikke en del af ydelsen.
Bakkegården	NEJ	Der er ikke tale om deciderede forløb. Psykiateren kan kontaktes, såfremt en ung har et akut behov for psykiatrisk bistand. Psykiateren tager da en enkelt vurderende samtale med den unge og udskriver evt. medicin. Psykiateren har ansvaret for medicineringen, så længe den unge er på Bakkegården, og vil følge op på det efter vurdering. Men samtaleforløb er der ikke tale om. Det er kun vurdering af behov for medicin.
Sølager	NEJ	Nej - ikke som forløb, men som afdækning.
Egely	NEJ	Nej – det foregår via telepsykiatri, hvor fokus er på medicinordination og justering af medicin, samt vurderinger om evt. henvisning for videre udredning.
Kompasset	NEJ	Forløb/samtaler/udredning med/via psykiatrisk speciallægekonsulent er ikke en del af ydelsen.

Som det fremgår af tabellen, beskriver fem ud af otte tilbud, at samtaler/forløb med psykiater ikke indgår som en del af ydelsen, mens tre svarer bekræftende på dette. Det er dog vigtigt at gøre opmærksom på, at der konkret spørges til deciderede samtaler/forløb – og altså ikke ordination af medicin, justering af medicin, samt vurdering af eventuel henvisning til nærmere udredning. Flere af institutionerne beskriver netop, at den del indgår som en del af grundydelsen.

Institutionerne er desuden blevet spurgt om, hvorvidt kommunen kan bestille udredning/forløb ved psykiater under den unges ophold på institutionen. Alle institutionerne svarer JA til dette, men at der i så fald vil være tale om en tilkøbsydelse.

Opsamling vedr. psykiater og de unges mulighed for samtaler/forløb med psykiater

Ovenstående viser, at der er forskel på, hvorvidt man har tilknyttet ekstern psykiatrisk speciallæge, eller om alt samarbejde med psykiater foregår via behandlingspsykiatrien.

På tre ud af otte institutioner er udredning/forløb en del af ydelsen, hvis det vurderes relevant. På de øvrige institutioner kan udredning/forløb tilkøbes. Der er således konstateret:

- Forskel i samarbejde med og adgang til psykiater
- Forskel på i hvilket omfang samtaler/forløb med psykiater indgår som en del af grundydelsen

Der kan være organisatoriske og strukturelle forskelle mellem de fem regioner og Københavns Kommune som gør, at det kan være vanskeligt at sikre et ens serviceniveau på dette område. Her tænkes blandt andet på, at der på landsplan er forskellige muligheder i forhold til adgang og evt. ansættelse af psykiater. Mange steder er udbuddet

af psykiatere meget lavt, hvilket gør det vanskeligt at indgå aftaler med eksterne speciallægekonsulenter og flere steder har det vist sig vanskeligt, at få etableret et tilstrækkeligt tæt samarbejde med behandlingspsykiatrien.

4.3.2.3 Institutionernes samarbejde med nyt opholdssted og hvilke ressourcer stilles til rådighed

I forbindelse med hovedoverskrift 8 ”Samarbejde med handlekommune, netværk og nyt opholdssted” er institutionerne blandt andet blevet bedt om at redegøre for, hvilke tiltag og ressourcer der stilles til rådighed inden for/uden for taksten i forbindelse med samarbejde med nyt opholdssted.

Samlet set beskriver institutionerne, at i det omfang anbringende kommune ønsker det, stiller de sig til rådighed med blandt andet oplysninger, vidensdeling og evt. rådgivning til nyt opholdssted (Ex. i form af mundtlig overlevering, skriftlige udtalelser, rapporter og guidelines til fremtidigt personale²¹). Flere beskriver, at behovet herfor opleves meget forskelligt, og samarbejdet planlægges derfor altid individuelt og fleksibelt efter den unges behov og kommunens ønske. Denne del er for alles vedkommende noget der leveres inden for taksten.²²

Som det fremgår af nedenstående, vil der dog være forskel på hvilke muligheder og serviceniveau, de unge og kommunerne bliver mødt af i forbindelse med ledsagelse af personale til besøg på nyt opholdssted.

Tabel 5

Samarbejde med nyt opholdssted og hvilke ressourcer stilles til rådighed inden for/uden for taksten	
Sønderbro	Skal den unge videreanbringes fra Sønderbro afholdes der overdragelsesmøde med relevante aktører samt den unge på Sønderbro.
Grenen og Koglen	Møder, kontakt, vidensdeling, rådgivning, anbefalinger m.v. overdrages til det nye opholdssted i det omfang opholdsstedet ønsker det. Forudsætningen er at møderne finder sted på Grenen eller Koglen. Dette er indenfor taksten. Videomøder tilbydes som et billigt og effektivt alternativ til møder med fremmøde. Høj kvalitet i den planlagte overgang fra anbringelse på en sikret afdeling til anbringelse på et nyt opholdssted er afgørende for den unge. Det er vigtigt, at den unge oplever mening, sammenhæng og koordination for at overgangen til et nyt opholdssted kan lykkes.
Stevnsfortet	Der samarbejdes med kommende nyt opholdssted ifm. afholdelse af møde, besøg på opholdssted med den unge og personale fra Stevnsfortet evt. med efterfølgende overleveringsmøde med kommende opholdssted.
Bakkegården	Der samarbejdes med kommende nyt opholdssted ifm. afholdelse af møde, besøg på opholdssted med den unge og personale fra Bakkegården evt. med efterfølgende overleveringsmøde med kommende opholdssted
Sølager	Ja såfremt kommunen anmoder om det.

²¹ For uddybning - Se hovedoverskrift 9 ”Beskrivelse af det skriftlige materiale der overdrages til kommunerne ved udflytning” i bilagsmaterialet.

²² For uddybning – Se hovedoverskrift 8 ”Samarbejde med handlekommune, netværk og nyt opholdssted”, samt tilhørende punkt 8.10 ”Har I procedure for hvordan I samarbejder med nyt opholdssted/skoletilbud” i bilagsmaterialet.

Egely	Nyt opholdssted og eller netværk kommer her på institutionen. På de sociale pladser tilbyder vi besøg på nyt opholdssted og evt. for møder/overlaps møder med det personale som får den unge anbragt på stedet.
Kompasset	I forbindelse med pædagogisk observation udarbejdes statusrapporter gerne med anbefalinger til fremtidig foranstaltning samt evt. pædagogiske guidelines til fremtidigt personale. Der kan aftales mundtlig overlevering til en personalegruppe og/eller ét besøg med den unge på fremtidigt opholdssted. Ligeledes kan der efter en længere anbringelse på Kompasset tages kontakt af kommende opholdssted ved behov for eventuel supplerende dialog. Ledsagelse af en medarbejder, fra Kompasset, ved ét besøg eller ét møde, indenfor regionsgrænsen, tilbydes indenfor dagstaksten. Ledsagelse herudover sker kun efter anmodning fra handlekommune med aftale om særskilt opkrævning for ydelsen.

Samles der alene op på besvarelsene i forhold til, hvorvidt der i taksten indgår mulighed for besøg på nyt opholdssted med ledsagelse af medarbejder fra institutionen fordeler besvarelsene sig således:

Tabel 6

Ledsagelse til besøg på nyt opholdssted							
Sønderbro	Grenen	Koglen	Stevnsfortet	Bakkegården	Sølager	Egely	Kompasset
NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA	JA	JA	DELVIS

Tre af institutionerne svarer NEJ til dette, fire svarer JA, mens Kompassets besvarelse er tolket som DELVIS, da der er indlagt en geografisk begrænsning.

I forhold til ovenstående skal det nævnes, at der ikke er spurgt ind til, om der er forskel i praksis, alt efter om de unge er anbragt på sociale pladser eller i varetægtssurrogat. En enkelt institution beskriver netop, at det alene er i forhold til unge på sociale pladser, at der tilbydes besøg på nyt opholdssted. I og med at de unge på retlige pladser som udgangspunkt transporteres af politiet, vil ydelsen kunne begrænse sig til unge på de sociale pladser.

Opsamling vedr. institutionernes samarbejde med nyt opholdssted og hvilke ressourcer der stilles til rådighed

Institutionernes beskrivelser afspejler, at der for alle vedkommende er tale om, at samarbejde med nyt opholdssted - såfremt kommunen ønsker det - indgår som en del af grundydelsen. Institutionernes redegørelse af hvad der er indeholdt i dette samarbejde, er uddybet i varierende grad i materialet, og der kan ikke på det foreliggende grundlag konkluderes, om der er reelle forskelle i den indsats som tilbydes, når det kommer til rådgivning, mundtlig overlevering, udlevering af materialer m.v.

Det fremgår dog med stor tydelighed, at der er forskel i praksis, når det kommer til, hvorvidt der er mulighed for at besøge nyt opholdssted med ledsagelse af personale fra institutionen, herunder om dette er indeholdt i taksten.

Som beskrevet tidligere er spørgsmålet om ledsagelse og overlevering til nyt opholdssted et af de områder, som har fået en del opmærksomhed undervejs i diskussionerne i arbejdsgruppen. Dette skal ses i lyset af, at der er en fælles overbevisning om, at den gode

overgang vurderes helt afgørende for, om et videre forløb på et nyt opholdssted lykkes. Netop den sikrede institution kan understøtte succesraten ved blandt andet at tilbyde den unge følgeskab og en grundig overlevering med eventuelle guidelines til nyt pædagogisk personale.

4.3.3 Opmærksomhedspunkter vedr. indhold i grundydelsen

Hvorvidt en indsats er indeholdt som en del af kerneydelsen, har naturligt påkaldt sig en del opmærksomhed undervejs i projektet. Kommunerne visiterer til samtlige institutioner og bliver derfor mødt af, at eksempelvis muligheden for psykologsamtaler – nogle steder er indeholdt som en del af kerneydelsen, mens det andre steder ikke er muligt. Det samme gør sig gældende i forhold til brug af psykiater og ledsagelse til besøg på nyt opholdssted.

Hovedområde 2 giver således anledning til følgende opmærksomhedspunkter:

Vedr. emnet brug af psykolog på de sikrede institutioner viser undersøgelsen at:

Samtlige otte institutioner har tilknyttet fast psykolog i et varieret omfang. På fire ud af otte institutioner er psykologsamtaler/forløb en del af ydelsen, hvis det vurderes relevant. På de øvrige institutioner kan psykologsamtaler tilkøbes. Der er således konstateret:

- En uensartet brug af psykologer på institutionerne i forhold til opgaveløsning og omfang
- Forskel på i hvilket omfang institutionerne anvender psykologsamtaler/forløb som et tilbud til de unge
- Forskel på hvorvidt samtaler/forløb indgår som en del af grundydelsen

Vedr. emnet psykiater på de sikrede institutioner viser undersøgelsen at:

Der er forskel på, hvorvidt man har tilknyttet ekstern psykiatrisk speciallæge, eller om alt samarbejde med psykiater foregår via behandlingspsykiatrien. På tre ud af otte institutioner er udredning/forløb en del af ydelsen, hvis det vurderes relevant. På de øvrige institutioner kan udredning/forløb tilkøbes. Der er således konstateret:

- Forskel i samarbejde med og adgang til psykiater
- Forskel på i hvilket omfang samtaler/forløb med psykiater indgår som en del af grundydelsen

Vedr. emnet samarbejde med nyt opholdssted og hvilke ressourcer der stilles til rådighed viser undersøgelsen at:

- Der er forskel på i hvilket omfang man tilbyder mulighed for ledsagelse til besøg på nyt opholdssted
- Der er forskel på, om ledsagelse til besøg på nyt opholdssted er indeholdt i taksten

Som ovenstående viser, er der således i forhold til de tre emner psykolog, psykiater og ledsagelse et forskelligartet serviceniveau på de sikrede institutioner, og en forskellig opfattelse af hvad det er for indsatser, de unge skal tilbydes under deres ophold på en sikret institution.

4.4 Samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne - Hovedområde 3

Som del af kortlægningen af hvilke indsatser og aktiviteter, der foregår på de sikrede institutioner, har der også været fokus på samarbejdet mellem institutionerne og kommunerne. Fokus har alene været på de sikrede institutioners tilgang til og oplevelse af samarbejdet, og målet har været at belyse, hvilket grundlag samarbejdet giver for tilrettelæggelse af indsatsen til de unge, hvorledes der informationsudveksles undervejs i forløbet, samt hvilket skriftligt materiale man kan forvente sig efter et ophold på en sikret institution.

Der vil først blive redegjort for, hvilke hovedoverskrifter der indeholder spørgsmål vedr. samarbejde mellem institutionerne og kommunerne. Dernæst følger et afsnit, hvor besvarelsenerne beskrives og vurderes, hvorefter opmærksomhedspunkter trækkes frem.

4.4.1 Spørgsmål vedrørende samarbejde mellem kommunerne og institutionerne

Følgende hovedoverskrifter beskæftiger sig med spørgsmål vedr. samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne og skriftligt materiale til kommunerne:

8. Samarbejde med handlekommune, netværk og evt. nyt opholdssted, herunder er der bl.a. spurgt til følgende:

- a. Har I procedurer for hvordan I samarbejder med kommunen?
- b. Ved hvor stor en procentvis andel af de aktuelt indskrevne unge er der iværksat samarbejde med kommunen inden for en uge?
- c. Er det en fast procedure, at der afvikles indskrivningsmøde ved opstart?

Disse spørgsmål retter sig hovedsageligt mod at belyse hvilket grundlag samarbejdet giver for tilrettelæggelse af indsatsen til de unge.

For at belyse niveauet for informationsdeling/udveksling er der bl.a. spurgt ind til:

- a. Fremsendes ved indskrivning kontaktoplysninger og andre oplysninger som er relevant for kommunen og samarbejdet?
- b. Er der faste procedurer for udlevering af informationsmateriale om hvilken indsats den unge kan modtage på institutionen?
- c. Har I procedurer der sikrer løbende tilbagemeldinger til kommunen?
- d. Er der procedurer for hvordan I sikrer at jeres samarbejde med familien bliver overleveret/delt med kommunen?

9. Hvilket skriftligt materiale kan forventes. Der er anmodet om beskrivelse af:

- a. Hvilke materialer fremsendes, herunder om materialet differentieres alt efter anbringelsesgrundlag.

4.4.2 Gennemgang af institutionernes besvarelser vedr. samarbejdet med kommunerne

Institutionerne er i forbindelse med emnet blevet bedt om at give en generel beskrivelse af deres samarbejde med kommunerne. Da det ikke har været defineret på forhånd, hvilket fokus en sådan beskrivelse skal have, har det naturligt nok givet anledning til meget forskellige besvarelser. Nogle af besvarelserne fokuserer på det samarbejde, der foregår i forbindelse med selve indskrivningen, andre har et bredere blik herpå, og endeligt er der nogle, der har fokus på samarbejdet i forbindelse med den unges udskrivelse.

Det er vanskeligt at tolke noget entydigt ud fra disse beskrivelser, men det ses, at de fleste har et meget eksplicit fokus på samarbejde og videndeling med kommunerne, og ser dette som en forudsætning for at kunne give de unge så kvalificerede og sammenhængende forløb som muligt.

Som supplement til den generelle beskrivelse af samarbejdet, er der stillet en række konkrete spørgsmål, som gennemgås nedenfor.

4.4.2.1 Grundlag for tilrettelæggelse af indsatsen og informationsudveksling

Grundlag for tilrettelæggelse af indsatsen til de unge

Syv ud af otte institutioner beskriver, at de har faste procedurer for deres samarbejde med kommunerne. For alle vedkommende beskrives i forbindelse med spørgsmålet, at der straks efter den unges ankomst tages kontakt til handlekommunen.

Dette billede stemmer også fint overens med institutionernes besvarelser af spørgsmålet om, i hvilket omfang der i relation til de aktuelt indskrevne er iværksat samarbejde med kommunen inden for en uge:

Tabel 7

Procentvis andel af aktuelt indskrevne unge, hvor der er iværksat samarbejde ²³ inden for en uge?							
Sønderbro	Grenen	Koglen	Stevnsfortet	Bakkegården	Sølager	Egely	Kompasset
81,25 ²⁴	100 %	100 %	100 %	100 %	85 % ²⁵	100 %	100 % ²⁶

Et område, hvor institutionerne umiddelbart syntes at have en forskelligartet praksis, er i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt det er fast procedure, at der afvikles indskrivningsmøde med kommunen ved opstart.

²³ Dialog om den unges behov og indsatsens formål

²⁴ Ved de uledsagede flygtninge er der ikke samme form for samarbejde med kommunen. I disse sager er det Røde kors der samarbejdes med.

²⁵ Se note ovenfor.

²⁶ Når der ses bort fra en ung som er uledsaget flygtning, og hvor der derfor ikke er egentlig handlekommune.

Tabel 8

Er det en fast procedure, at der afvikles indskrivningsmøde med kommunen ved opstart?		
Sønderbro	NEJ	Der afholdes et indskrivningsmøde med den unge og pædagog på afdelingen ved ankomst. Der afholdes ikke indskrivningsmøder med andre instanser, men socialrådgiver tager kontakt til kommunal sagsbehandler og forældre modtager et forældrebrev om institutionens regler o. lign.
Grenen og Koglen	JA	Vi inviterer og afholder indskrivningsmøde ved opstart uanset, hvilket grundlag barnet eller den unge er anbragt på.
Stevnsfortet	NEJ	Proceduren er at dette foregår ved netværkssamrådsmøder som arrangeres ved indskrivning. Når det vedrører unge i pædagogisk observation og ungdomssanktion er der typisk mere dialog med handlekommuner, men der ikke som udgangspunkt differentierede procedurer.
Bakkegården	NEJ	Proceduren er at dette foregår ved netværkssamrådsmøder som arrangeres ved indskrivning. Når det vedrører unge i pædagogisk observation og ungdomssanktion er der typisk mere dialog med handlekommuner, men der ikke som udgangspunkt differentierede procedurer.
Sølager	NEJ	Nej, men hurtigst muligt
Egely	JA	Ja.
Kompasset	NEJ	Nej,- ikke ved varetægtssurrogat. Der har været afholdt indskrivningsmøde i forbindelse med pæd. obs. forløb og i de tilfælde, hvor der har været et ønske fra de pårørende eller sagsbehandler.

Af besvarelsene fremgår, at tre ud af otte institutioner inviterer til indskrivningsmøde ved opstart. På de øvrige fem institutioner har man valgt, at kontakten klares uden disse indskrivningsmøder. Kompasset som også svarer nej på spørgsmålet, peger dog på, at der i forbindelse med de sociale anbringelser afvikles indskrivningsmøder, hvis det er et ønske fra de pårørende eller den kommunale sagsbehandler. Ligeledes fremgår det fra Stevnsfortet og Bakkegården, at netværksmøderne, der arrangeres ved indskrivning, har erstattet indskrivningsmøderne.

Vedrørende informationsdeling/udveksling

Som tidligere beskrevet, er der i forbindelse med belysning af samarbejdet også sat fokus på informationsdeling. Institutionerne er således blevet bedt om at forholde sig til nedenstående spørgsmål:

Tabel 9

Samarbejde med handlekommune, netværk m.v.	Sønderbro	Grenen og Koglen	Stevnsfortet	Bakkegården	Sølager	Egely	Kompasset
Er der fast procedurer for udlevering af informationsmateriale om hvilken indsats den unge kan modtage på institutionen?	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Fremsendes ved indskrivning kontaktoplysninger og andre oplysninger som er	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA

relevant for kommunen og samarbejdet?							
Har I procedurer der sikrer løbende tilbagemeldinger til kommunen?	JA	JA	JA	JA	NEJ	JA	JA
Er der procedurer for hvordan I sikrer at jeres samarbejde med familien bliver overleveret/delt med kommunen?	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA

Som det fremgår af skemaet har alle institutionerne stort set svaret bekræftende på alle spørgsmål, der vedrører deling/overlevering af information. Det er ikke undersøgt og vurderet, hvad der præcist er indeholdt i procedurerne, og de kan således dække over væsentlige forskelle i både indhold og metode.

Opsamling vedr. grundlag for tilrettelæggelse af indsatsen til de unge og informationsudveksling

Ovenstående omhandler alene omfanget og ikke karakteren af det samarbejde der etableres, -om end det naturligvis spiller en lige så stor rolle.

Af besvarelserne fremgår det, at alle institutionerne hurtigt får etableret kontakt til handlekommunen, og målt på de aktuelt indskrevne unge er der stort set i forhold til alle unge iværksat samarbejde med kommunen inden for en uge. Kun hvor der er tale om unge uledsagede flygtninge forholder det sig anderledes. Institutionerne divergerer dog i forhold til, hvorvidt det prioriteres at afvikle indskrivningsmøder. Dette svarer kun tre bekræftende på. Enkelte beskriver dog, at der i stedet afholdes netværksmøder.

På samme vis som undersøgelsen ikke siger noget om karakteren af det samarbejde, der etableres, viser data heller ikke noget om kvaliteten af den informationsdeling, der foregår i det daglige mellem institutionerne og kommunerne. Undersøgelsen bekræfter udelukkende, at den finder sted, og at der er en systematiseret tilgang hertil fra institutionernes side.

4.4.2.2 Skriftligt materiale til kommunerne

Institutionerne er blevet bedt om at beskrive hvilket skriftligt materiale, der overleveres til kommunerne, når opholdet er slut.

Af besvarelserne fremgår umiddelbart, at der er tale om forskelligartede materialer. Nogle beskriver eksplicit, at deres skriftlige statusrapporter er opbygget efter ICS – strukturen (Integrated Children System), mens andre ikke kommer nærmere ind på hvilket indhold og struktur deres materialer har. Nogle steder beskrives det, at der udarbejdes udtalelser, andre steder statusrapporter og ligeledes beskriver nogle, at der suppleres med opsamlinger fra eventuelt arbejde med eksempelvis PAV, ART og andre særlige indsatsområder.

Trods det at de fleste af institutionerne har indsendt eksempler på, hvilke skabeloner der benyttes i forbindelse med udskrivelsen, er det vanskeligt at vurdere omfanget af diversiteten i institutionernes materialer, da de trods en forskelligartet opbygning, godt kan have nogenlunde samme indhold, - men der er tegn på forskelle i indhold og omfang.

Et andet parameter som gør, at gennemsigtheden ikke er så høj i forhold til hvilket skriftligt materiale der udarbejdes er, at der ikke er en ensartethed i, hvad man kalder de forskellige materialer. Det er derfor også vanskeligt at vurdere, om der er et ensartet niveau for, hvad der sendes ud hvornår.

Institutionerne er blevet bedt om at angive, hvorvidt materialerne er ens til alle målgrupper, eller om det differentieres i forhold til anbringelsesgrundlaget. Besvarelserne fremgår nedenfor:

Tabel 10

Er det skriftlige materiale ens til alle målgrupper?		
Sønderbro	NEJ	Sønderbro fremsender en udviklingsplaner på unge i surrogat varetægt og ungdomssanktioner. Ved pædagogiske observationer har vi en mere uddybende observationsrapport som fremstilles ved udskrivningen.
Grenen og Koglen	NEJ	Det skriftlige materiale ved anbringelse i pædagogisk observation er i reglen mere omfattende. Psykologisk undersøgelse og/eller psykiatrisk udredning leveres på bestilling som tilkøbsydelse.
Stevnsfort et	NEJ	Der er stor forskel på om det skriftlige materiale vedrører en pædagogisk observation eller en almindelig varetægt. Forudsætningen for at lave en pædagogisk observation er netop, at den indeholder en meget grundig mængde af relevante pædagogiske observationer, hvorved en pædagogisk observation som oftest er langt mere omfangsrig end det skriftlige materiale ved en kortvarig anbringelse som følge af varetægt.
Bakkegår den	NEJ	Stevnsfortet og Bakkegården har samme procedurer og tilgang til arbejdet med det skriftlige materiale til kommunerne og dermed ens besvarelser i forhold til dette.
Sølager	NEJ	Skriftlige retningslinjer for IP (Individuelle Planer) vedlægges. Der udfærdiges dog en grundig pædagogisk/psykiatrisk observations rapport til kommunerne på de unge der er anbragt med henblik på pædagogisk observation. Psykiatrisk udredning kan tilkøbes.
Egely	NEJ	Det skriftlige materiale der udleveres til kommunen vedr. unge indskrevet på pædagogisk observation er væsentlig mere fyldestgørende, end på de andre anbringelseskriterier. Kommunen har jo netop "købt" en særlig ydelse (Social plads) om pædagogisk og psykologisk udredning. Skabelonen er dog den samme.
Kompasset	NEJ	Materialets omgang afhænger af opholdets varighed samt hvilke aftaler der laves i det enkelte tilfælde. Hvis kommunen beder om det, udarbejdes der en udtalelse i forbindelse med at de unge skal i retten. Der udarbejdes altid som minimum en udtalelse i forbindelse med anbringelsens ophør. I forbindelse med pædagogisk observation udarbejdes statusrapporter gerne med anbefalinger til fremtidig foranstaltning samt evt. pædagogiske guidelines til fremtidigt personale. I de tilfælde hvor der har været lavet screeninger fremsendes en særskilt screeningsrapport.

Som det fremgår beskriver alle, at der er forskel på, om det skriftlige materiale vedrører en ung i pædagogisk observation eller i varetægt. Nogle understreger, at der er stor forskel, og at materialerne i forbindelse med en pædagogisk observation skal være langt mere omfangsrige end det skriftlige materiale, der produceres i forbindelse med en kortvarig anbringelse som følge af varetægt.

Institutionernes eksempler på skabeloner til de skriftlige materialer der udleveres, kan ses i bilagsmaterialet i forbindelse med hovedoverskrift 9.

Opsamling vedr. skriftligt materiale til kommunerne

Besvarelsene giver et billede af, at der anvendes forskelligartede materialer, når der udarbejdes overlevering til kommunerne, og at der er forskel på indholdet. Derudover er det vanskeligt på baggrund af materialet at gennemskue, om der er et ensartet niveau for hvad der sendes ud hvornår. Dette beror blandt andet på, at der ikke er ensartethed i hvad de forskellige dokumenter kaldes. Alle institutionerne beskriver dog, at materialerne differentieres og dermed antager et større omfang med mere tilbundsgående analyser, når der er tale om unge i pædagogisk observation.

4.4.3 Opmærksomhedspunkter vedr. samarbejdet mellem institutionerne og kommunerne

Med hovedområde 3 har der været sat fokus på samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne.

Målet har været at belyse, hvilket grundlag samarbejdet giver for tilrettelæggelse af indsatsen til de unge, herunder hvorledes der informationsudveksles undervejs i forløbet, samt hvilke skriftlige materialer der udarbejdes efter endt ophold på en sikret institution.

Det har givet anledning til følgende opmærksomhedspunkter:

Grundlag for tilrettelæggelse af indsatsen til de unge

Som tidligere beskrevet, har opmærksomheden ikke været på at vurdere kvaliteten af samarbejdet mellem institutionerne og kommunerne, men nærmere i hvilket omfang og i hvilke situationer der finder samarbejde sted.

I forhold til belysning af hvilket grundlag samarbejdet giver for tilrettelæggelsen af indsatsen viser undersøgelsen, at alle institutionerne hurtigt får etableret kontakt til handlekommunen. Institutionerne divergerer dog i forhold til, hvorvidt det prioriteres at afvikle indskrivningsmøder. Dette svarer kun tre bekræftende på. Hvis netværksmøderne medregnes som en erstatning for indskrivningsmøderne, svarer det til, at fem ud af otte institutioner foranlediger mødeaktivitet i forbindelse med indskrivning.

Skriftligt materiale til kommunerne

Institutionerne er blevet bedt om at beskrive, hvilket skriftligt materiale der fremsendes til kommunen i forbindelse med, at en ung udskrives.

Besvarelsene er ikke entydige, og der tegnes et billede af, at det er forskelligartede materialer med forskelligt indhold, der fremsendes i forbindelse med udskrivelsen, - også inden for samme målgruppe/anbringelsesgrundlag. Det er ligeledes vanskeligt at gennemskue, om der er et ensartet niveau for, hvad der sendes ud hvornår. Dette vurderes blandt andet at bero på, at der ikke er en ensartethed i hvad de forskellige dokumenter kaldes. Alle institutionerne beskriver dog, at materialerne differentierer, når der er tale om unge i pædagogisk observation, og at der i den forbindelse altid er tale om et mere omfangsrigt materiale.

Opsamlende i forhold til opmærksomhedspunkter under hovedområde 3 kan der således peges på:

- Der er nogen variation i hvorvidt der gennemføres indskrivningsmøder
- Der arbejdes med mange forskellige dokumenter i forbindelse med udskrivelsen, og det er vanskeligt at gennemskue, om der er et ensartet niveau for, hvad der sendes ud hvornår.

4.5 Ugeplaner

Samtlige institutioner er blevet bedt om at udarbejde ugeplaner, med henblik på at give indblik i hvordan et gennemsnitligt ugeforløb kan se ud på en sikret institution. Skemaerne afspejler kun i meget overordnede linjer, hvordan et typisk ugeforløb ser ud, og det er ikke beskrevet hvilket konkret indhold, der ligger i de forskellige aktiviteter.

Nedenfor er udarbejdet en samlet opsummering på institutionernes beskrivelser af et gennemsnitsligt ugeforløb. Samtlige ugeplansbeskrivelser er desuden vedlagt i bilagsmaterialet.

4.5.1 Opsummering vedr. ugeplaner

Fælles for alle institutionerne er, at skemaerne afspejler en struktureret pædagogisk tilgang, der har fokus på regelmæssighed og genkendelighed.

De fleste steder er der i hverdagene vækning og morgentoilette fra kl. 7.00 til 8.00, morgenmad fra 8.00-9.00 hvorefter undervisning og evt. beskæftigelse foregår fra 9.00 til 15.00.

Efter endt skoledag er der på tre ud af de otte institutioner ”værelsestid” eller ”stilletid på værelset”. På de øvrige institutioner igangsættes andre aktiviteter for de unge, når undervisningen er slut.

Eftermiddagstimerne bruges i det hele taget lidt forskelligt på institutionerne. Nogle steder beskrives, at der foregår fritidsaktiviteter og praktiske gøremål om eftermiddagen og frem til aftensmad. Andre steder er der skemalagt idræt, understøttende undervisning samt deltagelse i ART-/PAV-forløb. På alle institutionerne foregår der planlagte aktiviteter, men der skabes også plads til ”stilletid”.

Madlavning, spisning og oprydning foregår alle steder fra kl. 17.00-19.00. Derefter synes der at være nogen forskel på, hvor struktureret aftenstimerne forløber henover ugen.

Nogle steder er det beskrevet, at man i tidsrummet 19.00 til 22.00 alle ugens dage kan lave fritidsaktiviteter eksempelvis i form af i spil, film, træning, aktivitet i fællesrum osv. Andre steder synes tiden og aktiviteterne om aftenen endnu mere detaljeret, struktureret og planlagt. Denne observation er ikke forfulgt nærmere, og den forskel som besvarelserne synes at afspejle kan også være begrundet i, at institutionerne ikke har været ens i deres detaljeringsniveau i forbindelse med udfyldelse af skemaerne.

Weekenderne er de fleste steder struktureret således, at de unge kan sove længere end de har mulighed for i hverdagen. Der er nogen forskel på, om det er en time ekstra, eller om der er mulighed for at sove det meste af formiddagen.

Af skemaerne fremgår det, at der i weekenderne, på samme vis som i hverdagene, foregår planlagte aktiviteter. Igen syntes der at være tegn på, at nogle af institutionerne praktiserer en mere stram og planlagt styring af tiden end andre. Eksempelvis har man på nogle af institutionerne planlagte aktiviteter i formiddagstimerne i weekenderne, mens man andre steder ikke beskriver aktiviteter for de unge disse dage før kl. 12.00. Samme forskel synes ligeledes at gøre sig gældende i forhold til, hvorvidt der finder strukturerede aktiviteter sted i eftermiddags- og aftenstimerne. Nogle steder er der ikke beskrevet planlagte aktiviteter, mens det andre steder er beskrevet, at der foregår fritidsaktiviteter eksempelvis film/tv, træning, spil, fælles aftenskafe m.v. Derudover er der også nogle

steder beskrevet, at der i weekenden foregår rengøring, ligesom en enkelt institution har indlagt nogle timer til understøttende undervisning.

Generelt ses det, at de unge i weekenden - på de fleste af institutionerne - har mere fritid og mere individuel tid end i hverdagen, og der er mulighed for flere selvvalgte aktiviteter.

5 MONITORERING AF UNDERVISNINGSTILBUD

Sideløbende med den øvrige indhentning af data fra driftsherrerne er der blevet foretaget en monitorering af aktiviteten ved de sikrede institutioners skoletilbud. Sigtet for monitoreringen har været, i hvilken grad de unge har benyttet og modtaget et undervisningstilbud og karakteristika herfor.

5.1 Metode

Monitoreringen er sket i ugerne 45 og 46 i 2015. Der er ikke udarbejdet nogen særlig vurdering af, hvorvidt disse uger er specielt repræsentative, men der er ikke tale om ferieuger, der kan påvirke dataindsamlingens validitet. Den relativt korte monitoreringsperiode giver visse usikkerheder i forhold til materialets validitet, da eksempelvis tyngden af de indsatte unge i perioden har kunnet være særligt tung, eller der kan have været utilsigtede hændelser i perioden og mulig ferieafholdelse ved tilbuddene. Desuden har der ikke kunnet sikres fuldstændig ens registreringspraksis. Dataene giver et udmærket indblik i, hvad udkommet er af skoletilbuddene ud fra de spørgsmål, som tilbuddene har registreret på baggrund af.

Der er monitoreret på personniveau og for alle unge placeret på institutionernes døgntilbud. Dermed er også medtaget uledsagede flygtninge, der kan formodes at have en effekt på talmaterialet. Besvarelsen er sket i et registreringsskema udarbejdet til formålet.

For alle unge er der pr. dag i monitoreringsperioden svaret på;

Planlagte timeantal i alt

Det timeantal, der forudgående er planlagt for den enkelte elev i den fagopdelte undervisning jf. Folkeskolelovens §5, §9 og §16

Gennemførte undervisningstimer

Reelt gennemførte undervisningstimer

Gennemførte understøttende undervisningstimer

Reelt gennemførte understøttende undervisningstimer efter Folkeskolelovens §16a og dermed forløb, læringsaktiviteter mv., der enten har direkte sammenhæng med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner, eller som sigter på at styrke elevens læringsparathed, sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel.

Godkendt fravær

Fravær grundet sygdom, retsmøder, advokatmøder, rådgivningsmøder med myndighed mv.

Ikke-godkendt fravær

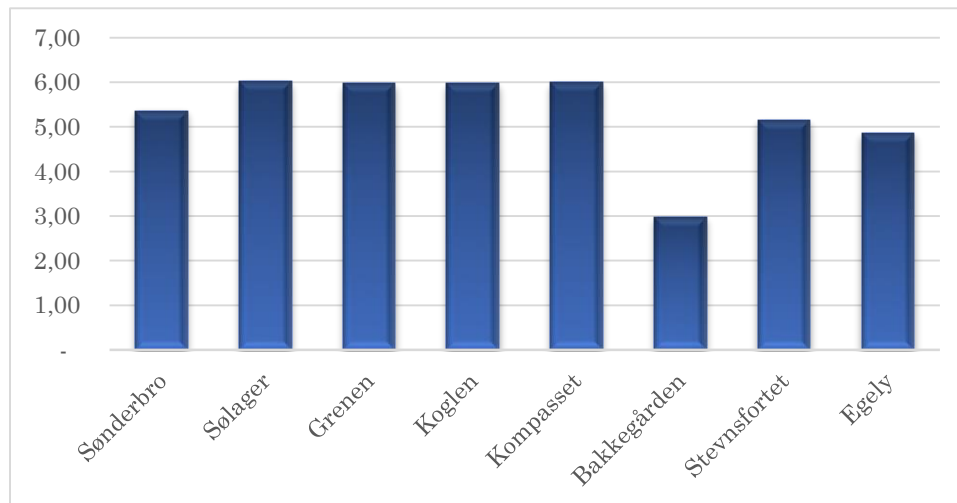
Ikke begrundet fravær og dermed udeblivelse fra undervisning.

5.2 Resultater af skolemonitoreringen

Opgørelsen af monitoreringens resultater er opgjort i et antal figurer, der viser fordelingen blandt besvarelserne på de ovenstående spørgsmål samlet for alle institutioner og institutionsvis.

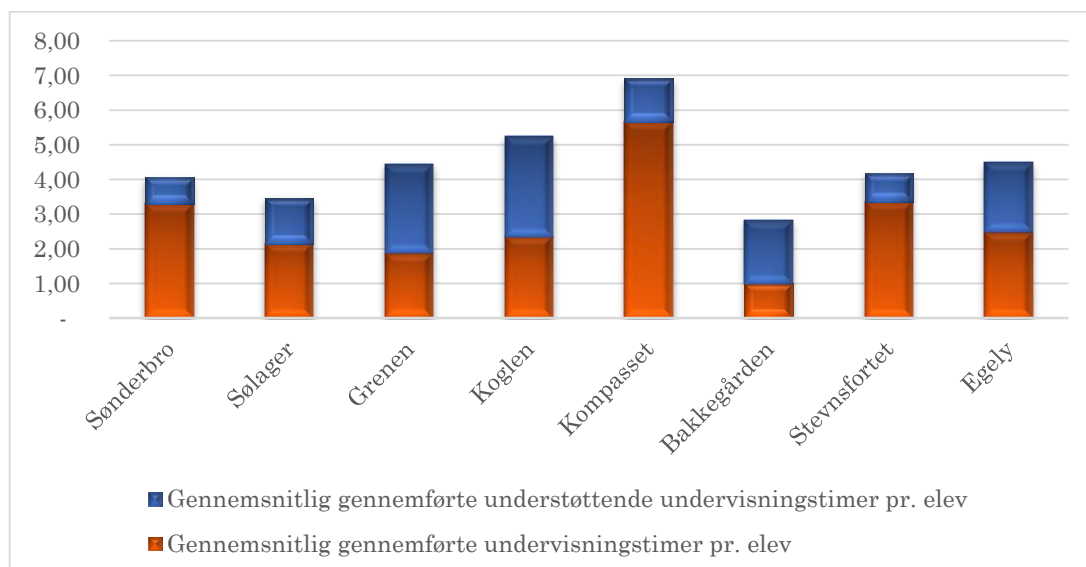
Hvis opmærksomheden rettes mod de planlagte undervisningstimer ved skoletilbuddene i gennemsnit pr. dag pr. elev tegner der sig følgende billede:

Figur 31 - Gennemsnitligt planlagte antal fagopdelte undervisningstimer pr. dag pr. elev

Særligt Bakkegården skiller sig ud i denne figur, men som det fremgår nedenfor, er der ikke stor forskel på Bakkegårdens indberettede planlagte undervisningstimer og de timer, der reelt er indberettet. For de øvrige skoletilbud ligger niveauet for planlagte undervisningstimer fra ca. 5 timer dagligt til 6 timer dagligt. Disse timeantal stemmer ikke fuldstændigt overens med de tidligere beskrevne ugeskemaer, som ikke var opgjort som en monitorering eller lignende, men en beskrivelse af en gennemsnitlig uge.

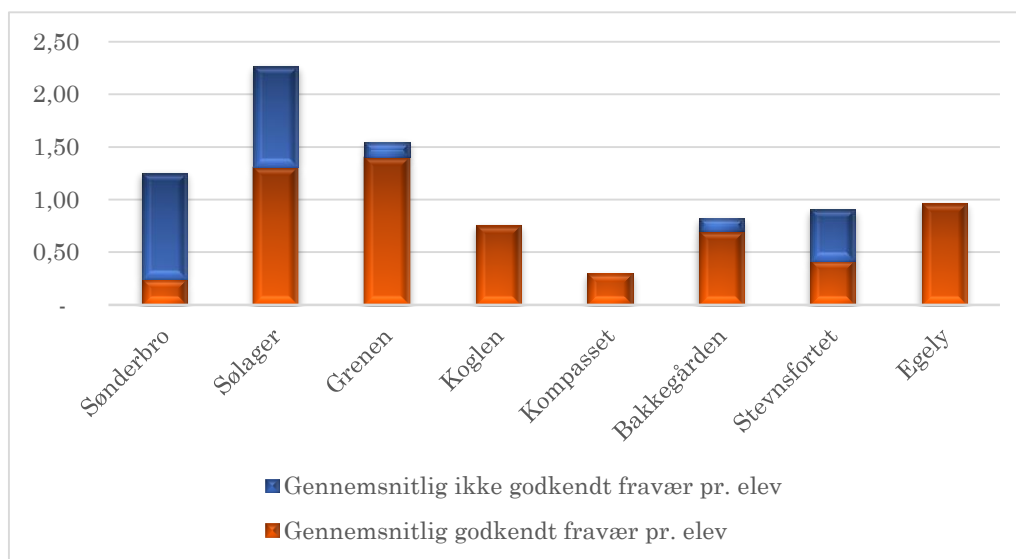
Figur 32 – Gennemsnitlig gennemført undervisning og understøttende undervisning pr. dag pr. elev

Der har været en væsentlig forskel skoletilbuddene imellem på, hvor mange timer der er blevet gennemført pr. elev i monitoreringsperioden. Forskellen mellem højeste og laveste antal timer registreret er på 4,09 timer. Kompasset har i opgørelsesperioden leveret flere timer end planlagt, hvilket beror på særlige forhold i perioden, mens de øvrige tilbud er tæt på eller under det planlagte timeantal i gennemførelse af timer. For institutioner som ligger under det planlagte timeantal beror dette særligt på fravær, men også på opgørelsesperioden, hvor ferieafholdelse og afspadsering i lærerstaben mv. har influeret på monitoreringen.

En særlig opmærksomhed har der i besvarelsen af monitoreringen været på, hvilket fravær der i monitoreringsperioden har kunnet registreres på de enkelte skoletilbud. Nedenstående figur viser det gennemsnitlige fravær pr. elev pr. dag.

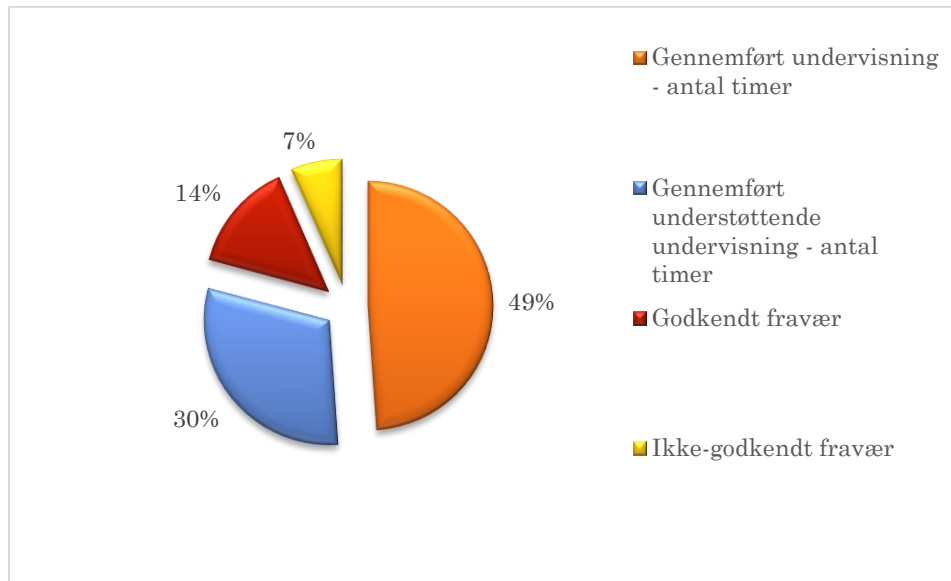
Figur 33 – Det gennemsnitlige fravær pr. elev pr. dag

Skoletilbuddene ved institutionerne Sønderbro og Sølager har en stor andel ikke-godkendt fravær, og Sølager og Grenen har megen godkendt fravær. Sølager har i alt dagligt 2,27 timers fravær pr. elev i gennemsnit mens Kompasset har indberettet et fravær fra undervisningen på 0,30 timer pr. elev i gennemsnit.

Nedenfor fremgår den procentvise fordeling af de indberettede undervisningstimer samt det indberettede fravær i monitoreringsperioden. Totalt for alle institutioner tegner der sig følgende figur:

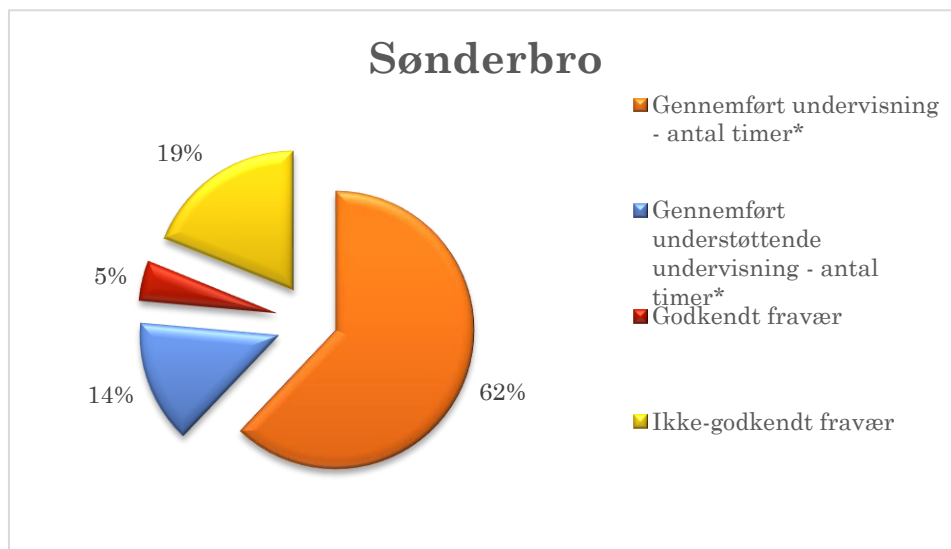
Figur 34 – Samlet resultat på monitoreringen

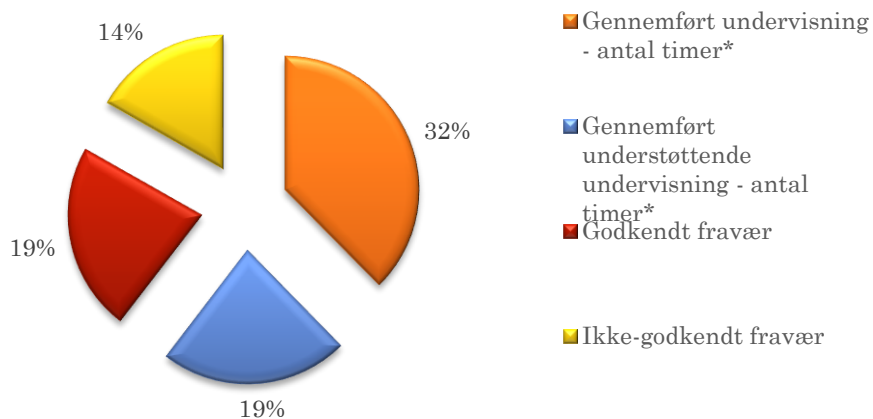
Det samlede resultat på besvarelsen af spørgsmålene viser, at 49 % af den tid der er registreret under alle spørgsmål vedrører gennemført undervisning, 30 % vedrører understøttende undervisning, 14 % vedrører godkendt fravær og til slut 7 % der vedrører ikke-godkendt fravær.

Fokuseres der på de enkelte institutioner viser der sig følgende billede:

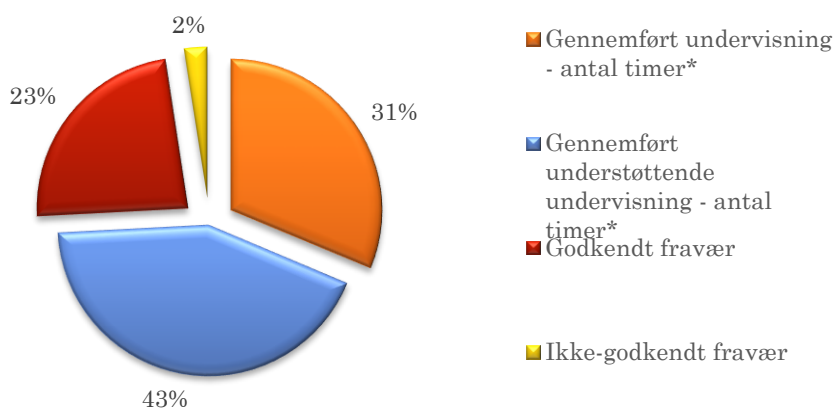
Figur 35 – institutionsopdelt resultat af monitorering

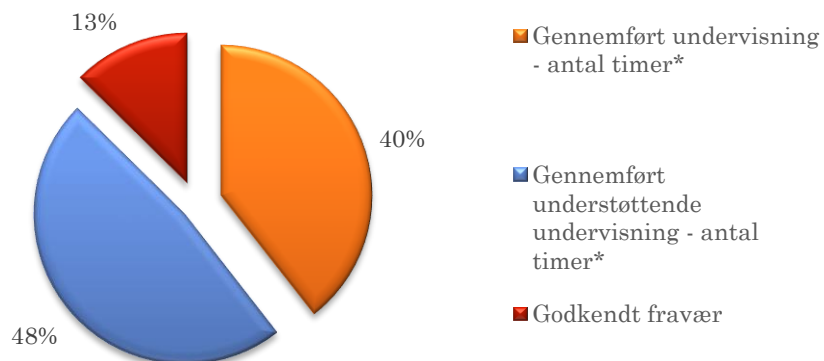
Sølager

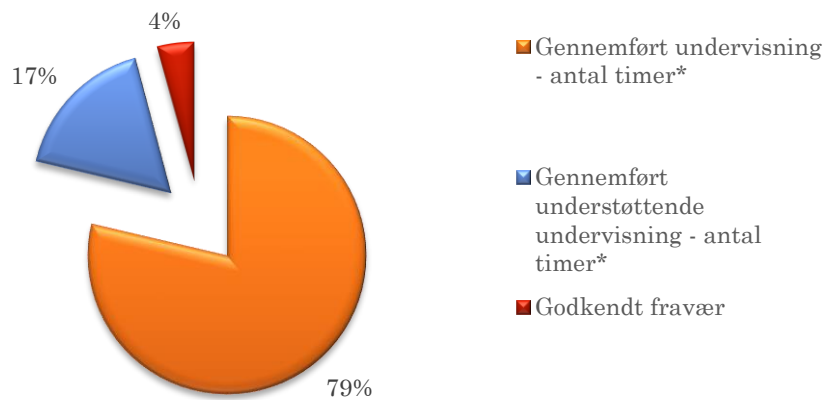
Grenen

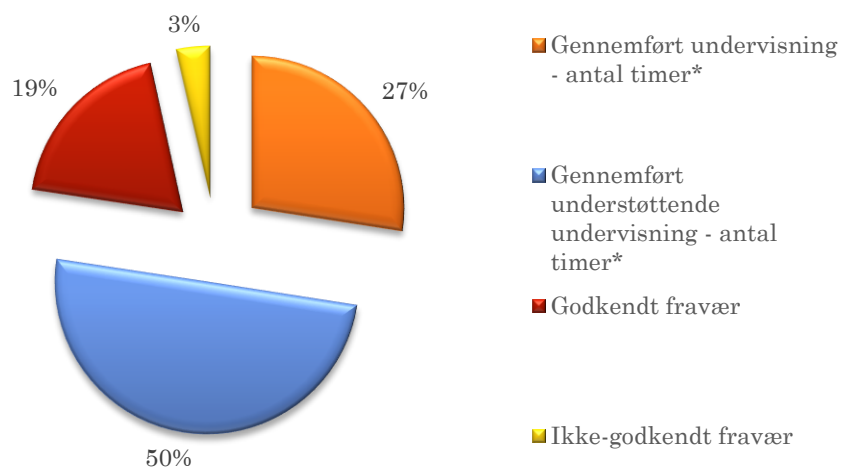
Koglen

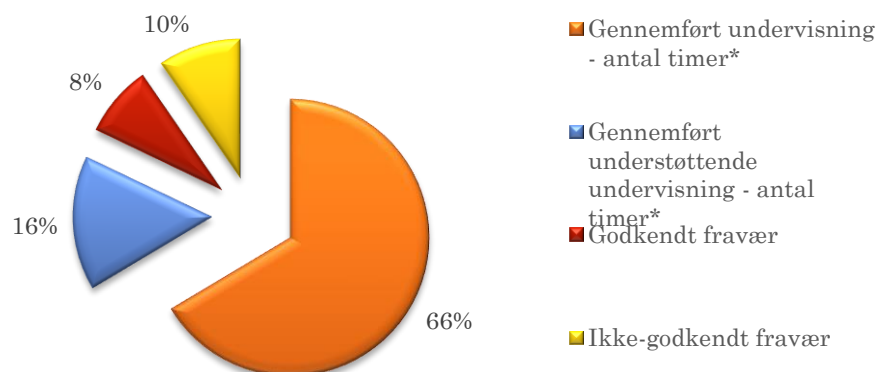
Kompasset

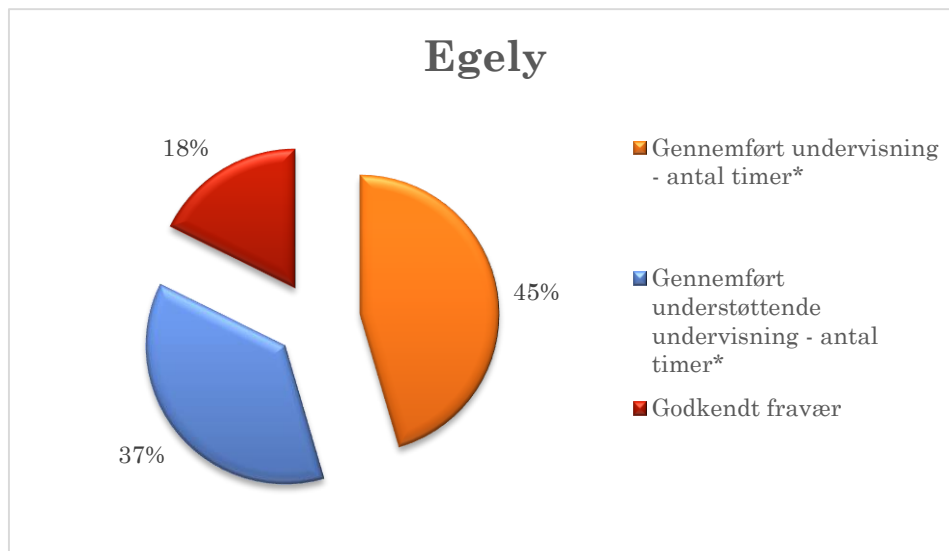

Bakkegården

Stevnsfortet

Som det fremgår er der store forskelle skoletilbuddene imellem i forhold til såvel graden af fravær og forholdet mellem f.eks. undervisning og understøttende undervisning. Dette indikerer en væsentlig forskel i skoletilbuddenes tilgang til at levere undervisning til målgruppen.

5.3 Spørgsmål til institutionerne vedrørende undervisning

Udover at monitorere på de unges deltagelse er institutionerne blevet bedt om at svare på en række spørgsmål vedrørende deres tilgang til undervisning af de unge.

Således er følgende spørgsmål formuleret:

1. Er deltagelse i undervisningen frivillig eller obligatorisk for de anbragte på jeres sikrede institution?
2. Arbejdes der med elevplaner, jf. Folkeskolelovens § 13b, for de enkelte elever?
3. Fastsættes der individuelle læringsmål for de enkelte elever?
4. Indhentes der oplysninger fra den tidligere skolekommune til brug for fastsættelse af fokus i undervisningen for den enkelte elev?
5. Sender I oplysninger om elevens skoleforløb hos jer til elevens handlekommune efter ophør af anbringelsen på jeres sikrede institution?

Ad. 1: Er deltagelse i undervisningen frivillig eller obligatorisk?

Samtlige institutioner beskriver, at undervisning er obligatorisk for unge i den undervisningspligtige alder. En enkelt uddyber med følgende:

"Hvis elever fravælger deltagelse, er det ikke muligt eller ønskeligt, at bruge tvang. Ved kontinuerlig fravælgelse af dagtilbud, forholder vi os pædagogisk til den enkelte elev og forsøger at afdække evt. årsager til fravælgelsen."

I forhold til unge over den undervisningspligtige alder beskriver to af institutionerne, at undervisningen også er obligatorisk for denne gruppe af unge. Flere af de øvrige institutioner beskriver, at undervisning alene er et tilbud i hverdagstimerne, når man ikke er undervisningspligtig. Institutionerne er ikke blevet bedt om at forholde sig til hvorvidt undervisning er obligatorisk eller frivillig for unge over den undervisningspligtige alder, hvorfor der ikke foreligger svar fra samtlige institutioner vedrørende dette.

Ad. 2: Arbejdes der med elevplaner?

Samtlige institutioner - bortset fra Bakkegården og Sølager - svarer entydigt ja til, at der arbejdes med elevplaner jf. Folkeskolelovens § 13b.

Bakkegården svares således nej på spørgsmålet, mens Sølager svarer både ja og nej.

Ad. 3: Fastsættes der individuelle læringsmål for de enkelte elever?

Alle otte institutioner svarer ja til, at der fastsættes individuelle læringsmål for den enkelte elev.

Ad. 4: Indhentes der oplysninger fra den tidligere skolekommune til brug for fastsættelse af fokus i undervisningen for den enkelte elev?

Igen svarer alle otte institutioner bekræftende på spørgsmålet. Flere uddyber med, at man henvender sig direkte til den unges sidste skoletilbud, såfremt det ikke er muligt at rekvirere oplysningerne via handlekommunen.

Ad. 5: Sender I oplysninger om elevens skoleforløb hos jer til elevens handlekommune efter ophør af anbringelsen på jeres sikrede institution?

Alle otte institutioner svarer bekræftende på dette.

5.3.1 Opmærksomhedspunkter vedrørende monitorering af skoletilbud

Monitoreringen af skoletilbuddene indikerer væsentlige forskelle i såvel forholdet mellem planlagte timer og gennemførte timer, tilgang til sammensætning af elevernes skoletilbud og motiveringen af eleverne til at deltage i undervisningen. De bagvedliggende forklaringer er ikke indsamlet til denne rapport, men de opgjorte indberetninger bør danne grundlag for forøget opmærksomhed på området.

Opmærksomhedspunkter i forbindelse med monitorering af skoletilbud er således:

- Store forskelle i antallet af planlagte timer
- Store forskelle i antallet af gennemførte timer
- Forskelle i sammensætning af elevernes skoletilbud
- Forskelle i grad af fravær mellem skoletilbuddene
- En høj fraværsprocent gennemsnitligt

BILAGSLISTE

Bilag 1: Kommissorium

Bilag 2: Analysedesign

(Beskrivelse af tilgang til indsamling af de økonomiske data med afsæt i budgettal 2015)

Bilag 3: Opkrævningsmodellen

(Den gældende opkrævningsmodel)

Bilag 4: Kvantitative data

(Det samlede datamateriale med afsæt i budget 2015)

Bilag 5: De kvalitative besvarelser

(Beskrivende data vedrørende den direkte og indirekte indsats til de unge)

Bilag 6: Udfyldte ugeskemaer

(Oversigt over et gennemsnitligt ugeforløb på de enkelte institutioner)

Bilag 7: Skabelon til monitoreringskema, samt besvarelser vedr. tilgang til undervisning

(Oversigt over spørgsmål til institutionerne i forbindelse med gennemført 14 dages monitorering af undervisningstilbud, samt besvarelse af spørgsmål vedr. institutionernes tilgang til undervisning)